

POUTNÍ MÍSTO ANEŽSKÝ KLÁŠTER

diplomní projekt
Bc. Ondřej Šváb

Fakulta Architektury
České vysoké učení technické, Praha 6 - Dejvice

DIPLOMNÍ PROJEKT

15118 Ústav nauky o budovách
letní semestr 2014/2015

autor: bc. Ondřej Šváb

Vedoucí práce: Prof. Ing. arch. Irena Šestáková

Konzultanti: Ing. arch. Pavel Lupač
Ing. arch. Ondřej Dvořák, Ph.D

Konzultace profesí: Ing. Miloslav Smutek, Ph. D. (nosné konstrukce a statika)
Ing. Jiří Mráz (stavebně technologická část)

Oponent: Ing. arch. Šárka Voříšková

Obsah

ÚVOD

Prohlášení autora	5
Zadání projektu	6
Zadání soutěže	7, 8
Ambice projektu	9, 10

ANALYTICKÁ ČÁST

Historický vývoj	12 - 16
Anežský klášter	17 - 23
Veřejný prostor	24 - 28
Vlastnické poměry	29
Panorama, nádech místa	30 - 33
Územní podmínky	34 - 36
SWOT	37
Pouť	38 - 41
Interpretace a východiska	42, 43

SYNTÉZA

Formulace vize	45
Research by Design	46
Koncept	47
Provozní schéma lokality	48

NÁVRH

Situace	50
Technická dokumentace	51 - 56
Vizualizace	57 - 59
Konstrukční řešení	60, 61
Reflexe	62

PODĚKOVÁNÍ

Reference a Zdroje	64, 65
Závěr	66

ÚVOD

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: bc. Ondřej Šváb
AR 2014/2015, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: POUTNÍ MÍSTO ANEŽSKÝ KLÁŠTER – STARÉ MĚSTO, PRAHA 1
(ČJ)

(AJ) PILGRIMAGE PLACE OF ST. AGNES CONVENT – OLD TOWN, PRAGUE 1

JAZYK PRÁCE: ČESKÝ

Vedoucí práce: Prof. Ing. Arch. Irena Šestáková 15118 Ústav nauky o budovách
Oponent práce: Ing. Arch. Šárka Voříšková

Klíčová slova: Pout, cesta, Anežský klášter, Na Františku, Staré Město, pokora, skromnost, genius loci místa, Národní Galerie v Praze, řád klarisek a františkánů, sv. Anežka Česká

Anotace
(česká):
Téma diplomové práce se týká revitalizace komplexu Anežského kláštera a jeho okolí, návrhem poutního místa celoměstského a mezinárodního významu. Navázání na genius loci řešené lokality a na odkaz světců, kteří zde působili. Důraz je kladen na citlivé zasazení do kontextu a panoramatu, doplnění struktury kláštera a čtvrti Na Františku a formování obrazu Dvořákova Nábřeží a Starého Města. Poskytnutí očisty a pevné půdy poutníkům a tulákům v lokalitě s příslušným zázemím a integraci provozu Národní Galerie. Pozdvižení ostatků sv. Anežky České a ochranu národního a kulturního dědictví duchovního a světského charakteru.

Anotace
(anglická):
Thesis topic concerns the revitalization of St. Agnes complex and its surroundings by proposal of pilgrimage place carrying citywide and international significance. Continuity on the genius loci at the site and the link of the saints, who act here. Emphasis is placed on sensitive contextualization and skyline, adding structure to the monastery and the district On Francis and shaping the image of Dvorak's waterfront and the Old Town of Prague. Provision of cleansing and solid ground for pilgrims and wanderers with the appropriate facilities and integration of operations of the National Gallery. Uplifting the remains of St. Agnes Czech and protection of national and cultural heritage of spiritual and secular character.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou prací vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne

podpis autora-diplomanta

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: **Ondřej Šváb**
datum narození: 9.4.1989
akademický rok / semestr: 2014/2015 / letní semestr
ústav: 15118 Ústav nauky o budovách
vedoucí diplomové práce: prof. Ing. arch. Irena Šestáková

téma diplomové práce:

Poutní místo Anežský klášter – Staré Město, Praha 1

zadání diplomové práce

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Navázání na genia loci řešené lokality a na odkaz světců, kteří zde působili. Vytvoření urbanisticky a architektonicky zajímavého komplexu poutního místa celoměstského a mezinárodního významu. Důraz by měl být kladen především na citlivé zasazení tohoto komplexu do kontextu a panoramatu města.

STAVEBNÍ PROGRAM

1 Dům pro poutníky

- jednoduché ubytování pro poutníky jednak v ubytovací části domu a jednak v uzavřeném částečně krytém venkovním prostoru areálu (dvůr, terasa)
- provozní zázemí pro personál i poutníky
- prostory pro setkávání a prezentaci
- knihovna, výstavní prostory
- přednáškové a hudební prostory
- ekumenická modlitebna
- uzavřené a polouzavřené venkovní prostory pro setkávání, diskuze a odpočinek

2 Venkovní prostory uzavřené (soukromé)

- částečně krytý prostor pro venkovní přespání poutníků (dvůr, nádvoří, terasa, zahrada)
 - venkovní prostory pro: setkávání, diskuse, meditace; hudební vystoupení; prezentace, výstavy; odpočinek
- Jedná se o prostory, které nebudou volně přístupné veřejnosti.

3 Venkovní prostory veřejné

- zastřešený multifunkční veřejný prostor, který se může stát místem setkávání poutníků s obyvateli a návštěvníky města. Mohly by se zde konat kulturní vystoupení, happeningy, setkání, výstavy apod.
- otevřený venkovní prostor řešený formou městského parku

Diplomant si může na základě analýz stavební program doplnit či upravit.

2/popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

1. TEXTOVÁ ČÁST

- viz specifikace PORTFOLIA/KNIHY diplomního projektu (ke stažení na webu FA)

2. SITUACE

- širší vztahy 1:5000
- situace 1:500 nebo 1:1000

3. PŮDORYSY, ŘEZY, POHLEDY, ŘEZOPOHLEDY 1:200

- (případně jiné vhodné měřítko dle formátu výkresu)
- architektonické studie vlastního objektu
- půdorys přízemí bude řešen včetně parteru

4. DVĚ PROSTOROVÁ ZOBRAZENÍ

- perspektiva, axonometrie

5. KONSTRUKČNÍ SCHEMA STAVBY A VYBRANÉ ARCHITEKTONICKO-KONSTRUKČNÍ DETAILS

/budou upřesněny v průběhu práce/

3/seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

1. MODEL

1:1000 – širší vztahy, 1:200 vlastní objekt nebo jeden model 1:500

2. OZNAČENÍ VÝKRESŮ

Všechny výkresy a přílohy budou označeny názvem školy, ústavu a ateliéru, dále pak jménem vedoucí práce, konzultanta a diplomanta /včetně vlastnoručního podpisu/, názvem zadání a datem odevzdání.

Datum a podpis studenta

23.2.2015

Datum a podpis vedoucího DP

23.2.2015

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

23.2.15

MEZINÁRODNÍ STUDENTSKÁ SOUTĚŽ

PRO AKADEMICKÝ ROK 2014/2015

VEŘEJNÁ SOUTĚŽ PODLE OBČANSKÉHO ZÁKONÍKU ČR ZÁK. Č. 89/2012 SB. NEBO PODLE ZÁKONA NRSR Č. 263/1999 Z.Z.

TÉMA:

**DŮM A POUTNÍ MÍSTO
U ANEŽSKÉHO KLÁŠTERA,
PRAHA-STARÉ MĚSTO,
FRANTIŠEK**

DOBŘÁ ARCHITEKTURA
NEMUSÍ BÝT VŽDY AMBICÍZNÍ.
RESPEKT A POKORA
JE NĚKDY VÍCE NEŽ AMBICE.

Motto:

„Jen málo měst na světě
vzbuzuje takové okouzlení
jako Praha. Okouzlení
Prahou pramení především
z naléhavého pocitu
tajemna. Člověk zde má
pocit, že je možné pronikat
stále hlouběji dovnitřku
věci. Ulice, vchody, dvory,
schodiště vás vedou do
nekonečného „nitra“,
Každé místo tady má
kofeny ve vrstvách dějin.“

(Christian Norberg-Schulz)

Ostrov duchovna uprostřed centra rušného veľkoměsta

Vyhlašovateľ soutěže:

Česká republika:

Xella CZ, s.r.o.
se sídlem v Hrušovanech u Brna
Vodní 550
664 62 Hrušovany u Brna

Slovenská republika:

Xella Slovensko, spol. s r.o.
Zápotočná 1004
908 41 Šaštín-Stráže

Sekretariát soutěže:

Česká republika:

PaedDr. Hana Šimánová
mobil: +420 602 295 350
e-mail: hana.simanova@xella.com

Slovenská republika:

Mgr. Silvia Frimmelová
tel.: +421 2 581 03058
e-mail: silvia.frimmelova@xella.com

Webové stránky soutěže:

www.ytong.cz, www.ytong.sk

Účastníci soutěže:

Studenti / studentky (samostatně nebo v pracovních týmech) oborů „Architektura“ a „Pozemní stavitelství“ na vysokých technických a uměleckých školách a univerzitách, kteří nevlastní diplom z II. stupně vysokoškolského studia v žádném z těchto oborů.

Registrace:

Včasná registrace: První říjnový až první prosincový týden 2014.
Pozdní registrace: První lednový týden 2015 až předposlední den před odevzdáním. Poslední datum registrace: Předposlední den před odevzdáním.

Ceny a sponzorské dary:

1. cena 2 000 €
2. cena 1 000 €
3. cena 500 €

Termin pro odevzdání prací:

Práce je nutno odevzdat do 23. 2. 2015 do 16.00 hodin.
V České republice tajemníku soutěže Ing. arch. Aleši Vaňkovi, katedra architektury FSv ČVUT Praha, Thákurova 7, Praha 6, místnost D – 1102 – ateliér D.
Ve Slovenské republice Mgr. Silviu Frimmelové, Xella Slovensko spol. s r.o., obchodnoporadenská kancelária, Bajkalská 25, 827 18 Bratislava.

A. ZADÁNÍ SOUTĚŽE

ZDŮVODNĚNÍ

Praha se ovšem za posledních 20 let změnila. Její genius loci je oslabován tlakem na překotnou komercializaci centra města. Gigantické „paláce“ nákupních center a kancelářů vytlačují tajemný a duchovní rozměr místa. Bylo by dobré se zamyslet nad tímto nezdávajícím fenoménem současné doby

a pokusit se najít rovnováhu mezi tvůrčí ambicí podpořenou diktátem peněz a respektem a pokorou v architektonické tvorbě v historickém prostředí města.

ZÁMĚR

Navázání na genia loci řešené lokality a na odkaz světců, kteří zde působili. Vytvoření urbanisticky a architektonicky zajímavého komplexu poutnického domu a místa setkávání celoměstského a mezinárodního významu. Důraz by měl být kladen především na citlivé zasazení tohoto komplexu do kontextu a panoramatu města.

Náplň:

1. Dům pro poutníky:

- jednoduché ubytování pro poutníky jednak v ubytovací části domu a jednak v uzavřeném částečně krytém venkovním prostoru areálu (dvůr, terasa)
- provozní zázemí pro personál i poutníky
- prostory pro setkávání a prezentaci
- knihovna, výstavní prostory
- přednáškové a hudební prostory
- ekumenická modlitebna
- technické zázemí na úrovni energeticky soběstačného domu
- uzavřené a polouzavřené venkovní prostory pro setkávání, diskuze a odpočinek

2. Místo setkávání:

- zastřešený částečně uzavřený veřejný prostor jako místo setkávání, meditací a odpočinku. Toto místo by mělo sloužit jak poutníkům tak i obyvatelům a návštěvníkům města
- nezastřešený veřejný prostor charakteru městského parku s možností odpočinku, sportu a pořádání společenských a kulturních akcí menšího rozsahu

PROSTŘEDKY

Uplatnění moderních architektonických prvků a progresivních konstrukcí a systémů v historickém prostředí. Kombinace dominantních horizontálních (zastřešený veřejný prostor, zeď) a vertikálních (věž, zvonice) architektonických prvků a tím dosažení dynamického výrazu nové zástavby v historickém prostředí.

CÍL

Dobrá architektura nemusí být vždy ambiciózní. Respekt a pokora je někdy více než ambice.

B. MÍSTO STAVBY

Praha-Staré Město, **František**. Volné plochy v historickém jádru města, které přímo navazují na areál Anežského kláštera a jsou vymezeny ulicemi Na Františku, Kozí, U Milosrdných a Klášterská. K tomuto místu se vztahují silné historické vazby a působení několika významných českých a italských světců:

- Svatá Anežka Česká
- Svatá Klára z Assisi
- Svatý Haštal

Řeholnická a charitativní činnost těchto světců včetně odkazu Svaté Anežky České je zohledněna do ideové podstaty zadání soutěže a podporuje základní priority naplně nové zástavby v prostoru Na Františku:

- místo poskytování azylu poutníkům
- místo setkávání, pokory, očisty, povzbuzení a naděje
- místo podpory duchovního života
- místo, kde nebudou převládat materiální statky

Charakteristika historického vývoje oblasti

Původně do městské čtvrti Na Františku přislouželo 10-12 ulic, z nichž se zachovaly pouze dvě – Rásnovka a Anežská. V této části města převládaly duchovní a charitativní stavby.

František byl v minulosti domovem duchovních, řeholníků a pečovatelů na straně jedné a plavců, rybářů, městské chudiny, tuláků, žebráků a zlodějí na straně druhé.

Základní ulice byla místem nebezpečí a hříchu, ale také charity a duchovna.

V průběhu 19. a 20. století byly v oblasti Starého Města a Josefova vyhlášeny rozsáhlé asanační plány, které byly částečně i realizovány. Jednalo se o realizaci relativně širokých bulvárů v historické zástavbě a výstavbu velkých soliterních objektů podél nábřeží Vltavy. Původní charakter oblasti byl značně narušen.

Prostor pro umístění záměru je možno rozdělit na 3 sektory:

- Sektor A** je největší a je vymezen takto:
 - z jihu ulicí U Milosrdných,
 - ze západu ulicí Kozí,
 - ze severu Dvořákovým nábřežím,
 - z východu klášterní hradbou, která vymezuje plochu klášterní zahrady.Jedná se o téměř obdélníkovou rovinnou plochu, pouze v severní části je svah na vyšší úroveň nivelety Dvořákového nábřeží. V jižní části sektoru je parkoviště, ve střední části sportovní areál ohrazený zdí a v severní části vysoká zeleň mezi ulicemi Na Františku a Dvořákovým nábřežím.

- Sektor B** je nejmenší a je vymezen takto:
 - z jihu klášterní hradbou,
 - ze západu hranic sektoru A,
 - ze severu Dvořákovým nábřežím,
 - z východu hranic sektoru C.Jedná se o protáhlý lichoběžníkový pozemek svažité z úrovně nivelety Dvořákového nábřeží na nižší úroveň ulice Na Františku. V celé ploše je zde stávající vysoká zeleň. V klášterní hradbě (v západní třetině) je **vstupní brána** do prostoru klášterních

zahrad. Na ploše sektoru B není významná sadovnická úprava.

Sektor C je umístěn ve východní části řešeného území a je vymezen takto:

- z jihu komplexem klášterních staveb – kapitulní síň, kaple Svaté Magdalény a kostel svatého Salvátora. Vymezení je možno definovat také linií Malé Klášterní ulice,
- ze západu komplexem klášterních budov Konventu (obydlí klarisek),
- ze severu Dvořákovým nábřežím,
- z východu Klášterskou ulicí.

Jedná se o ohrazený v současnosti dosti neutěšený prostor příslušející k areálu Anežského kláštera. Přístup do tohoto prostoru je možný **bránou** v severozápadním rohu.

Na části plochy sektoru C jsou vzrostlé stromy.

V současnosti je celé řešené území zcela mimo zájem jak obyvatel Prahy, tak návštěvníků a turistů. Částečně využíváno je pouze sportoviště.

Celé místo je znehodnoceno velmi frekventovanou a hlučnou ulicí Dvořákovým nábřežím, stávající zástavba jižně a západně od sektoru A působí dosti neutěšeně. Ve východní části představuje hmotovou dominantu budova Ministerstva průmyslu a obchodu navržená v duchu tradicionalismu.

V současné době řeší architekt Zdeněk Fránek (děkan Fakulty umění a architektury Technické univerzity v Liberci) stavbu bytového domu na jižní části sektoru A (parkoviště) pro italského architekta a investora. Projekt je v úrovni územního řízení.

C. REGULAČNÍ PODMÍNKY

Záměr soutěžního zadání je umístěn na území městské památkové rezervace zařazené na seznam kulturního dědictví UNESCO. V tomto případě by pro jakýkoliv záměr v tomto území měly platit všechny regulační podmínky dané územním plánem Hlavního města Prahy.

Jelikož se jedná o teoretické zadání studentské soutěže, nebudou tyto podmínky vyžadovány.

Součástí zadání je pouze následující vymezení regulací a aktivit:

Regulace povinné:

- dodržení vymezených ploch sektorů A,B,C
- citlivé zasazení návrhu do kontextu místa a panoramatu Prahy (pohled z nábřeží Edvarda Beneše)
- nepřekročení hranice areálu Anežského kláštera, respektování klášterní hrady
- zachování a respektování vjezdové brány do klášterní zahrady v severní klášterní hradbě
- zachování nivelet všech obvodových

komunikací zvláště pak Dvořákovým nábřežím

- dodržení předepsané náplně zadání včetně návrhu zastřešení veřejného prostoru

Aktivity přípustné:

- možnost nevyužití celé plochy vymezených sektorů pro umístění záměru
- odstranění stávající zeleně na ploše záměru v nezbytně nutném rozsahu
- odstranění stávající ohradní zdi v prostoru sektoru C
- odstranění parkoviště a sportoviště na ploše sektoru A
- zrušení ulice Na Františku

Aktivity žádoucí:

- uplatnění moderních architektonických prvků a progresivních konstrukcí a systémů v historickém prostředí. Kombinace dominantních horizontálních (zastřešení veřejného prostoru, zeď) a vertikálních (věž, zvonice) architektonických prvků a tím dosažení dynamického výrazu nové zástavby v historickém prostředí.
- uplatnění městotvorných prvků charakteristických pro tuto část Prahy – ulička, průchod, dvůr, pasáž, nádvoří, schodiště, terénní stupně
- využití přirozeného sklonu terénu v severní části řešeného území
- respektování dominantního postavení areálu Anežského kláštera v této oblasti
- umožnění prolínání prostorů jednak v rámci soutěžního návrhu (sektory A, B, C) a jednak v rámci urbanistického zapojení záměru do areálu Anežského kláštera

Aktivity doporučené:

- vytvoření komplexu, který bude respektovat historickou strukturu zástavby v této části města i původního genia loci – prolínání prostorů soukromých, polosoukromých a veřejných
- uplatnění moderních architektonických a stavebních prvků v historickém prostředí
- řešení stavby bez podzemního podlaží a zařízení pro dopravu v klidu

Aktivity nežádoucí:

- příliš ambiciózní návrhy, které nebudou respektovat genia loci a budou narušovat princip respektu a pokory k historickému prostředí

D. STAVEBNÍ PROGRAM

1. DŮM

- **ubytovací část** – jednoduché ubytování ve víceúčkových pokojích charakteru hostelu, nezbytné hygienické zařízení. Ubytovací kapacita cca 150 osob.
- **zázemí pro poutníky** – jídelna + kuchyně (možno řešit formou samoobsluž-

ného provozu), kuchyňky pro přípravu jídel, samoobslužná prádelna + sušárna, úschovna zavazadel a jízdních kol

- **jednoduché provozní zázemí pro personál** včetně skladových prostor

- **společenské prostory pro:**

- setkávání, diskuze
- meditaci a očistu
- prezentaci jednotlivců a skupin poutníků
- výstav
- hudební akce
- divadelní představení divadel malých forem
- knihovnu, čítárnu a prodejnu knih

- **technické zázemí** na úrovni energetiky soběstačného objektu

Upřesnění:

Výše uvedené prostory možno řešit i jako multifunkční.

Záměr je možno navrhnout jako soliterní objekt nebo jako několik vzájemně propojených objektů.

Je možno navrhnout i vertikálně dominantu (například zvonici, rozhlednu) komplexu ve formě moderně pojaté věže. Není požadováno řešení technické a dopravní infrastruktury.

2. VENKOVNÍ PROSTORY UZAVŘENÉ (SOUKROMÉ)

- **částečně krytý prostor** pro venkovní přespání poutníků (dvůr, nádvoří, terasa, zahrada)

- **venkovní prostory pro:**

- setkávání, diskuze, meditace
- hudební vystoupení
- prezentace, výstavy
- odpočinek

Upřesnění:

Jedná se o prostory, které nebudou volně přístupné veřejnosti

3. VENKOVNÍ PROSTORY VEŘEJNÉ

- zastřešený multifunkční veřejný prostor, který se může stát místem setkávání poutníků s obyvateli a návštěvníky města. Mohly by se zde konat kulturní vystoupení, happeningy, setkání, výstavy apod.

- otevřený venkovní prostor řešený formou městského parku

- plocha pro sportovní zařízení a hřiště, kterou budou moci využívat jak poutníci, tak místní obyvatelé

Upřesnění:

Je nutno věnovat velkou pozornost návrhu zastřešení veřejného prostoru. Měl by zde vzniknout moderní prvek městské architektury, který bude nedílnou součástí komplexu domu a poutního místa a zároveň může tvořit i součást areálu Anežského kláštera. Velmi důležité bude urbanistické a architektonické zapojení této „střechy“ do obou komplexů a tím i nalezení rovnováhy mezi historií a současností.

AMBICE PROJEKTU

Lokalita Anežského Kláštera na Františku. Místo prostoupené změnami v čase a prostoru. Místo zmiňované kolizemi záměrů duchovního a materiálního pojetí. Místo, které hledá svůj klid.

Představa o harmonicky vyváženém vývoji přechodů tvořenými jednotlivými změnami není lehce uchopitelná už od založení kláštera. Chráněné památkové prostory zapadají do svého okolí a vybízí k respektuhodnému odkazu světců a doplnění architektonicky nenahraditelných poznatků genia loci části Starého Města Na Františku. Podpořením historického, kulturního a spirituálního významu, dotvořením a navázáním na stávající podmínky zástavby získává Anežský klášter a jeho okolí šanci na znovunalezení své podoby mezinárodního charakteru. Vypracováním diplomního projektu se zamýšlím zapojit a přispět do současného dění a vybízet k dalším otázkám. Snahou je vyzkoumat odpovědi a nabídnout nové možnosti řešení pomocí propojení působících prvků v návrhu.

Předmět výzkumu a návrhu

V souvislosti s vydaným územním rozhodnutím na stavbu obytného domu architekta Fránka a mezinárodní studentskou soutěží XELLA jsem se rozhodl prozkoumat své schopnosti a ducha příležitosti podílet se na tvárnosti dějů přirozeným směrem, získáváním informací a jejich zpracováním. Očekávám odhalení pláště zakrývající další chybějící kousky k odbornému vysokoškolskému pojetí z oblasti navrhování, umění, technologie, správy, trhu, majetko-právních vztahů, komunikace a duchovních vazeb. Stejně tak je mým cílem propojit jednotlivé složky a poskytnout přínos pro svou profesi s vírou pokory a služby lidem.

Hledání odkazu

Genius loci místa - souvisí hlavně s osobou Sv. Anežky české a založením kláštera pro její řád klarisek a později řádu menších bratří - minoritů. Sám pocházím z místa, kde minorité působili a často navštěvují místa s podobným sociálním charakterem. Většinou se nachází v přírodě nebo ve městech s přilehlými dvory a zahradami přímo v centru města. Sloužily jako soběstačné komplexy a v okolí se nacházely funkce převážně smíšeného obytného využití s parterem.

V případě Anežského kláštera je tomu podobně, s řadou specifických změn v oblasti terénu, zástavby a druhu provozů. Setkávají se zde úrovně původního terénu z doby výstavby kláštera, asanovaná část v okolí ulice Pařížské a z východní strany Revoluční ulice, s navážkou nábrežní fronty, kdysi sloužící jako val proti povodním, dnes jako náplavka. Úsek mezi těmito ulicemi sleduje střídání zelených zálivů a převážně velkých palácových typů objektů. Doprava na tomto úseku je frekventovaná, hlučná a nesnáze dostupná. Ústředním prostorem čtvrti Na Františku je Haštalské náměstí s kostelem sv. Haštala. Ze západní strany k parcelám Anežského kláštera dobíhá vícepodlažní bloková zástavba budovy Nemocnice Na Františku, kterou původně provozoval řád Milosrdných bratří s kostelem Šimona a Judy poblíž na křižení ulic Dušní a U Milosrdných. Hlavní vstup do kláštera je situován v jižní části v Anežské ulici přilehlým . Je zřejmé, že celá čtvrť na Františku podobně jako systém ulic a náměstí Starého města, je založen na rozvětvení cest a menších křížovatek, s většinou 5ti nebo více směry. Současně lze rozdělit část morfologie terénu a zástavby na menší celky ovlivněné prostředím a vývojem. Důležitá jsou pohledová panoramata z nábreží na protějším břehu řeky Vltavy a dálkové pohledy z Letné. Areál kláštera se výrazně podílí na charakteru celé čtvrti a uzavírá pohledovou strukturu nábreží. Celé území Na Františku je typické různými výškami střešních rovin a sklonů s červeneými krytinami, úzkými uličkami a zákoutími, různých výškových úrovní terénu, historických sklepů a stínů. Člověk se lehce ztratí, a pak znovu nalezne. Ve čtvrti stále dýchá duch středověkých událostí, které lze vhodně využít.

Svatá Anežka Česká byla představitelkou právě této čtvrti. Do jejího kláštera chodili lidé znavení a nemocní, kterým pomohla se znovu nálezt. Dodnes se u zdí kláštera potulují jedinci potřebující nalézt své útočiště. Klášter je ale velmi nepřístupný, tak aby byl chráněn od nepříznivých vlivů, hluku, vandalů či místních zvyků. V současnosti je v objektu Anežského kláštera umístěna Národní Galerie a výstavní prostory. Klášter je ve vlastnictví státu, pozemky okolo něj spravuje městská část Praha 1 nebo soukromí vlastníci. Národní Galerie slouží jako vhodná výplň prostorů kláštera, avšak nemá dostatek prostředků na revitalizaci celého komplexu a předprostorů tak, aby mohla prosperovat. Památkový úřad nedovoluje žádné zásahy ani úpravy, které by jakkoliv změnily či zasahovaly do původního stavu. Přitom je žádoucí postarat se o okolní parcely a navrhnout provoz sjednocující představy o tomto místě. Je možné vstoupit do území tak, abychom zachovali hodnoty a charakter čtvrti a přispěli tak k fungujícímu obrazu zásluhy našich předků za použití inovativních metod a přístupů? Otevrou se opět dveře kláštera a poskytnou všem svou pomocnou ruku ve prospěch vděčnosti? Věřím, že ano a doufám, že obstojím ve snaze probudit nadšení příznivců tématu této diplomové práce.

Metodika práce

Úvaha o zadání vychází z konfrontace pohledů na věc jednotlivých ovlivněných či dotčených stran a dalších aspektů vyhotovených v analytické části. Z části přebírám zadání soutěže, pokračuji přezkoumáním únostnosti prostředí, potenciály reálného využití a jejich alternativy.

Při kompletaci diplomové práce vycházím z více přístupů k lokalitě v různých oblastech a směrech zájmu. Sleduji určité množství oživení historicky-turistických cest z centra Starého Města vedoucí na sever a pokračující přes most Štefánikův, případně Čechův. Charakter náplavky je převážně osobní lodní dopravy a je možné, že se změní v důsledku rehabilitace na důmyslnější a přívětivější oblast, aktivující chybějící fragment nábreží. Na celky tvořící typologii Dvořákova nábreží pohlížím jako spjaté individuální formy do sebe uzavřených ploch a objemů, z nichž celek Anežského kláštera si žádá o své dotvoření. V dálkových pohledech lze dokázat představu o doplnění vertikály, jako dominanty místního významu. Prostor Dvořákova nábreží požaduje zklidnění dopravy a zlepšení přístupu pěších, stejně tak oživení náplavky nebo oddělení hluku od okolní zástavby jasně definovatelnými plochami. V historickém pojetí je Anežský klášter se svým areálem předurčen a již slouží jako památné místo. Není žádoucí dávat v lokalitě možnosti ke komerčnímu využití vedoucímu k přetížení již tak složité, ze všech stran do sebe uzavřené a mnohými zásahy do obrazu dotčené zastavitelné plochy. Z pohledu státní památkové péče je nutné ji chránit. Skrze ideologické propojení s funkcí Národní Galerie provozované státem je záměrem vyvolat přistoupení městské složky ke spolufinancování a podílení se na provozu kláštera a jeho okolí.

Součástí záměru analytické části je odůvodnění, ujasnění a usměrnění zadání. Směřuje do roviny otevření debat ku prospěchu Národní Galerie, Anežského kláštera jako národní kulturní památky, Městské části Prahy 1, národním a kulturním zvykům, církve a genia loci místa. Pozastavení se, přehodnocení situace, odpočinek, nabytí nových znalostí a síly na další cestu životem. Pro tento účel slouží poutní místo světice Anežky České, údajně pochované se svým tajemstvím stále skrytým údajně někde mezi komnatami v prostorách jejího kláštera.

Metodikou práce na projektu v průběhu letního semestru rozumím postupné získávání informací v průběhu vytváření návrhu, "search by design". Začínám analýzami o lokalitě, vztazích, záměrech, střetech, ideologických kontextů a pokračuji zakreslováním do schématických výkresů ploch, dedukuji potenciály spjaté s možným přípustným využitím a používám tyto informace ke tvorbě vlastní představy o poutním místě. Vytvářím urbanistická schémata, koncepty funkcí a provozů. Z mnoha různých nápadů koncentruji myšlenku na co nejjednodušší řešení a vypracovávám koncept, který zpětně ověřuji ve hmotách a stanovuji základní stavební program. Ten se soustředí na nejdůležitější věci vyplývající z analýz a tím nabývá na své síle. Znovu zjednodušuji tento program a adjustací prvků provozů a objemů postupně docházím k co nejjasnějším závěrům. Ověřuji maximální využití ploch na parcelách a zaujímám postavení, které odlehčuje stavební program i hmoty tak, aby vytvářely jednotnou kompozici a doplňovaly areál kláštera a staly se jeho součástí. Při průběhu práce se snažím respektovat všechny ovlivňující složky a nevytvářet další zbytečné střety zájmů. Díky kombinaci odvahy a korespondence s místními podmínkami vytvářím výsledný návrh.

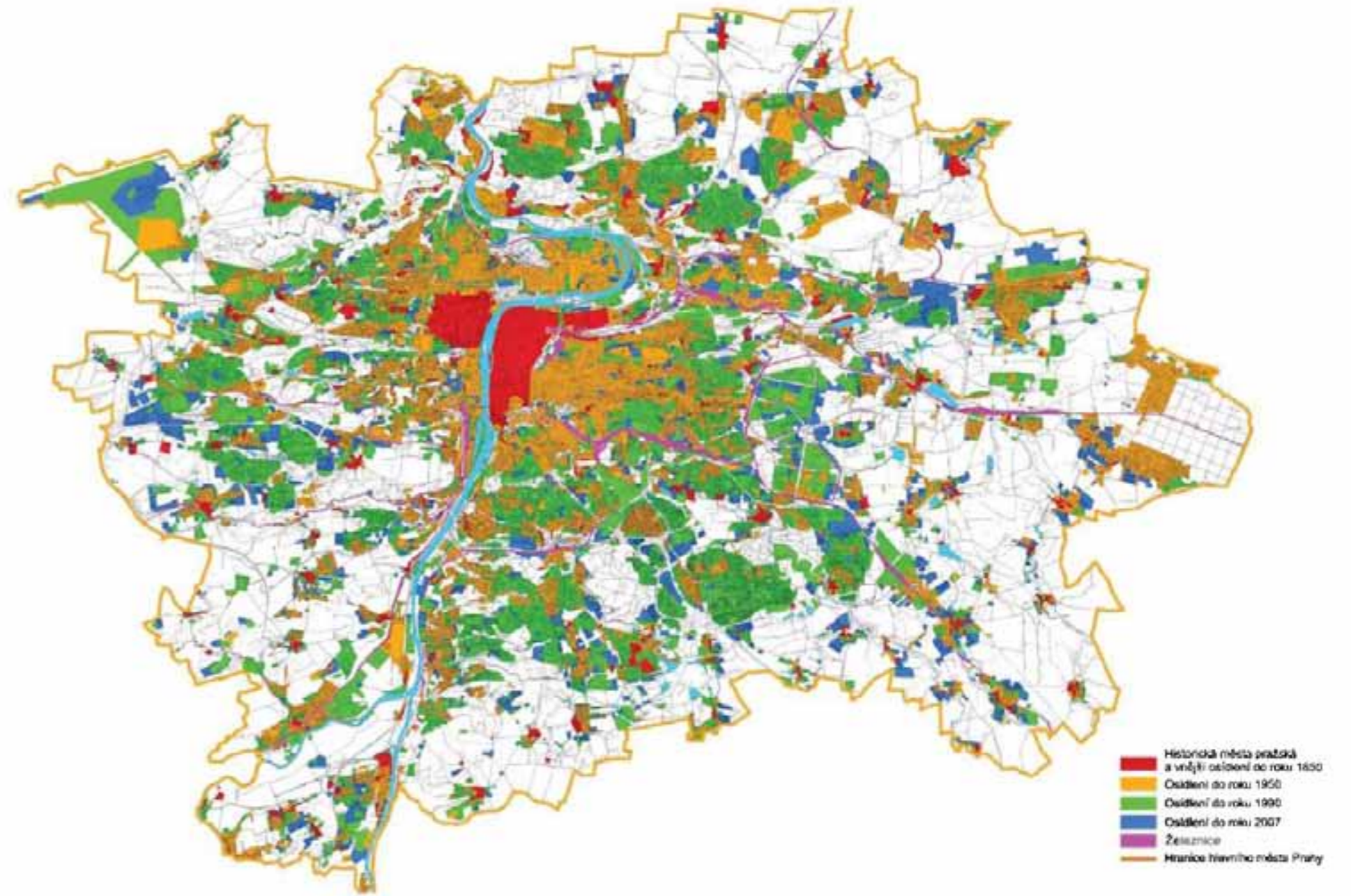
Reflexe

Při práci na projektu s takto rozsáhlým objemem informací a různými možnostmi zvolených přístupů je důležité soustřeďovat se na nejnápadnější problémy a podmínky, které je vhodné použít při vytváření návrhu. Proto se významově zaměřuji především na ideologický kontext, podrobné zkoumání historie, komponování veřejného prostoru, duchovní náboj a komunikaci s jednotlivými dotčenými a ovlivněnými stranami. Tyto podmínky považuji v lokalitě za nadřazené při své tvorbě konceptu. Při tvorbě návrhu zohledňuji technické řešení, bezbariérovost, přehlednost a jednoduchost tvarů a jednotnost a kontext použitých materiálů. Snažím se používat normové hodnoty v návrhu tak, aby splňovaly prostorové požadavky a zároveň vytvářely příjemné a sofistikované prostředí jak v exteriéru, tak v interiéru. V návrhu konstrukcí a nosných prvků vycházím z empirických znalostí. Postupuji v souladu s vyhláškou 268/2009 Sb., O technických požadavcích na stavby a vyhláškou 501/2006 Sb., O obecných požadavcích na využívání území.

V průběhu semestru na sobě dokážu pozorovat mírné odchylky v časovém plánu, který jsem si stanovil, vždy se snahou doplnit všechny nedostatky a neopomenout ani marginální poznatky. V rámci studie projektu si vždy nechávám otevřenou volbu pro variabilitu a blíže nespecifikované záležitosti v návrhu míním konzultovat s odborníky v jednotlivých profesích. Diplomní projekt se dostává na kulturně-duchovní a filosofickou rovinu. V dnešní době, kdy technologie dosahuje výjimečných pokroků, navrhuji tento projekt z přihlédnutím ve větší míře ke kompozičnímu a urbanistickému řešení, které zároveň splňuje městotvorné požadavky a nenarušuje tak chod událostí v navrhované oblasti. Je možné, že výsledek práce nebude moci obstát v současných politicko-právně-ekonomických podmínkách určených státem, městskou částí či soukromými vlastníky pozemků.

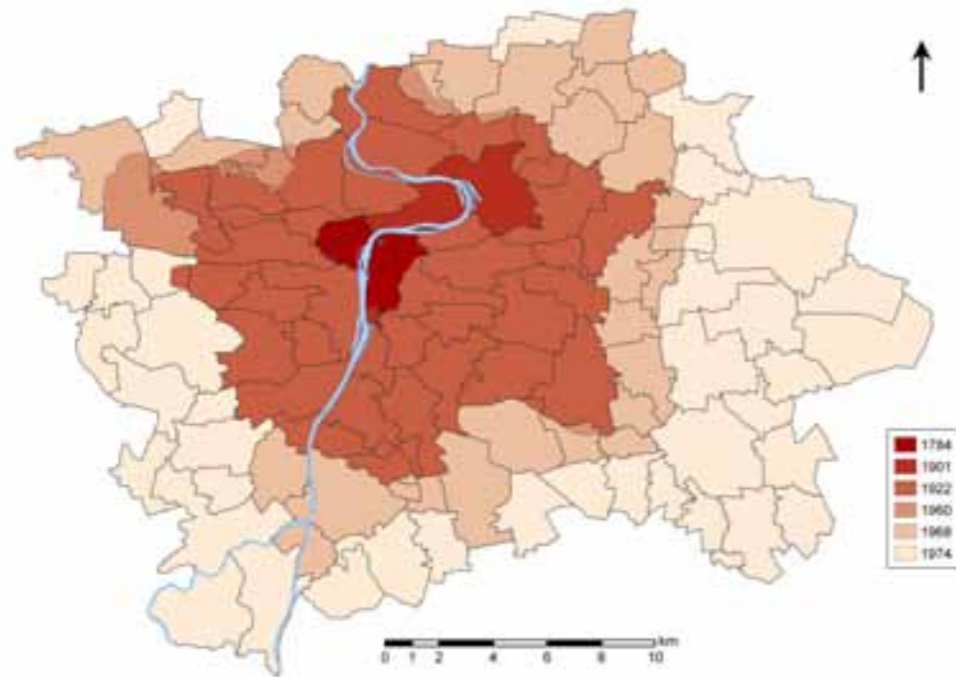
ANALYTICKÁ ČÁST

HISTORICKÝ VÝVOJ V PLÁNECH

- Historická města pražská a vnější osídlení do roku 1650
- Osídlení do roku 1950
- Osídlení do roku 1990
- Osídlení do roku 2007
- Železnice
- Hranice historického města Prahy

Vývoj území Prahy v letech 1784 - 1974

Staré Město Pražské, osídlení gotické

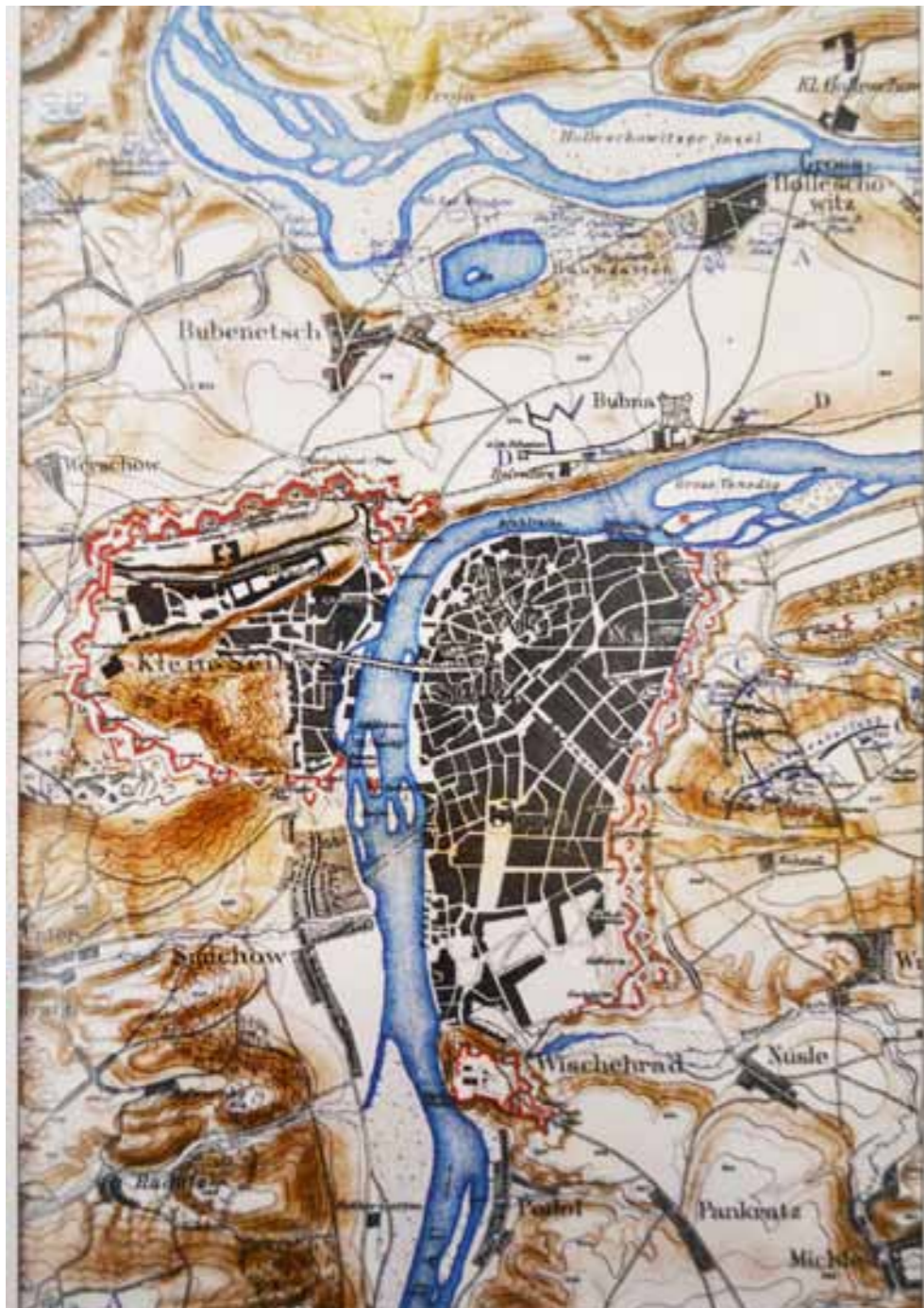

Nové Město Pražské roku 1380

Půdorys královského města roku 1650

Plán Prahy a okolí zachycující obléhání pruskými vojsky v září 1744

Plán Prahy vydaný roku 1787

Plán Prahy vydaný kolem roku 1800

Císařské otisky

Plán Prahy z roku 1835

Plán Prahy z roku 1858

Plán Prahy z roku 1869

Plán Prahy K. Kořistky 1875

Polohopisný a výškopisný plán Prahy z roku 1889

Plán Prahy před rokem 1900

Plán Prahy po roce 1900

Plán Prahy z let 1909 -1914

Plán Prahy po roce 1920

Pohled z ptačí perspektivy na Prahu roku 1923

Plán Prahy z roku 1938

Plán Prahy z roku 1948

Foto Langweilova modelu Prahy - část Na Františku

PROMĚNA STARÉHO MĚSTA

Proměna hlavních komunikačních sítí podmíněná vytvářením Starého Tržště a postavením Juditina mostu

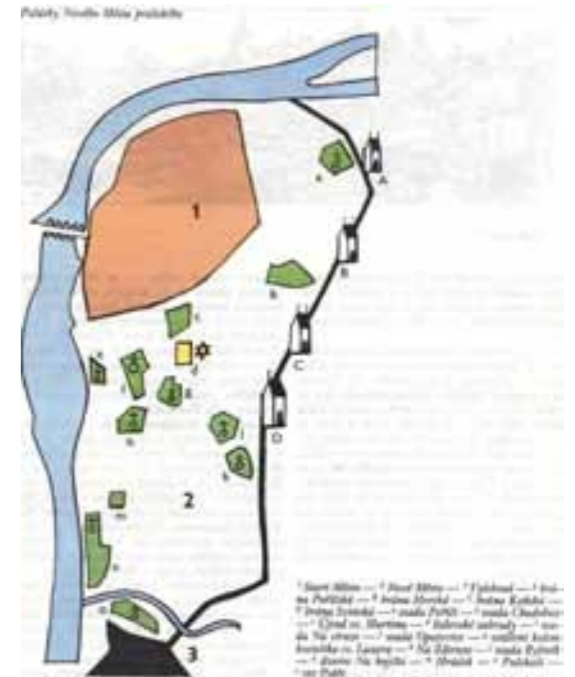
Schéma raně středověké komunikační sítě

Plán rozmístění románských domů a kostelů na Starém Městě

Brány a věže ve staroměstských hradbách

Novoměstské hrady a jejich brány

Staré Město Pražské

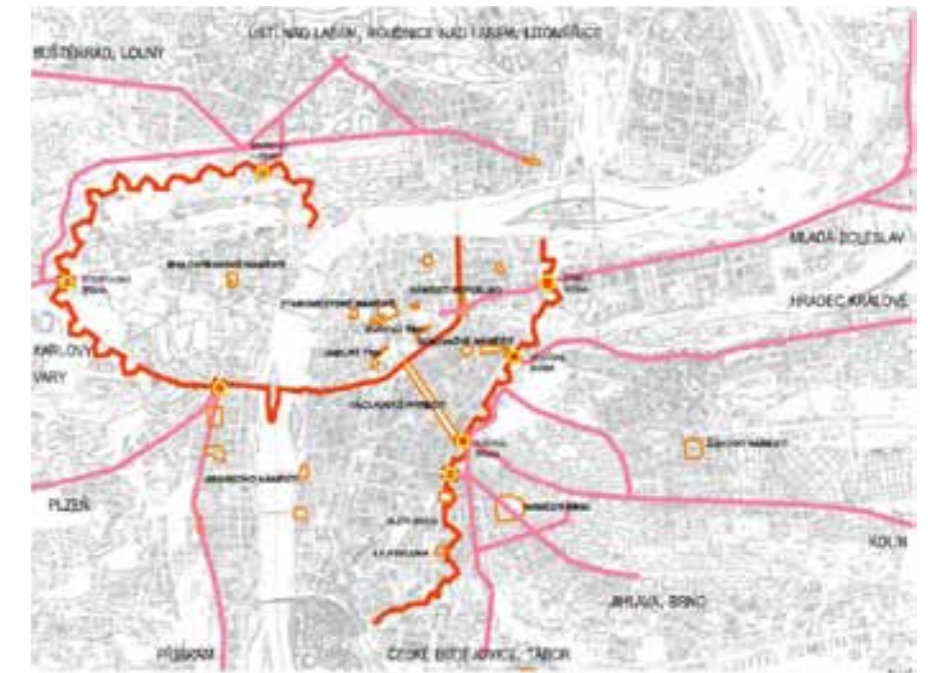

1 = klášter sv. Víta, 2 = domovská škola, 3 = klášter sv. Mikuláše a Anny, 4 = klášter sv. Klimenta, 5 = klášter sv. Štěpána, 6 = klášter sv. Jiří, 7 = klášter sv. Václava, 8 = klášter sv. Václava, 9 = klášter sv. Václava

Rozmístění nových duchovních řádů založených či přesídlených za Václava I. a Přemysla Otakara II.

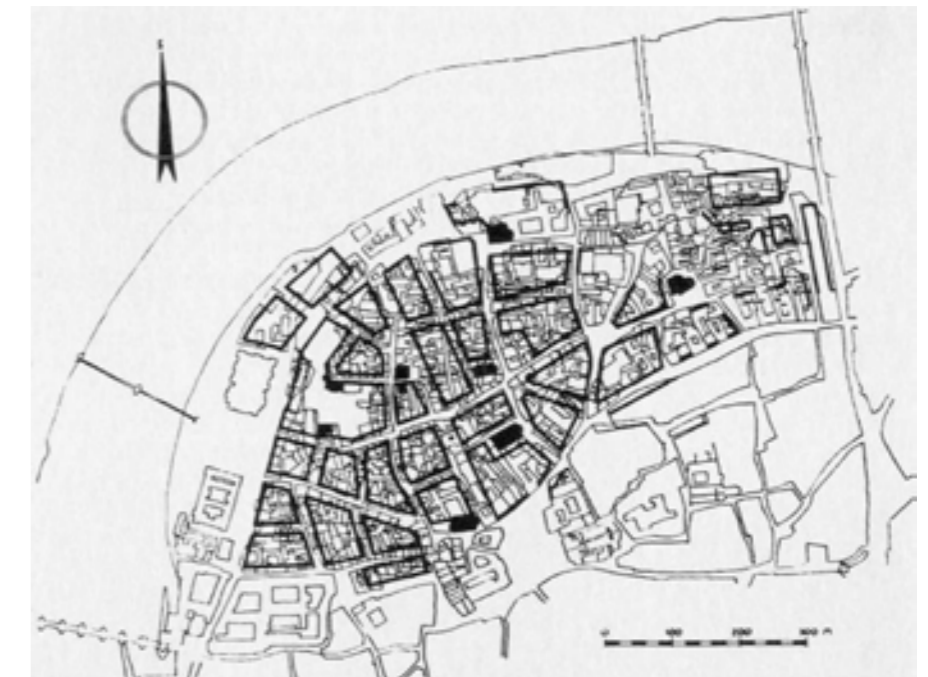
Staré Město 1. prosince 1890

Hradební brány a jejich návaznost na organismus města i vně

Císařské otisky s vyznačením hranice Židovské čtvrti (červeně) před asanací

Plán asanace Starého Města a Josefova, 1893

Dušní ulice - Jüttnerův plán Prahy, 1811-1815

Dušní ulice - Hurtigův plán Prahy, 1891

Katastr nemovitostí 2013

dnešní stav, 2013 - portal www.mapy.cz

Historické prvky v okolí řeky, IPR

Mapa 137 zaniklých kostelů v Praze

Výkres s nutnými zásahy a žádanou rekultivací území v okolí řeky, IPR

ASANACE Z PŘELOMU 19. A 20. STOLETÍ ZÁSADNĚ ZMĚNILA TVÁŘ PRAHY

Původně mělo být zbořeno přes 600 domů, nakonec jich zmizelo téměř 470, stovky nových byly ale postaveny, vznikla třeba i moderní Pařížská třída. Asanace z přelomu 19. a 20. století radikálně změnila tvář zejména centra hlavního města, za obět mu padla řada vzácných domů a velká část někdejšího Židovského města včetně tří starobylých synagog, charakter Prahy ale posunula k rodící se moderní metropoli.

Asanační zákony, na jejichž základě byla provedena asanace Josefova a části Starého a Nového Města, byly přijaty před 120 lety, 11. února 1893, a platily půl století - až do dubna 1943.

Poslední zbytky pražské židovské čtvrti "ghetta" před jeho zbouráním (1907)

ANEŽSKÝ KLÁŠTER

Anežský klášter, zvaný na Františku, se nachází na pravém břehu Vltavy v historické oblasti Starého Města pražského. Dvojklášter ženského řádu klarisek a mužského řádu menších bratří byl založen pravděpodobně roku 1231 Anežkou Přemyslovnou, která se stala zároveň jeho abatyší.

ZAKLADATELKA

Anežka Přemyslovna, nejmladší dcera českého krále Přemysla Otakara I., byla od svých 3 let vychovávána v klášteře ve Slezské Třebnici a později v premonstrátském klášteře v Doksanech, což nepochybně mělo vliv na její pozdější rozhodnutí oddat se řeholnímu životu, a na úctu k ostatkům a touze po vzdělání. S cisterckou raně gotickou architekturou se seznámila ve Vídni, kam byla poslána na dvůr rakouských Babenberků, potom, co jí otec zaslíbil synovi německého císaře, Jindřichovi. Šest let žila při klášteře v Klosterneuburgu, ale po zrušení zasnoubení se vrátila se zpět do Prahy. Po návratu byla Anežka opět součástí Přemyslovy sňatkové politiky, dostala nabídku k sňatku i od samotného císaře Fridricha II., ale po smrti svého otce využila možnosti svobodného rozhodnutí a místo sňatku přijala nejnovější řeholi své doby. Podporována rodinou i papežem, vstoupila do kláštera, který sama založila a zároveň zapojila české země do nejnovějšího duchovního a kulturního proudu.

ŘÁD MINORITŮ A KLARISEK

V důsledku rozmachu měst napříč střední a západní Evropou ve 12. a 13. století, vznikala potřeba péče o bližní právě ve městském prostředí. František z Assisi založil řád menších bratří na principu mravní obrody a života bez hmotného zaopatření s důrazem kladeným na kazatelskou a misionářskou činnost. Ženská odnož řádu byla založena svatou Klárou, z Assiského šlechtického rodu, která žila v kostele sv. Damiána u Assisi. Filosofie klarisek byla obdobná jako u menších bratří a řádové sestry se věnovaly péči o nemocné. Ideje sv. Františka se dostaly i k nám a původně lidový řád začal pronikat i ke dvoru. První oddanou stoupenkou u nás byla Anežčina sestřenice Alžběta Durynská, která se, stejně jako později Anežka, zřekla svého společenského postavení. Řád františkánů a klarisek se v této době, tedy krátce po založení Anežského kláštera, ještě formoval a jak řeholní, tak stavební pravidla byla předmětem sporu nového řádu s papežskou kurií.

Anežský klášter, Mikovec, kolor. oceloryt 1860

PRVNÍ STAVEBNÍ OBDOBÍ, ŠPITÁL A KLÁŠTER KLARISEK

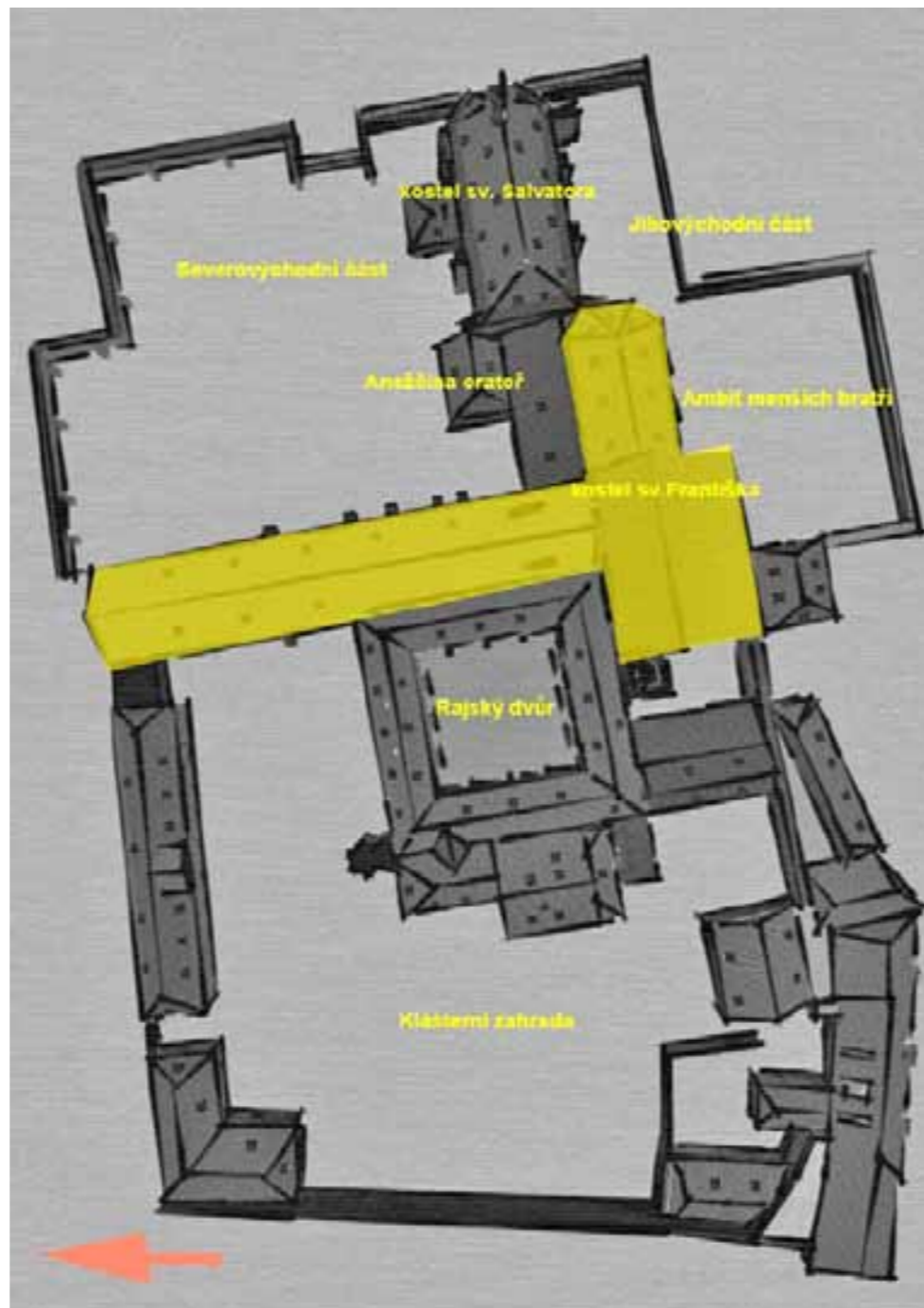
Přesné datum založení kláštera není známo, ale pravděpodobné je datum 1231, kdy byla ukončena všechna jednání ohledně Anežčina sňatku. Anežčin bratr Václav I. klášteru věnoval pozemek na pravém břehu Vltavy, výhodnou polohou zejména pro špitál, v okolí obydlený převážně řemeslníky a taviči železa. Zároveň klášteru Václav udělil veškerá privilegia a svobody.

Jednou z nejstarších částí kláštera byl hlavní sakrální prostor – kostel sv. Františka, který byl v první fázi ještě bez presbytáře. Současně s kostelem bylo vybudováno i rozměrné východní křídlo konventu rozpínající se severně od kostela sv. Františka až k severní zdi kláštera u břehu Vltavy. Stavba probíhala poměrně rychle, už v roce 1234 byl klášter vysvěcen. Roku 1233 na Anežčinu žádost přišlo nejdříve pět italských sester z Tridentu, zřejmě z kláštera sv. Kláry, a poté se připojilo 7 dalších urozených dívek z českého království. Konvent klarisek a kostel sv. Františka byly otevřeny v den Anežčina vstupu do řádu 25. března 1234. V letech 1234 - 1238 je doložena korespondence mezi Anežkou a sv. Klárou a papežem Řehořem IX. V roce 1237 udělil papež klášteru řadu významných privilegií.

DRUHÉ STAVEBNÍ OBDOBÍ, DOSTAVBA KLÁŠTERA A PŘIPOJENÍ KONVENTU MENŠÍCH BRATRŮ

V další stavební etapě byla budována mužská část kláštera - konvent na místě dřívějšího špitálu a kaple sv. Barbory spojená s boční lodí kostela sv. Františka. K severní zdi presbytáře kostela byla přistavena patrová obytná budova o třech klenebních polích, avšak vzápětí přestavěná na kapli Panny Marie. Severně od ní byla umístěna Anežčina soukromá kaple a v patře její vlastní obydlí. Postaven byl zároveň i ambit klarisek, ovšem oproti původnímu plánu zmenšený z 8 na 6 klenebních polí v každém rameni. V 50. letech 13. století byla připojena ještě kuchyně. Václav I. Anežku do své smrti podporoval finančně i mocensky a po své smrti roku 1253 byl v kostele sv. Františka pohřben do opukové hrobky v ose presbytáře. V podobné hrobce v ose proti oltáři Panny Marie byla uložena i jeho manželka Kunhuta Štaufská.

V nově postaveném presbytáři sv. Františka byly nalezeny odlišné kamenické značky od první etapy, které dokládají příchod nové huti do Prahy v této fázi výstavby.

1. etapa stavby Anežského kláštera

2. etapa stavby Anežského kláštera

Nádvoří před kostelem sv. Františka, akvarel, 1872

Nádvoří v místě dvoulodí, konec 19. století

Rajský dvůr

TŘETÍ STAVEBNÍ OBDOBÍ

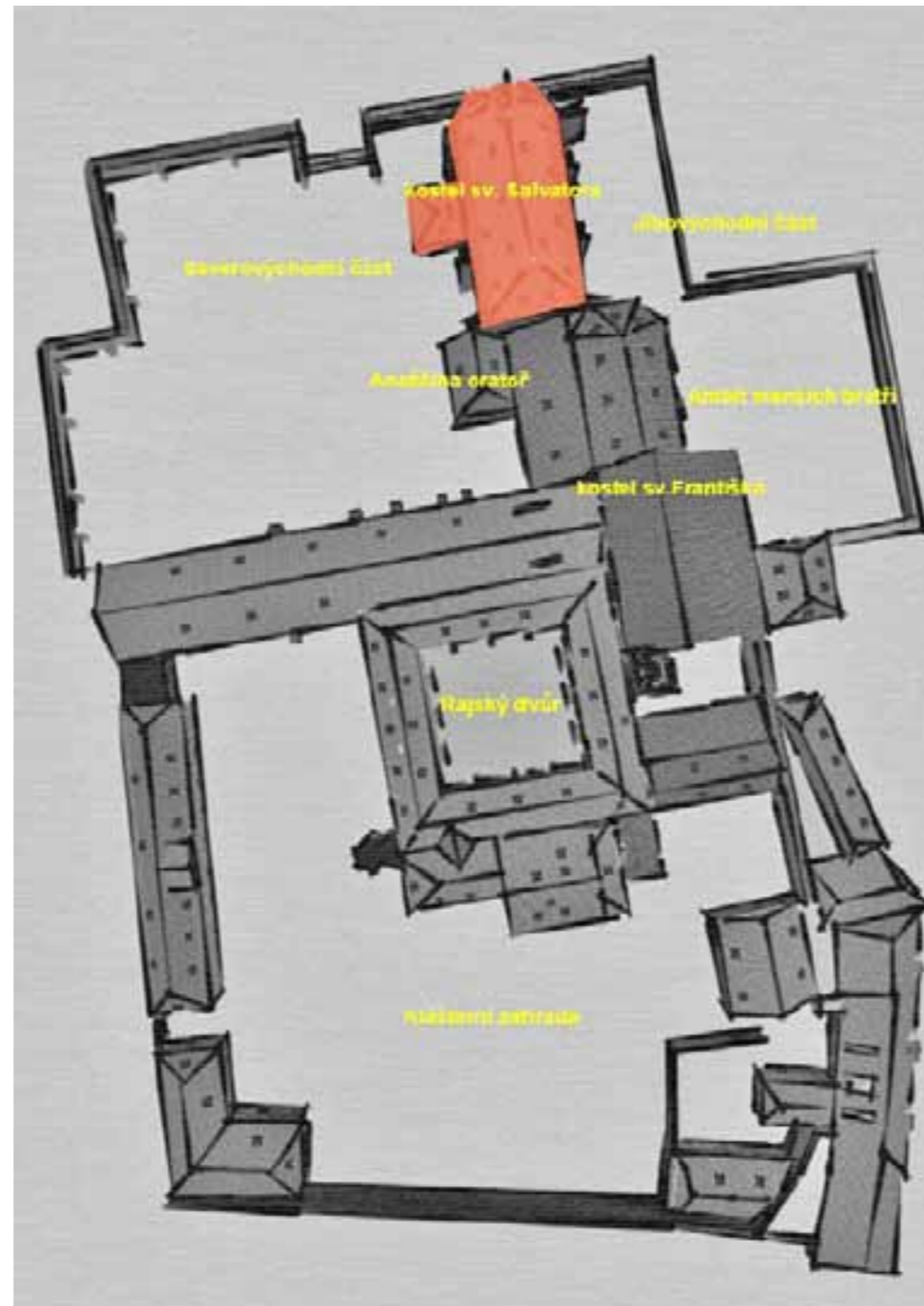
Po smrti bratra zahájila Anežka se svým synovcem Přemyslem Otakarem II. stavbu mauzolea při příležitosti jeho korunovace českým králem 26. prosince 1261. Pro stavbu takového významu byl pozván francouzský mistr neznámého jména. Postavena byla loď o dvou klenebních polích křížových žebrových kleneb zakončená pětibokým závěrem. Během stavby se živě reagovalo na nové stavební podněty ze západní Evropy - například hlavice přípor vyzdobené přírodními motivy rostlin, rozmístěné v různých výškách. Jako poslední v této stavební fázi byl postaven triumfální oblouk spojující loď s kaplí Panny Marie.

Uplatnění složité symboliky v architektuře a výzdobě kostela sv. Salvátora kromě významu poukazuje na dohodu stavebníka s architektem, který v té době už byl uznáván a měl vyšší společenské postavení. Kaple se stala (po vzoru pařížské Saint-Chapel) schránkou nejvýznamnějších relikvií Českého království, z nichž nejcennější byl zřejmě kříž Přemysla Otakara II. s ostatkem sv. Kříže (dnes v katedrálním pokladu v Řezně). Se stavbou pohřebiště úzce souvisí i vznik celé řady iluminovaných rukopisů a mobiliáře, jejichž umělecká úroveň odpovídá tehdejšímu kulturnímu a politickému vzestupu českého státu.

KLÁŠTER PO SMRTI ZAKLADATELKY

Roku 1277 přijala Anežka do kláštera dceru Přemysla Otakara II. Kunhutu. Ale o rok později, po smrti Přemysla Otakara II. se sedmiletým dědicem trůnu Václavem II., v Čechách nastala doba zmatků a hladomoru. Anežka stále věřila v nový vzestup přemyslovského rodu a tak aktivně předávala veškeré své zkušenosti Přemyslově dceři Kunhutě. Roku 1282 Anežka zemřela a paradoxně, ačkoliv byla celý život uctívána jako světička, byla svatořečena až několik set let po své smrti. Dokonce se po její smrti nenašel kněz, který by ji pohřbil a tak byla podle legendy 14 dní vystavena v mauzoleu. Byla pro ni připravena kamenná nika s náhrobní deskou podle francouzských vzorů, založená u paty triumfální brány proti vstupu z její soukromé oratoře.

V čele klarisek tak zůstala osmnáctiletá Kunhuta, kterou ale po svém návratu Václav II. provdal a získal tak Krakovské dědictví, ve snaze znovu proměnit české země v mocné království. Po smrti Anežky už klášter stál mimo hlavní zájem královské rodiny. Václav II. navázal na otcův církevně politický program a tak den po své korunovaci roku 1297 založil cisterciácký klášter na Zbraslavi, zasvěcený Kristu a Panně Marii, který se měl stát novým královským pohřebištěm. Záhy po korunovaci byla v kryptě ve sv. Salvátorovi uložena Václavova nejmladší dcera Guta. Smrtí Václava II. a záhy poté i Václava III. skončilo nejslavnější období dějin Anežského kláštera.

3. etapa stavby Anežského kláštera

Konvent klarisek, západní průčelí z roku 1234, archeologický výzkum v roce 1968

Pohled na Anežský klášter s panoramatem Letné, 19. století

Vítězná brána z roku 1265, 1943

Jižní průčelí kuchyně z roku 1250, 1977

Severní průčelí kuchyně při obnově r. 1960

Kaple sv. Barbory a zbytky jižní lodi kostela sv. Františka

14.STOLETÍ

Od 14. století byl klášter klarisek mimo hlavní proud politického dění i výtvarného umění. Až s nástupem Karla IV. na trůn a následným rozkvětem města a stavební činnosti se uskutečnila rozsáhlá přestavba obou částí kláštera.

Nově byl zaklenut dormitář (dochované jsou však jen pateční výběhy) a původní okna byla snížena a nahrazena novými s trojlístem. Dřevěná tribuna v hlavní lodi sv. Františka byla nahrazena kamennou a osazen byl profilovaný portál v západním průčelí. K nejkvalitnějším detailům patří štíhlý portál v jižní stěně presbytáře kostela s plným tympanonem, na kterém se dochovaly stopy původní červené a modré polychromie. Úprava malířské výzdoby proběhla i v kostele sv. Salvátora, jinak byly sakrální prostory téměř nedotčeny. Vyvrcholením byla přestavba kaple sv. Barbory, původně pohřební kaple klarisek, na větší kapli pro minority na obdélném půdoryse, se dvěma podélnými sloupy v ose a zaklenutou hvězdivou klenbou.

Součástí Karlovy politiky byla sbírka ostatků, které sháněl po celé říši a do Anežského kláštera si přišel pro ostatek sv. Mikuláše. Členkami Anežského kláštera byly v té době většinou dcery nejvýznamnějších šlechtických rodů, ale postupně ženský klášter vymíral.

OD HUSITSKÝCH VÁLEK

Dobu husitských válek přečkal klášter, oproti jiným, v dobrém stavu, sloužil jako zbrojnice a mincovna. Klášterní budovy byly víceméně ušetřeny, ale všechno vybavení bylo zničeno. S nástupem Habsburků byli do již prázdného kláštera klarisek přesídleni dominikáni, kteří obývali ženskou část kláštera a druhou část dvojklášteře začali parcelovat a rozprodávat, a tak na místě mužského konventu vznikala nová čtvrť dodnes zvaná Na Františku.

V 17. století bylo v rámci náboženských změn byl klášter opět navrácen bratrům františkánům a byly tam přesídleny klarisky z Panenského Týnce. Avšak stav kláštera ani po další léta nezlepšila ekonomická situace a tak dál chátral. Před rokem 1611 došlo k propadu kleneb nad dvoulodím kostela sv. Františka a od té doby sloužil jako hřbitov. V roce 1782 byl klášter v době vlády Josefa II. zrušen a prodán. Noví vlastníci budovy přestavěli na malé chudinské byty, skladiště a dílny.

Ve 2. polovině 19. století vznikla Jednota pro obnovu kláštera blahoslavené Anežky a po několika průzkumech vzniklo i několik plánů na rekonstrukci, například od J. Mockera a A. Cechnera či od J. Kouly. Obnova byla zahájena na přelomu století a probíhala až do roku 1914. Po asanaci Starého Města, od roku 1939 probíhal v klášteře stavebně historický průzkum pod vedením profesora Oldřicha Stefana a archeologický průzkum vedený I. Borkovským.

Půdorys areálu Anežského kláštera

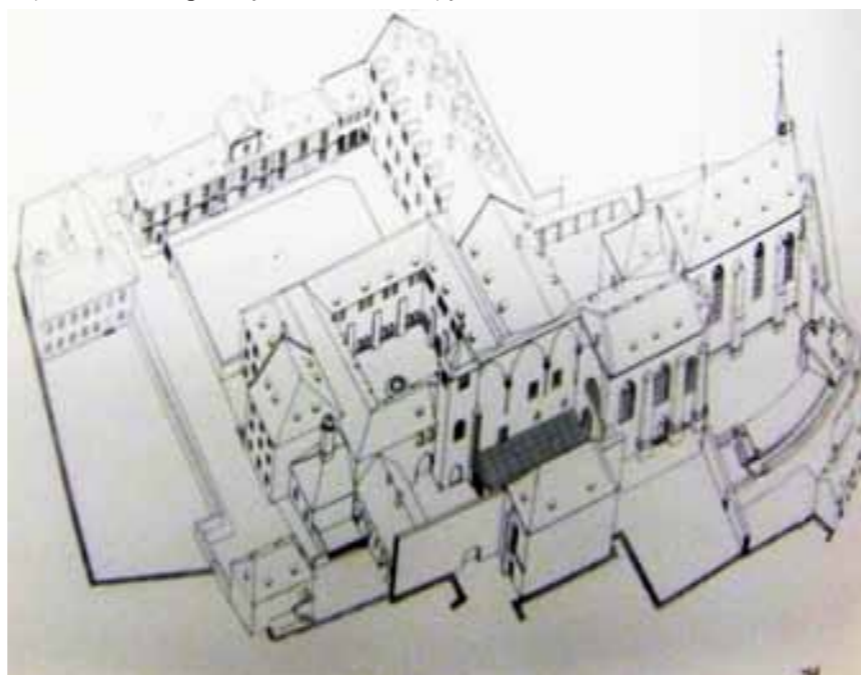
A, Cechner, návrh na rekonstrukci Anežského kláštera z roku 1897, pohled od jihovýchodu

Kaple sv. Maří Magdalény, akvarel K, Chalupy, 1870

J. Koula, návrh rekonstrukce Anežského kláštera z roku 1895, pohled na klášter od jihozápadu

Návrh na rekonstrukci Anežského kláštera z roku 1944

J. Koula, návrh rekonstrukce Anežského kláštera z roku 1895, pohled na klášter od severozápadu

SOUČASNOST

V roce 1963 se majitelem kláštera stala Národní galerie a následovala závěrečná etapa obnovy jejíž vyvrcholením bylo vypsání soutěže na rekonstrukce a zastřešení kostela sv. Františka podle vítězného návrhu architektů J. Hlavatého a K. Kunce. Od roku 1978 je klášter národní kulturní památkou a pod záštitou Národní galerie, která zde původně vystavovala českého umění z 19. a přelomu 20. století. Dnes je zde umístěna stálá expozice Středověké umění v Čechách a střední Evropě, přesunutá z Jiřského kláštera, a hmatová expozice českého středověkého umění. Ambit a přilehlé prostory slouží pro krátkodobější výstavy. V roce 2013 později odvolaný ředitel NG Vladimír Rösel chystal přesun expozice středověkého umění do Salmovského paláce a do Anežského kláštera se mělo přestěhovat umění 19. století.

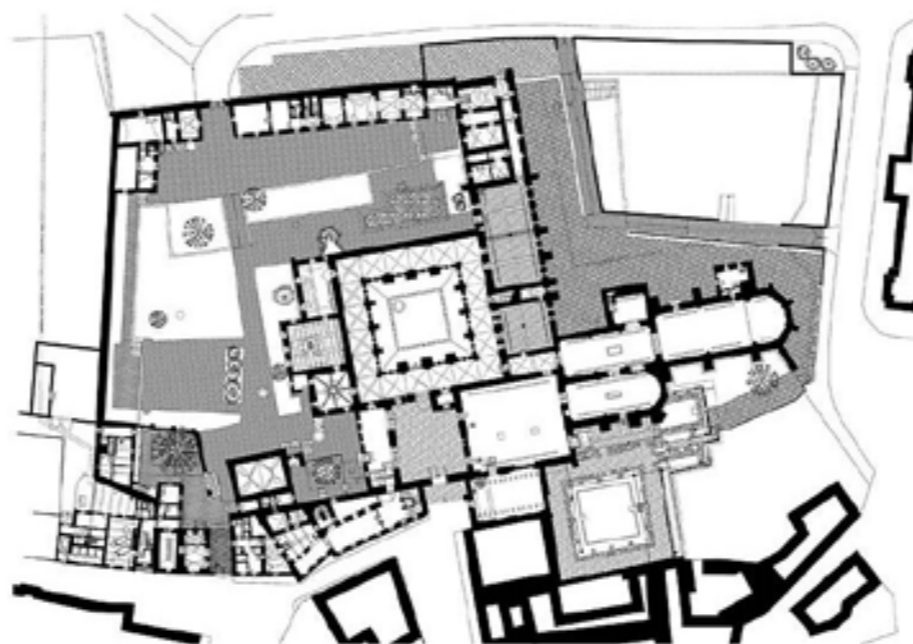
PŘEDPOKLADY

Architekturu kláštera ovlivnily především dvě okolnosti. Za prvé to, že jeho zakladatelka byla z královského rodu, a měla tak k dispozici nemalé finanční prostředky i politický vliv a zadruhé to, že ona sama byla vychovávána v kláštrech, takže měla možnost důvěrně poznat tento způsob života a znala i souvislosti s praktickým využitím staveb. Vlivem těchto okolností vznikl od počátku klášter nápadně velkorysá koncepce. Založen byl v již existující struktuře Starého Města a to v době rozkvětu, hospodářského a kulturního vzestupu českého státu a v počátcích gotické kultury u nás.

Vzájemná skladba klášterních budov ukazuje vliv dispozic cisterciácké burgundské architektury, která byla před polovinou 13. století rozšířena v celé střední Evropě. Protože tehdy ani stavební předpisy františkánské architektury nebyly jasně dané, jde o stavbu z doby velkých dispozičních pokusů. Zároveň je pro první etapu typické míšení pozdně románských a gotických prvků především v kostele sv. Františka.

USPOŘÁDÁNÍ PROSTOR

Ze vstupního sálu s modelem kláštera je vlevo vstup do patra se stálou expozicí Národní galerie a vpravo do ambitu kláštera, ze kterého jsou přístupné další části kláštera. Vlevo je to kuchyně (dnes pokladna), na protější, východní straně prostory kláštera: refektář, kapitulní síň a schody do dormitáře v patře (dnes část expozice s pozdní gotikou). Na této straně je také průchod do kaple Panny Marie a ostatních sakrálních prostor. V prodloužení kaple proti vstupu je přemyslovské pohřebiště, kostel sv. Salvátora, na pravé (jižní) straně presbytář kostela sv. Františka a na severní straně menší prostor Anežčiny soukromé oratoře. Dvoulodí kostela sv. Františka se dochovalo jen torzovitě a bylo novodobě dostavěno (běžně nebývá přístupno). Budovy mužského kláštera s druhým ambitem jižně od tohoto kostela jsou dochovány jen v základech.

J. Hlavatý, K. Kunca, návrh na rekonstrukci kláštera pro účely Národní Galerie v roce 1965

Pohled na Anežský klášter a část Na Františku z Letné

Ptačí perspektiva s pozadím Štefánikova mostu, budovy ministerstva průmyslu a obchodu

Roh ulic Klášterská a Na Františku

Prostorové zobrazení Anežského kláštera

KOSTEL SV.FRANTIŠKA

Kostel je dnes zachovalý pouze jako torzo. Původně měl netradiční asymetrickou dispozici dvoulodního kostela o třech klenebních polích v každé lodi. K hlavní lodi přiléhala jen jižní loď, zatímco na severní straně stála budova konventu. Toto uspořádání bylo pravděpodobně z funkčních důvodů - aby klarisky mohly vstupovat přímo z dormitáře na tribunu. Podle řeholních předpisů se nemohly sestry jakkoliv stýkat s veřejností a proto bylo potřeba jim vyhradit zvláštní místo, kde mohly odděleně, nerušeně poslouchat bohoslužbu. O dřevěné tribuně dnes svědčí zachovalý portál v severní zdi a zároveň okno do presbytáře v místě vítězného oblouku.

BUDOVY KONVENTU

Na rozdíl od kamenného kostela je patrový konvent postavený z cihel. Pokud budeme postupovat od jihu tohoto křídla konventu na sever k Vltavě, tak v přízemí přiléhá k severní zdi kostela spojovací chodbou, kterou byl obvykle propojen ambit s klášterní zahradou nebo špitálem. Na severní stěnu chodby navazuje kapitulní síň, hlavní schodiště vedoucí do dormitáře v patře, a pak dvoudílný sál refektáře a skriptoria s vchody orientovanými na západ do plánovaného ambitu. Poslední dvě místnosti tvořily původní kuchyně, sklady a záchody u severní klášterní zdi. V celé délce horního patra byl dormitář, pravděpodobně z části sloužící i jako nemocnice. Kapitulní síň, jakožto hlavní reprezentativní místnost, má čtvercový půdorys a netradičně plochý dřevěný strop. Do ambitu je otevřena třemi okny a trojlaločným portálem, což symbolizuje Svatou Trojici.

Dvoudílný plochostropý monumentální sál vedle schodiště sloužil jako refektář a skriptorium, ale zároveň bylo možné ho využít jako celou místnost. Pro takto odlišné funkce byl rozdělen dvěma půlkruhovými příčnými pasy podpíranými středním sloupem na dvě čtvercová pole, každé přístupné vlastním portálem v západní zdi. O odlišné funkci obou částí svědčí například tvarově rozdílná okna v každé z částí či asymetrický profil oblouků podpíraných pilířem v polovině místnosti. U severní zdi refektáře se nacházel půlkruhový portál vedoucí do severní části konventu a v rohu točité schodiště vedoucí do dormitáře. Součástí byl původně i špitál ve východní části komplexu s drobnou pravouhlou kaplí a k jejímu boku přiléhající základy mužského konventu.

KAPLE PANNY MARIE A ANEŽŠINY PROSTORY

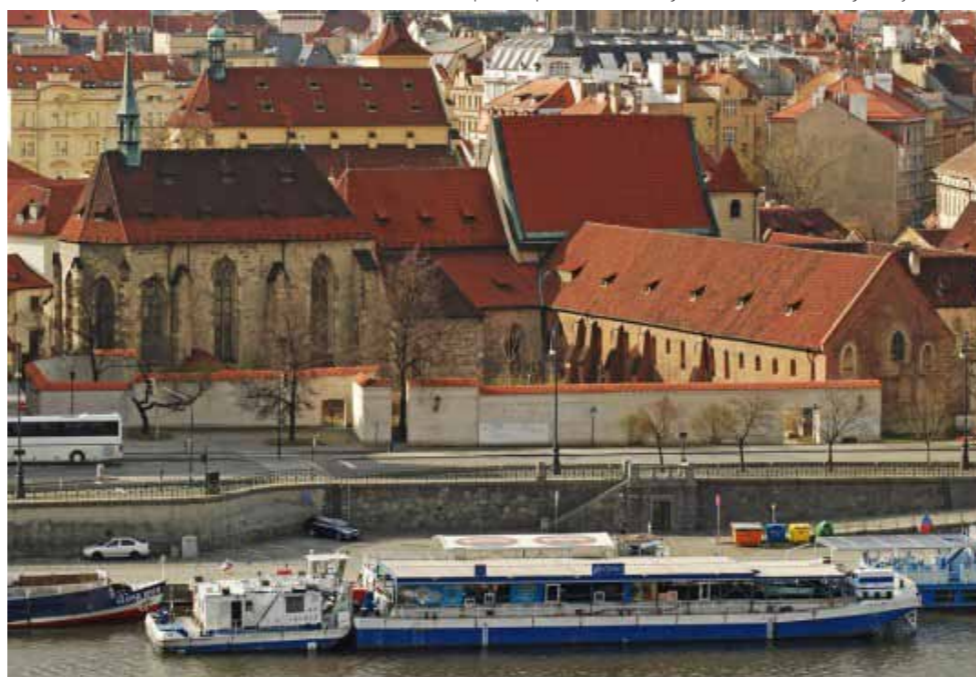
K severní zdi presbytáře kostela byla přistavena patrová obytná budova o třech klenebních polích, avšak vzápětí přestavěná na kapli Panny Marie. Teprve severně od ní byla umístěna Anežčina soukromá kaple a v patře její vlastní obydlí. Místnosti byly propojené vnitřním schodištěm v síle severní obvodové zdi, ze kterého se dalo vstoupit na venkovní ohradní zeď a nebo přes lávku do přilehlého konventu. V přízemí Anežčiny kaple byla původně cihelná klenba bez žeber a oltář ve východní části. Patro bylo zaklenuto křížovou žebrovou klenbou a vyzdobeno malbami.

Západní průčelí budovy konventu s kuchyní v jižní části

Kostel sv. Františka, západní průčelí po rekonstrukci

Pohled na severovýchodní část areálu kláštera s budovou konventu z levého břehu řeky Vltavy

Závěr kostela sv. Františka

Portál kostela sv. Františka

Kaple panny Marie

Interiér jednolodí kostela sv. Františka

KOSTEL SV.SALVÁTORA

Přemyslovské mauzoleum, zasvěcené sv. Salvátorovi - Kristu Spasiteli, svým významem i architektonickou kvalitou vyčnívá nad ostatními částmi kláštera. Lod' o dvou klenebních polích křížových žebrových kleneb zakončená pětibokým závěrem je dílem francouzského mistra neznámého jména. Součástí mauzolea byla i krypta pod polygonálním závěrem zaklenutá valenou klenbou a přístupná po schodech u jižní obvodové zdi. Lod' je s kaplí Panny Marie propojena triumfálním obloukem, který vznikl až po výstavbě kostela. Místo hlavic jsou pruty oblouku ukončeny vlysy s vyobrazením hlav pěti dosavadních českých panovníků a jejich manželek. Sama Anežka, budoucí světice rodu, byla vyobrazena na hlavici triumfálního pasu nad oltářem. Tím se dostaneme k aplikované symbolice a geometrii. Triumfální oblouk byl zkonstruován v modulu zvaném Brána harmonie, využívající poměr 1: $\sqrt{2}$ a na zbytek stavby byl důmyslně použit zlatý řez. Vnitřní geometrická struktura pak vymezila významná místa, kde se propsala v prvcích plastické výzdoby. Například právě zmíněné hlavy králů v patě archivolty triumfální brány se nacházejí zároveň ve vrcholu geometrické konstrukce Brány harmonie.

Co se týče zasvěcení kaple Kristu Spasiteli, je to jeden z projevů snahy Přemyslovců navázat na odkaz konstantinovské a karolinské doby a podpořit tak moc svého rodu. S karolinskou dobou souvisí i vyobrazení panovníka na vstupní bráně, naproti oltáři, ve stejné úrovni jako Kristus, či ve vybudování krypty, umístěné pod oltářem. V ose závěru a pod průsečíkem klenebních polí, v nejméně exponovaném místě - před oltářem, bylo ponecháno místo pro náhrobek panovníka. Dále zde můžeme najít symbol Kristova vzkříšení, pěticípé hvězdy v okenních kružbách v závěru kostela, či pětilisté lilie pod Anežčinou podobiznou. Celý prostor byl vymalován freskami christologického cyklu, ze kterých se ovšem dochovaly pouze fragmenty. Polychromované byly původně i pruty okenních ostění, pozadí hlavic a svorníků a to, opět symbolicky, červenou barvou, připomínající Kristovu oběť.

PRESBYTÁŘ KOSTELA SV.FRANTIŠKA A MINORITSKÝ KONVENT

K východní části hlavní lodi kostela byl připojen podélný presbytář o dvou klenebních polích a pětibokém závěru. Podle řádových předpisů byl přístupný pouze bratřím, proto byl jižní zdí, u které byl atypicky umístěn oltář, připojen k mužskému konventu. V nově postaveném presbytáři sv. Františka byly nalezeny odlišné kamenické značky od první etapy, které dokládají příchod nové huti do Prahy v této fázi výstavby. Klenební pole byla oddělena jednoduchými oblými příporami, ukončenými kalichovými hlavicemi, z nichž pokračovala klenební žebra hruškovcového profilu do svorníku s florálním motivem. Místnost byla osvětlena velkými okny s jednoduše profilovanou kružbou a ve spodní části závěru se nacházelo několik výklenků.

Rajský dvůr

Ambit

Portál vedoucí do kapitulní síně

Ambit

Refektář a skriptorium

Kostel sv. Salvátora v Klášterské ulici

Presbytář kostela sv. Salvátora

Pohled na kostely Anežského kláštera a části konventu menších bratří v Klášterské ulici

VEŘEJNÝ PROSTOR

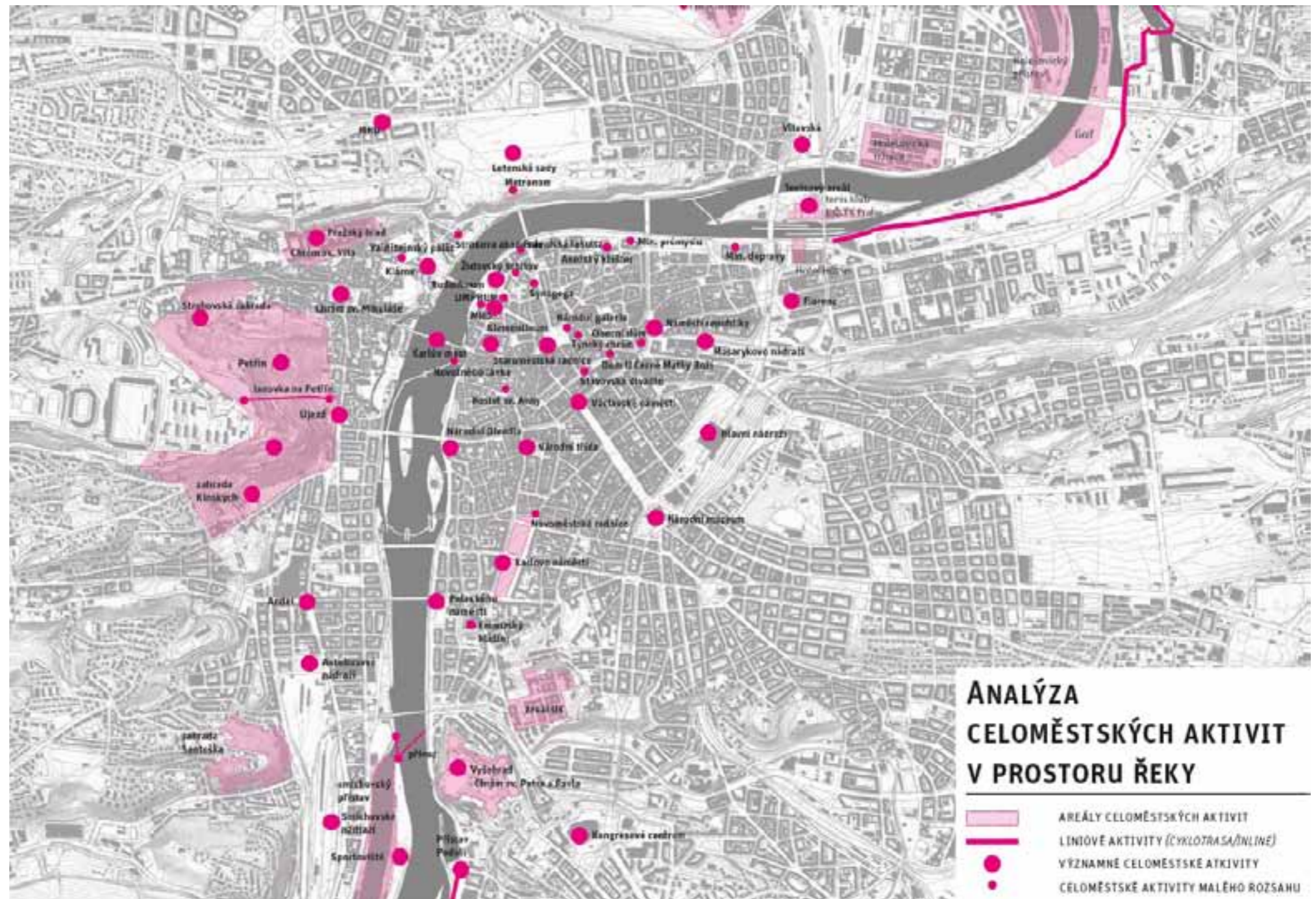
ŘEKA VE MĚSTĚ

Civilizační vývoj vložil do podstaty charakteru a významu řeky ve městě rozpor původních a současných účelů, který se odvíjí od mizející role základního existenčního předpokladu - životní opory sídla, přes slábnutí hospodářského účelu, po výrazné posilování funkce veřejného prostoru se všemi vlastnostmi a očekáváními s tím spjatými - jako je role pobytová, společenská či kulturní.

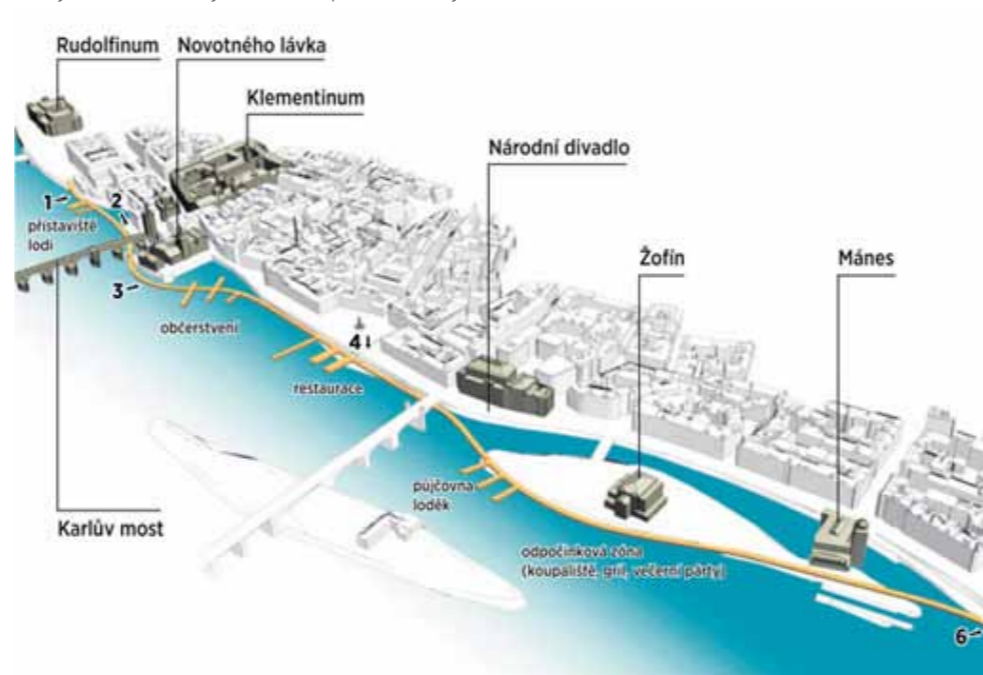
Tento rozpor odráží mimo jiné celkovou proměnu paradigmatu společnosti, životního stylu a hierarchie hodnot, související také s poměrem pracovního a volného času, kdy zmenšování množství energie, kterou je nutné vynaložit na zajištění základních existenčních potřeb, uvolňuje zvětšující se prostor pro zábavu. Tam, kde se dříve na březích řeky odehrávala práce - plavení dřeva, ledařství, mlynářství, se dnes odehrávají volnočasové aktivity. Fyzický prostor řeky je potom obrazem této kontinuální obměny.

Výrazným posunem prošel i vztah společnosti k řece - vodě jako k nebezpečí, který je rovněž odrazem celkové změny pojetí života. Motiv ochrany před ohrožením, záplavami byl v podstatě vždy základem urbánního tvarosloví, zejména centrální části řeky. Dnes řeku ve městě primárně vnímáme převážně jako romantické, malebné, atraktivní místo. Přesto je i v současnosti také latentním nebezpečím, živlem, který se dokáže vymknout lidské kontrole. V historii bylo běžné, že se nivelita měst kvůli nebezpečí vody postupně zvyšovala, úroveň nového parteru se tak někdy ocitla až ve výši původního prvního patra. Města i lidé byli schopni se postupně přizpůsobovat. Z podobného důvodu zároveň celá města zanikla, a nebyla již na původním místě nikdy znovu vystavena. V moderní společnosti sílí pocit možnosti nadvlády nad přírodou spojený s vírou ve vlastní schopnosti, stejně jako s všeobecným potlačením pokory. Namísto přijetí faktu, že stále existuje síla s potenciálem katastrofy lidskou mocí neovlivnitelná, provázaného přirozenou schopností naučit se s ním žít, věříme v absolutní moc obranných mechanismů kombinovanou se sklonem zatlačení reality nebezpečí do nevědomí. S budováním ochranných systémů současně pak dochází k vytvoření klamné iluze bezpečí a vymizení přirozených obranných instinktů. V benátkách například do dnešní doby existuje přirozený způsob soužití s vodou, možnost opakujících se záplav je samozřejmou součástí života města. Domy nejsou stavěny tak, aby se do nich voda nedostala, ale tak aby do nich mohla proniknout, aniž by jim zásadně uškodila. Proměna vztahu společnosti k otázce rizika a jistot obecně se podle Konrada Paula Liessmanna v poslední době začíná ubírat směrem k přijetí nejistot a rizik, namísto snahy garantovat jistoty a ne-rizika.

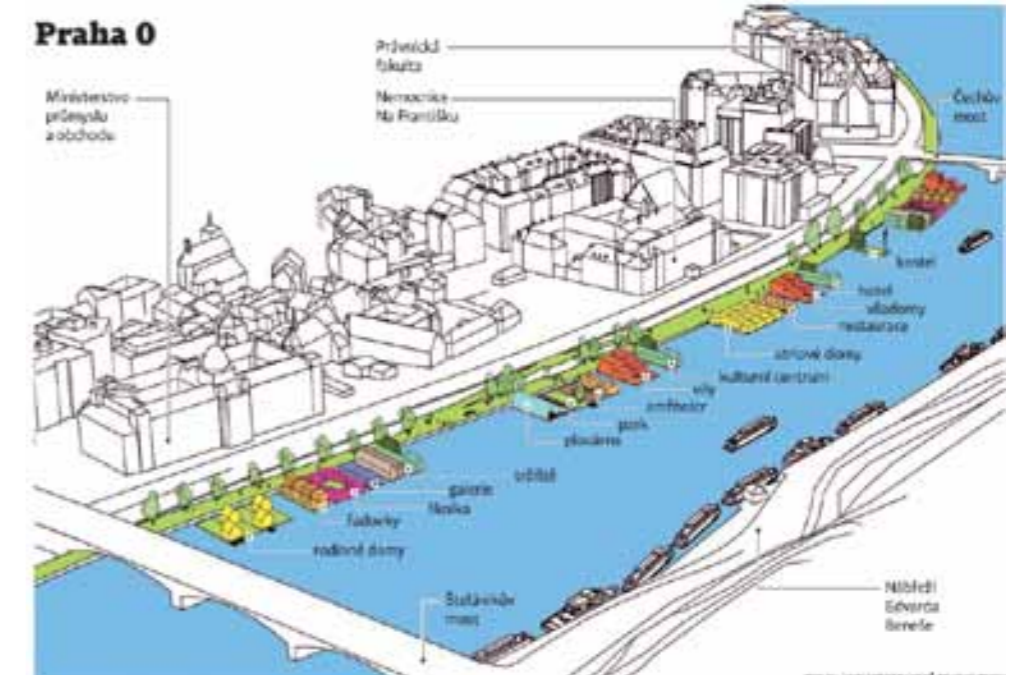
“Společnost bez vize, tj. společnost, která vystřízlivěla, se musí naučit žít s nejsitotami, tedy s riziky, což vede k obrácenému závěru, že odstranění nejistot muselo kdysi náležet ke složkách “vizionářských” společností přinejmenším jako cílová představa. Nebo řečeno jinak: jistota se stala vizí, která se zjevně v dobách neoliberalně motivované připravenosti na rizika překonala.”

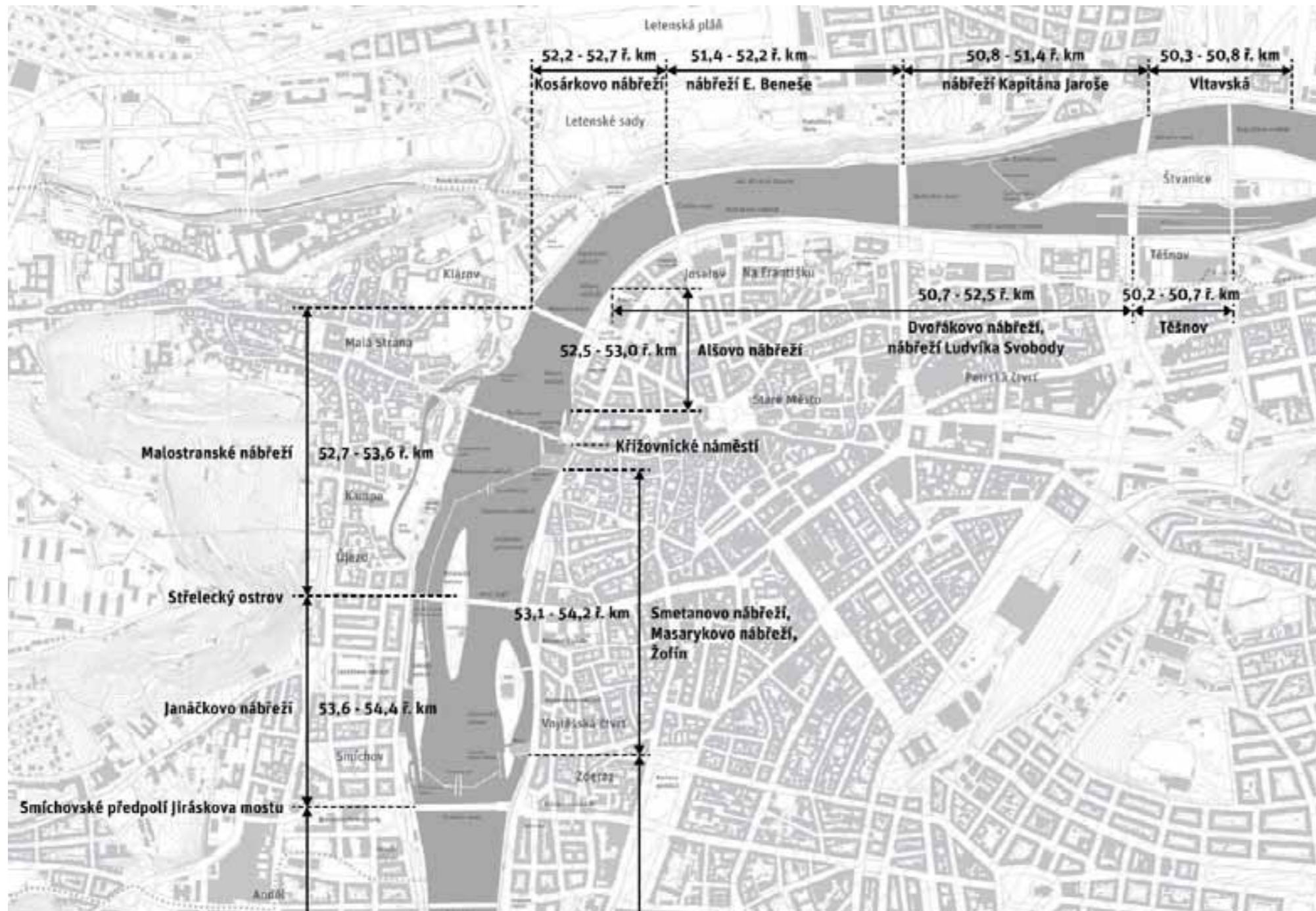
Analýza celoměstských aktivit v prostoru řeky, IPR

Atelier DEMOPLAN, Vltavská spojka - návrh lávky na řece Vltavě

Architektonické studio Edit, návrh zcela nové plovoucí čtvrti na náplavce břehu řeky Vltavy

Úseky nábřeží řeky Vltavy, IPR

Řeka je jedním z nosných prvků struktury města a krajiny. V topografii sídla je fenoménem hlubokého a mnohvrstevnatého významu. Je morfologickou a urbánní césurou. Je rozevřením hmoty, volným prostorem, místem vydechnutí hustě zastavěných míst, místem odstupu města od sebe samého. Její pozice je výsadní a nedotknutelná, vychází z danosti fundamentálního a původního.

Řeka je současně hranicí. Hranicí vymežující, oddělující, orientující. Hranicí "nepřekročitelnou" - pozitivní ochranou i negativní bariérou.

Řeka vnáší do statické hmoty města pohyb. Je jediným pohyblivým a zároveň setrvalým objektem, který je součástí materiální substance města.

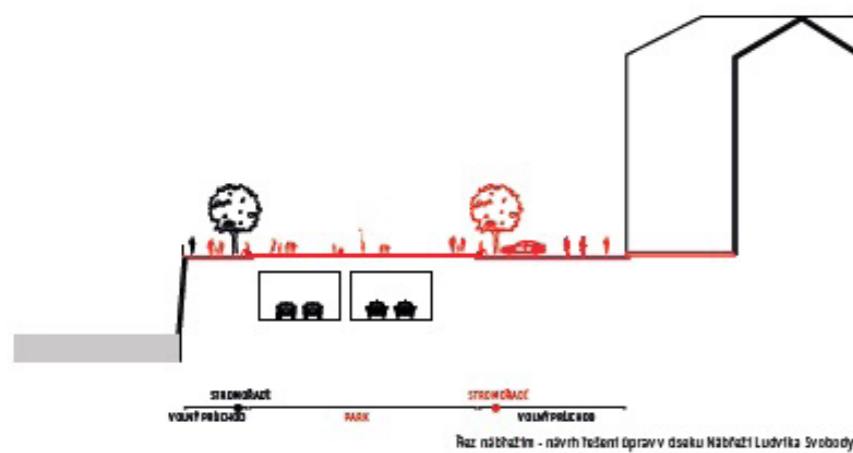
Řeka je paměť. Řeka zde byla dříve než město. Zůstává stopou původní krajiny, otiskem zemětvořných procesů, stejně jako lidských zásahů.

Výhodou prostoru řeky je, že pro svůj celoměstský význam je povětšinou, jak v historii, tak v současnosti, prostorem veřejným. Její potenciál aktivního a kvalitního veřejného prostoru, je vážným argumentem pro to, aby tento status byl chráněn a nebyl ohrožen privatizací zejména charakteru trvalého vlastnictví, ale i dočasného charakteru pronájmu, pokud by znamenal ohrožení plnohodnotné funkce veřejného prostoru.

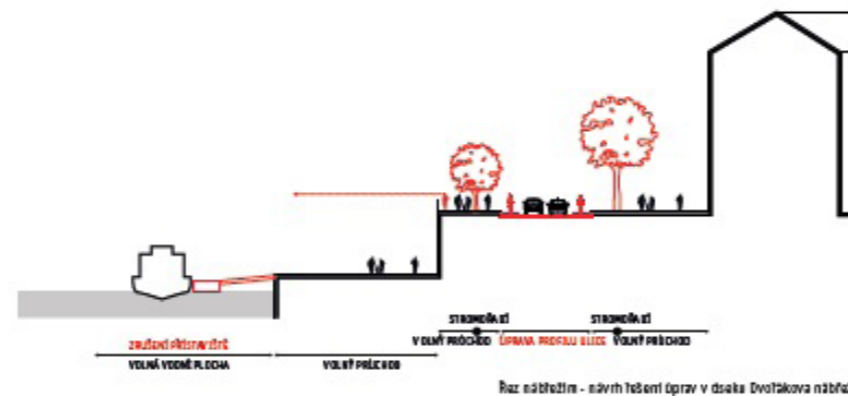
Z hlediska celkového urbanismu by rozvoj města měl ctít a posilovat roli řeky jako prázdného prostoru - šanci pro své uvolnění, vydechnutí. Měl by zachovávat a budovat průhledy a přístupy. Měl by v urbanistickém plánování respektovat orientaci vloženou řekou spolu s topografií terénu do struktury města. Důležité je zachování jednoznačných charakteristik "přírodních" a "regulovaných - vystavěných" částí břehů.

Z hlediska správy a užívání by prostor řeky a říčních břehů měl být ochráněn od možnosti komerčního vytěžování místa, které pouze jednostranně čerpá z jeho přirozených kvalit. Měly by se zde odehrávat akce a inosti s vysokou mírou empatie vůči místu, se schopností začlenit jeho vlastnosti do svého charakteru. Měly by být posilovány přirozené funkce místa, jako je funkce cesty (důležitý je moment plynulé průchodnosti), pobyt - klid, odpočinek, bohatost přirozených vjemů, kontakt s přírodou.

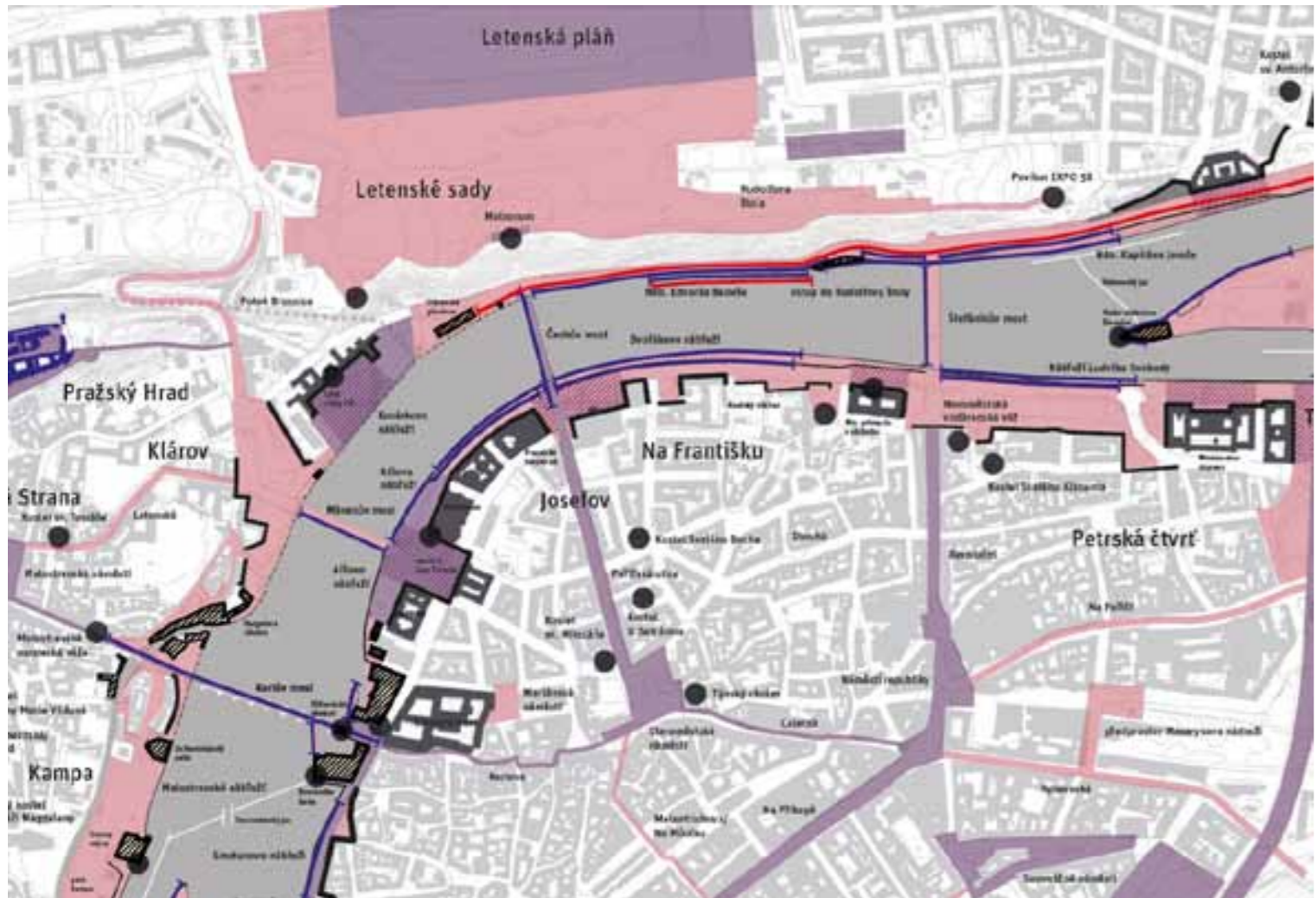
"Problémem budoucnosti je u nás prázdný prostor, už nepotřebný veřejný prostor, smršťujícího se města. Nemáme nedostatek, ale přebytek veřejného prostoru." Neplatí teze, čím více veřejných prostorů, tím lépe. Množství by mělo odpovídat naplánování rolí veřejných prostranství ve městě a současně možnostem města v jejich spravování, zejména z ekonomického hlediska. Veřejný prostor, který je součástí optimálního množství ve městě, pak nemusí městu vydělávat. Je základní službou města jeho obyvatelům. Nesmí být tedy zatížen kritériem ekonomické výtěžnosti, pokud by se tak dělo na úkor plnění jeho primární funkce. Stejně tak není ve specifické krajině říčních břehů nutné ani žádoucí, aby všechna místa byla přístupná a intenzivně využívána. Oáza nedotčené přírody, stejně jako nepřístupnost regulačního technického díla, sehrávají svoji roli v obrazu města.

Návrh Nábřeží Ludvíka Svobody, řez, IPR

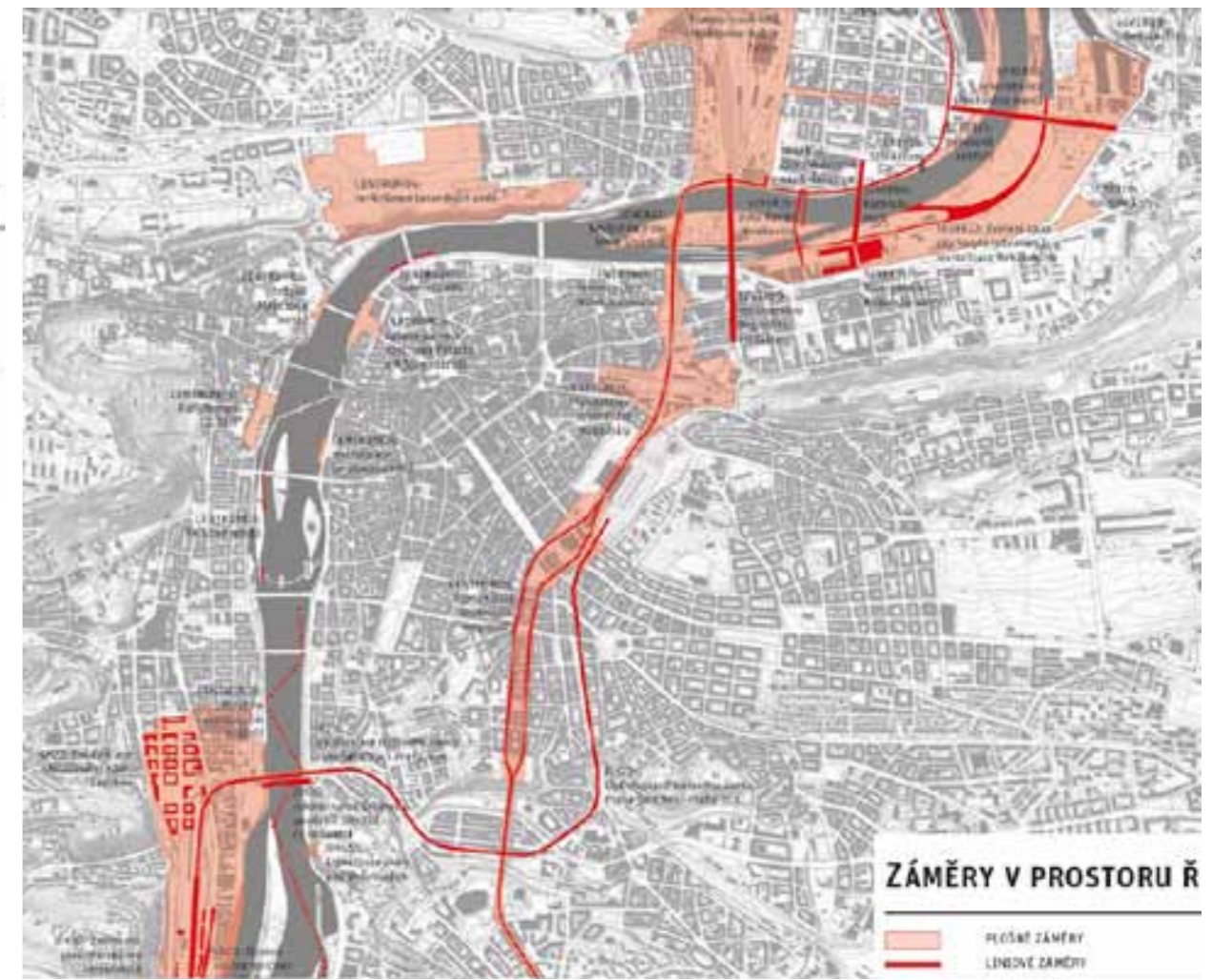
Návrh Dvořákova Nábřeží, řez, IPR

Význam veřejných prostranství a jejich vizuální vztah s dominantami, IPR

VÝZNAM NÁBŘEŽÍ V SÍTI VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ A JEJICH VIZUÁLNÍ VZTAH S DOMINANTAMI

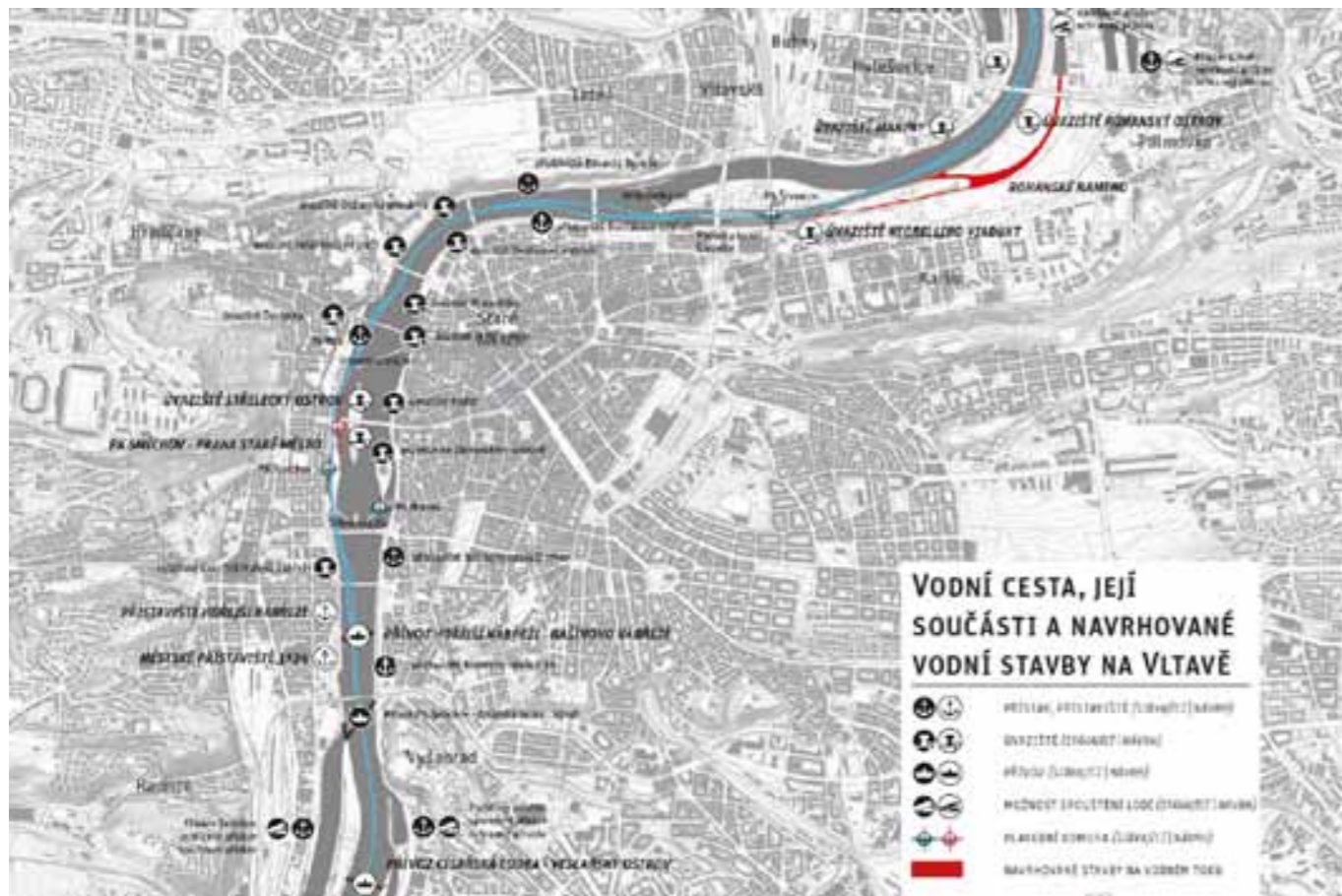
- SOUBĚŽNÁ ŘEKA**
 - SYMBOLIZACE VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ
 - SYMBOLIZACE VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ
 - SYMBOLIZACE VEŘEJNÝCH PROSTRANSTVÍ
- VEŘEJNÉ PROSTRANSTVÍ**
 - VEŘEJNÉ PROSTRANSTVÍ
 - VEŘEJNÉ PROSTRANSTVÍ
- VIZUÁLNÍ VZTAH S DOMINANTAMI**
 - VIZUÁLNÍ VZTAH S DOMINANTAMI
 - VIZUÁLNÍ VZTAH S DOMINANTAMI
- DOMINANTY**
 - DOMINANTY
 - DOMINANTY

ZÁMĚRY V PROSTORU Ř

- PLÁNOVÉ ZÁMĚRY**
- LEBNOVÉ ZÁMĚRY**

Záměry v prostoru řeky, IPR

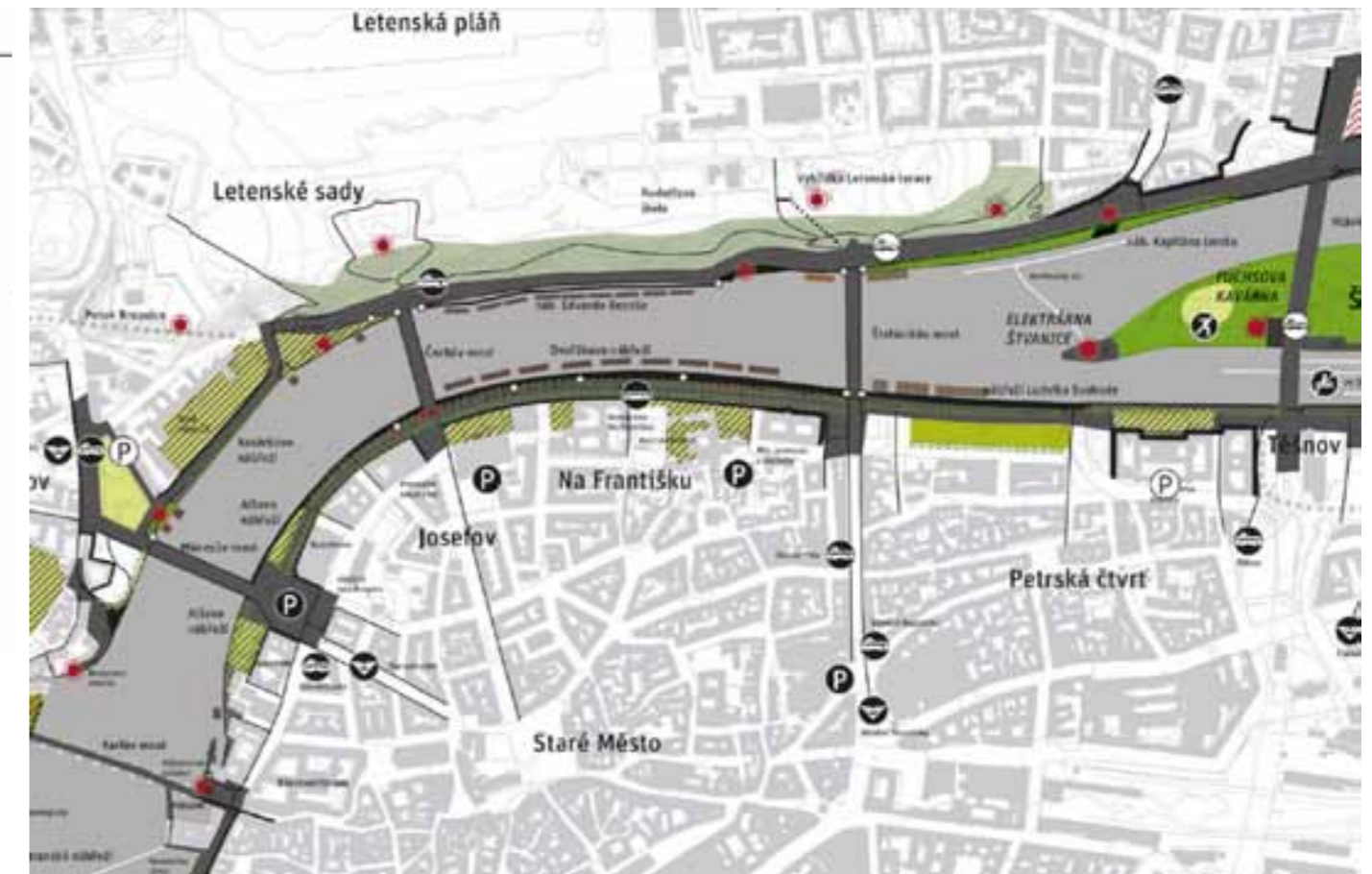
VODNÍ CESTA, JEJÍ SOUČÁSTI A NAVRHOVANÉ VODNÍ STAVBY NA VLTAVĚ

- PRŮPLAV, PRŮPLAVNÍ STAVBA (ZNAČKA: [symbol])**
- OVYTNÉ STAVBY (ZNAČKA: [symbol])**
- OPŮV (ZNAČKA: [symbol])**
- NEČISTOTNÍ OČIŠŤOVACÍ STAVBY (ZNAČKA: [symbol])**
- PLAVBOVÉ POMOCI (ZNAČKA: [symbol])**
- NAVROVNÉ STAVBY NA VODNÍM TOČU**

Vodní cesta, její součásti a navrhované vodní stavby na Vltavě, IPR

NÁVRH ÚZEMÍ CENTRUM

- NOVOSTAVBY**
 - NOVOSTAVBY
 - NOVOSTAVBY
- OBNOVA CHARAKTERU ÚZEMÍ**
 - OBNOVA CHARAKTERU ÚZEMÍ
 - OBNOVA CHARAKTERU ÚZEMÍ
- PRŮPLAVNÍ CHARAKTER ÚZEMÍ**
 - PRŮPLAVNÍ CHARAKTER ÚZEMÍ
 - PRŮPLAVNÍ CHARAKTER ÚZEMÍ
- KLÁROV**
 - KLÁROV
 - KLÁROV

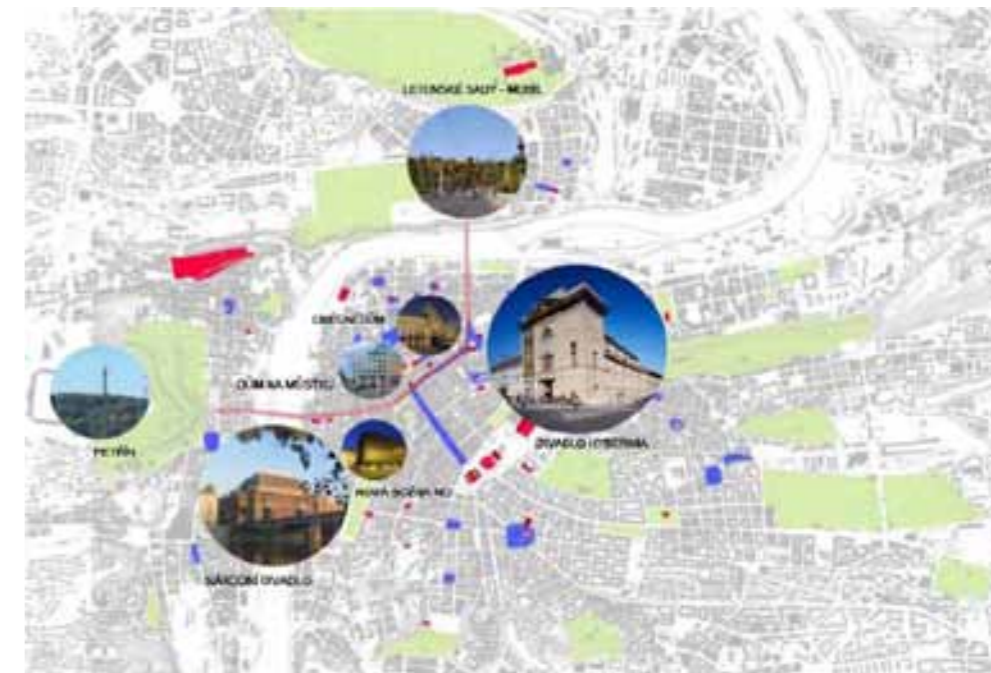
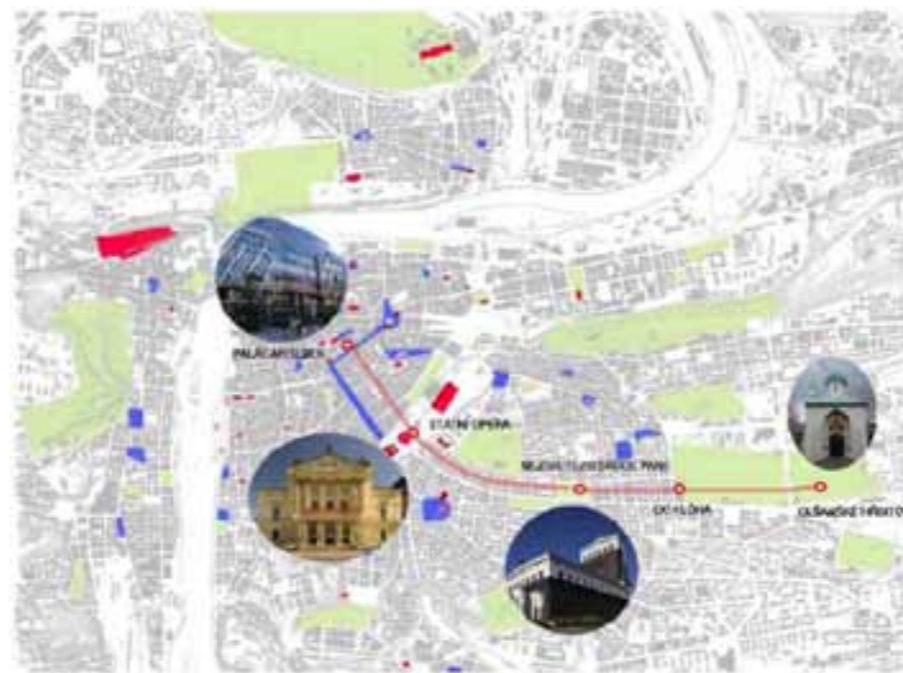

Návrh území okolo řeky - centrum, IPR

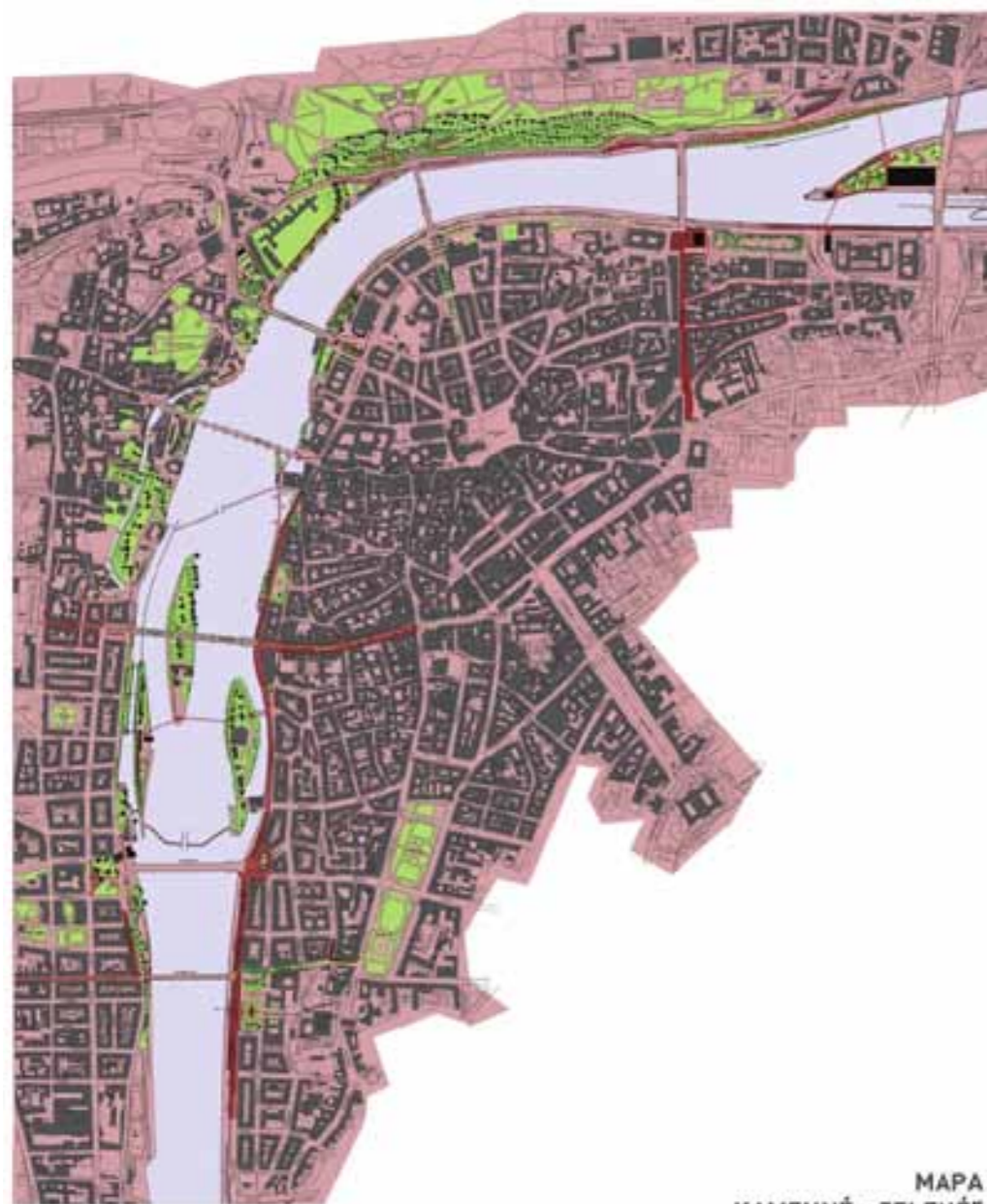
FUNKCE, ZELEŇ, REKREACE, LOKÁLNÍ DOMINANTY

V blízkém okolí se nachází funkce vyššího, regionálního a státního, ale i místního významu. Na Dvořákově nábřeží se střídají budovy ministerstva Průmyslu a obchodu, církevní majetky kostelů a klášterů, hotely či fakulty vysokých škol jako je Univerzita Karlova. Objemově tyto budovy tvoří uliční frontu nábřeží a působí jako lokální dominanty. Místo se na nábřeží vyskytují volné plochy pro rekreaci, parky, a bohužel nespočet zpevněných parkovacích míst pro obsluhu budov. Protější břeh tzv. Železné náplavky je význačný svým převýšením terénu směrem k Letenským sadům.

Skrz území Starého Města vedou významné osy a cesty spojující lokální dominanty na nich. Ty průběžně navazují na mosty obklopující Staré Město a propojují Staré Město se zbývajícími částmi Prahy. Významná osa vede ze Staroměstského náměstí skrze Václavské náměstí k Olšanským hřbitovům. Další průběžná osa směřuje od Petřínského vrchu přes Karlův most do ulice Revoluční a dál k Letenským sadům. Funkce v okolí kláštera jsou převážně charakteru pro bydlení nebo smíšeného využití se základní vybaveností.

Městské osy, lokální dominanty

Poměr významných ploch zelených a "kamenných"

Analýza funkcí objektů okolo čtvrti Na Františku

HISTORICKÉ VAZBY

Hradčany - Staré Město

Potenciál využití historicko-turistické cesty skrz návaznost vnitřních částí Starého Města s nábřežím řeky v severní části. Nabízí se otevření možností vzhledem k funkčnímu využití náplavky z pohledu Staroměstského Náměstí a prostoru mezi průtahy Pařížskou a Revoluční ulicí.

Anežský klášter a jeho okolí disponuje přirozenou vazbou v síti veřejných prostor řeky kolem Starého Města s centrem historického dění samotného utváření Prahy.

Hlavní historicko - turistická osa, potenciál využití návaznosti okolí

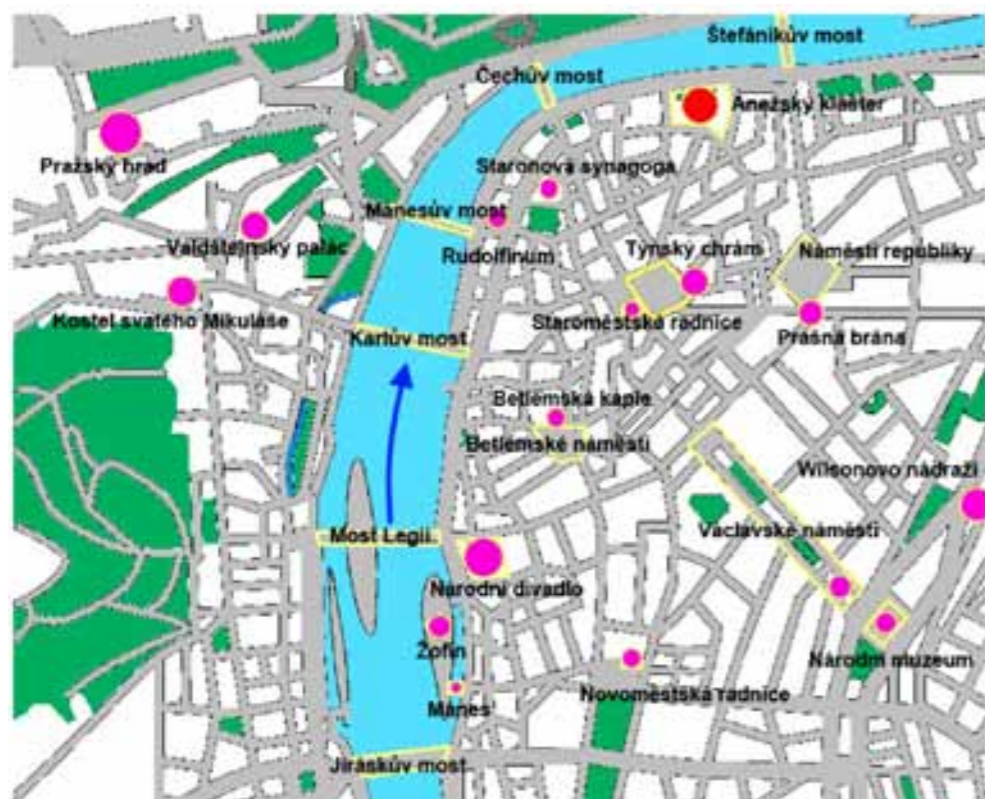

Kompoziční body Starého Města, analýza vztahů veřejných prostranství

Legenda:

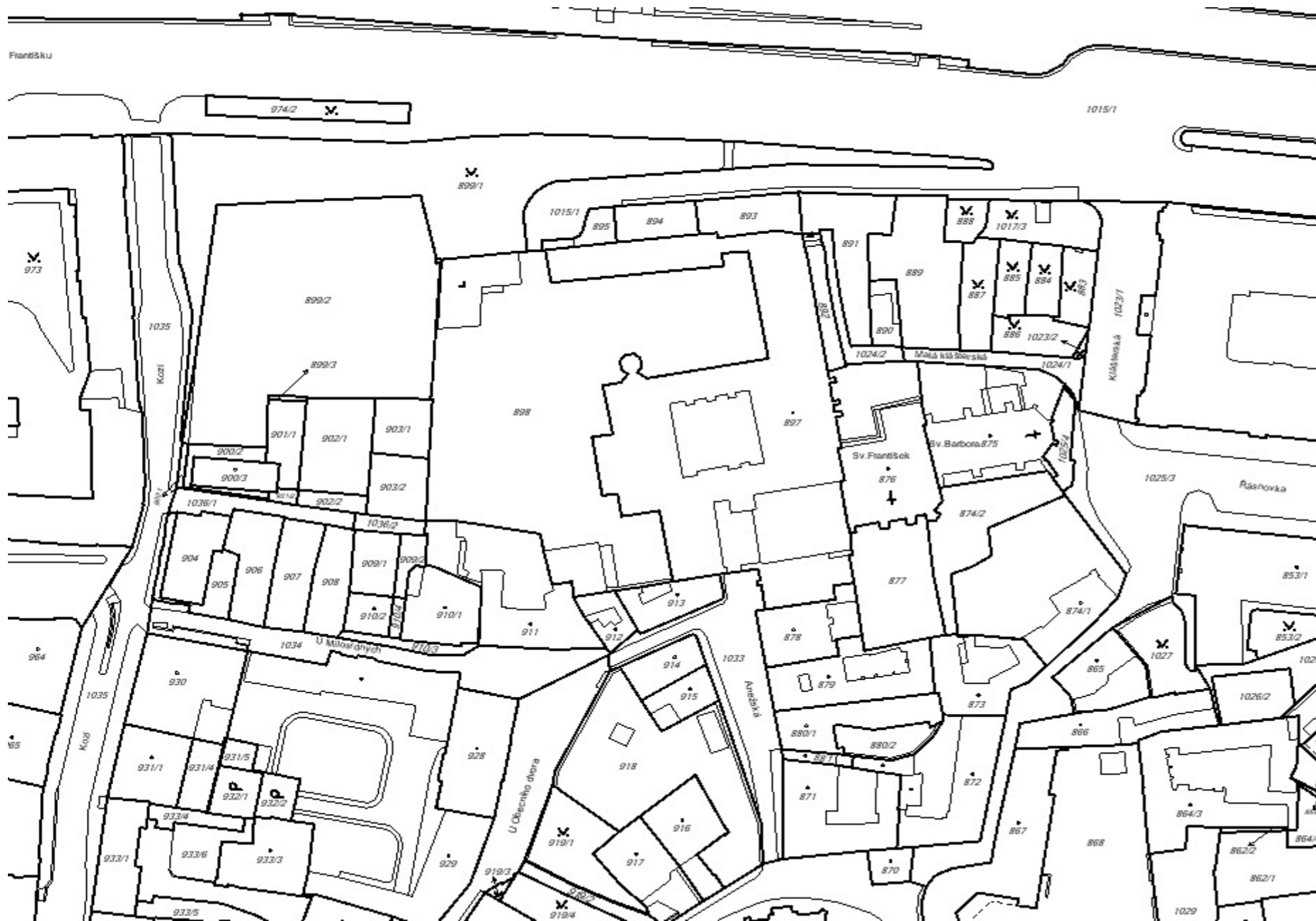
	zastávka tramvaje		občerstvení		značená cyklotrasa		jedlý strom
	stanice metra		WC - toalety, mobilní		po cyklostezce		hranice parku
	vstup do parku		parkovací místo		po cyklopruhu		hranice ZCHÚ
	železná křižovatka		restaurace, občerstvení		značená cyklotrasa doporučená cyklotrasa (neznačená)		
					ostatní (nechráněné)		

Historicko - turistické cíle a prostory

Parky, náměstí a významné budovy

ÚDAJE Z KATASTRU NEMOVITOSTÍ

Areál Anežského kláštera, tj. budovy uvnitř, zelené plochy a zahrady a jeho ohradní zdi v dnešní době stále spravuje stát a jeho provoz vykonává a udržuje Národní Galerie v Praze. Stát se podílí na reprezentaci v tomto místě, avšak pozemky okolo kláštera jsou převážně ve vlastnictví hlavního města Prahy a správě městské části Praha 1, která nemá dostatečné množství prostředků na jejich údržbu či rekultivaci, která by pomohla Národní Galerii oživit národní kulturní památku, zpřístupnit ji, a otevřít další možnosti pro její potenciál v Anežském klášteře. V současné době je vydáno územní rozhodnutí na některé pozemky v západní části za zdí Anežského kláštera, které jsou ve správě města Praha 1. Všechny pozemky spadají do oblasti Pražské památkové rezervace, jsou pod ochranou památkové péče.

Již za císaře Josefa I. ho byl tento církevní majetek kláštera vykoupěn do státní správy. Dnešní otázky církevních restitucí se na něj tedy nevztahují. Národní Galerie má v úmyslu Klášterní prostory rekultivovat a přizpůsobit je používání Národní Galerie, k čemuž dostala částečně finanční prostředky z Norských fondů. V návrhu je rekultivace a oživení zahrad, vegetace, opravení staticky problémových míst (zdi) a zpřístupnění z okolí, tzn. je k tomu nutná spolupráce se stavebním úřadem městské části Praha 1 a památkovým úřadem. Ten nedovoluje žádné změny či zásahy do národní kulturní památky. Úprava je ale v zásadě nutná a žádoucí. Pokud by se domluvili tyto tři strany, dosáhli bychom možnosti mnohem účinnějšího využití a prezentace státu skrze funkce Národní Galerie sídlící v klášteře. V tom vidíme potenciál z hlediska současného zhodnocení užitečnosti.

Podle zadání soutěže XELLA, jsou některé požadavky nerealizovatelné, právě z hlediska památkové ochrany národní kulturní památky. Odstranění či úprava zdí a objektů není zatím možná. Chceme v tomto případě postupovat podle reálných podkladů a upravit zadání pro potřeby diplomní práce na fakultě architektury ČVUT v Praze.

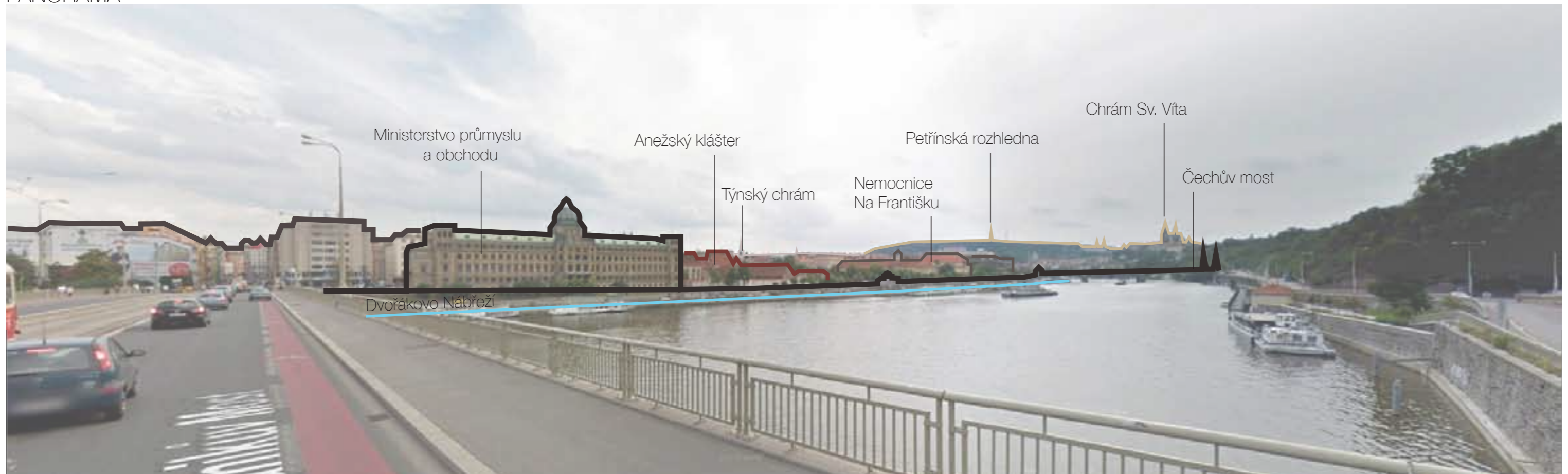
Podle vydaného územního rozhodnutí na pozemky a plochy v západní části nelze předpokládat, že město má záměr přistupovat k požadavkům Národní Galerie, proto budeme naše hledisko v tomto také upravovat.

Výpis ploch a pozemků:

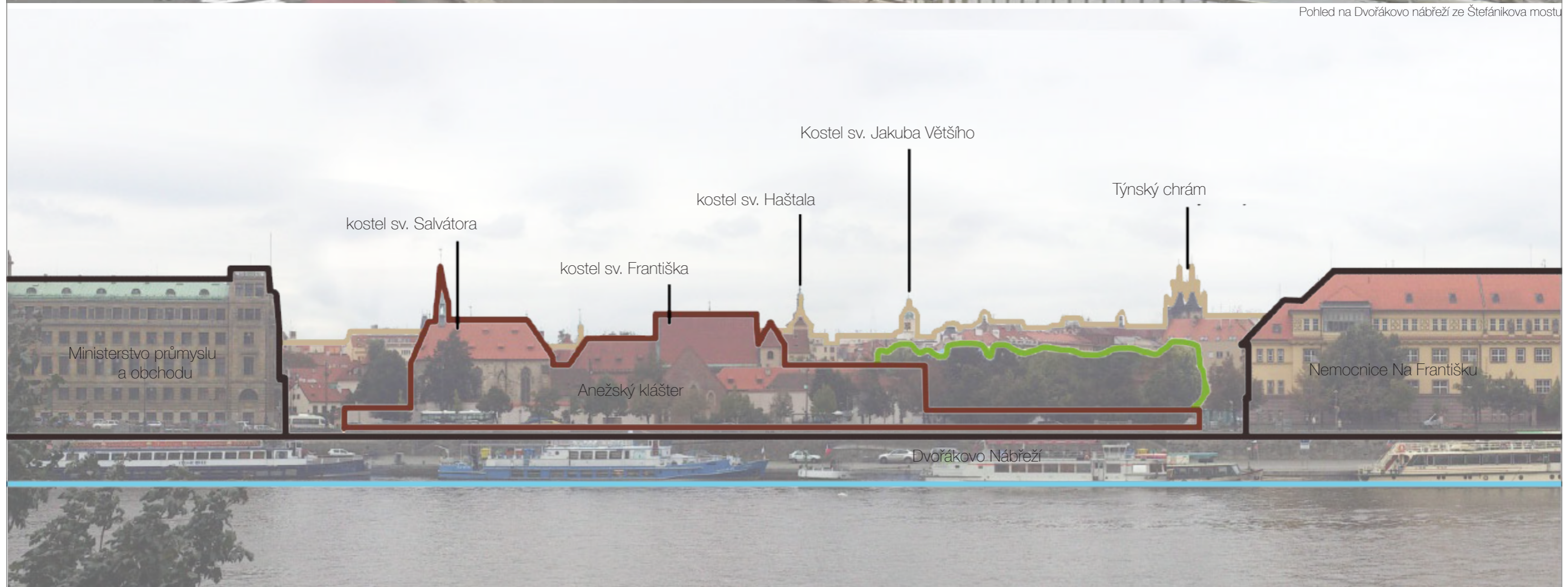
č.p. 883 až 888 - druh: zeleň, vlastnictví: ČR, správa: Národní Galerie v Praze
 č.p. 889 - druh: zbořeniště, vlastnictví: ČR, správa: Národní Galerie v Praze
 č.p. 890 a 891/4 - druh: zeleň, vlastnictví: ČR, správa: Národní Galerie v Praze
 č.p. 897 - druh: zastavěná plocha a nádvoří, vlastnictví: Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1
 č.p. 898 - druh: nádvoří, vlastnictví: Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1
 č.p. 899/1 - druh: zeleň, vlastnictví: Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1
 č.p. 899/2 - druh: sportoviště a rekreační plocha, vlastnictví: Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1
 č.p. 899/3 - druh: jiné, vlastnictví: Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1
 č.p. 900/2 - druh: jiné, vlastnictví: Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1
 č.p. 900/3 - druh: zastavěná plocha a nádvoří, vlastnictví: Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1
 č.p. 901/1 - druh: manipulační plocha, vlastnictví: Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1
 č.p. 901/2 až 903/1 - druh: manipulační plocha, vlastnictví: Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1
 č.p. 903/2 - druh: manipulační plocha, vlastnictví: ČR, správa: Národní Galerie v Praze
 č.p. 904 - druh: jiné, vlastnictví: Praga Progetti s.r.o.
 č.p. 905 až 908 - druh: jiné, vlastnictví: Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1

č.p. 909/2 - druh: jiné, vlastnictví: ČR, správa: Národní Galerie v Praze
 č.p. 910/1 - druh: jiné, vlastnictví: Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1
 č.p. 910/2 - druh: garáž, vlastnictví: Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1
 č.p. 910/3 - druh: komunikace, Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1
 č.p. 910/4 - druh: jiné, vlastnictví: ČR, správa: Národní Galerie v Praze
 č.p. 911 - druh: zastavěná plocha a nádvoří, vlastnictví: ČR, správa: Národní Galerie v Praze
 č.p. 912 - druh: zastavěná plocha a nádvoří, vlastnictví: ČR, správa: Národní Galerie v Praze
 č.p. 1015/1 - druh: komunikace, vlastnictví: Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1
 č.p. 1017/3 - druh: zeleň, vlastnictví: ČR, správa: Národní Galerie v Praze
 č.p. 1023/1 - druh: komunikace, vlastnictví: Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1
 č.p. 1023/2 - druh: zeleň, vlastnictví: Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1
 č.p. 1024/1-2 - druh: komunikace, vlastnictví: ČR, správa: Národní Galerie v Praze
 č.p. 1025/4 - druh: komunikace, vlastnictví: ČR, správa: Národní Galerie v Praze
 č.p. 909/1 - druh: jiné, vlastnictví: Hlavní město Praha, správa: m.č. Praha 1

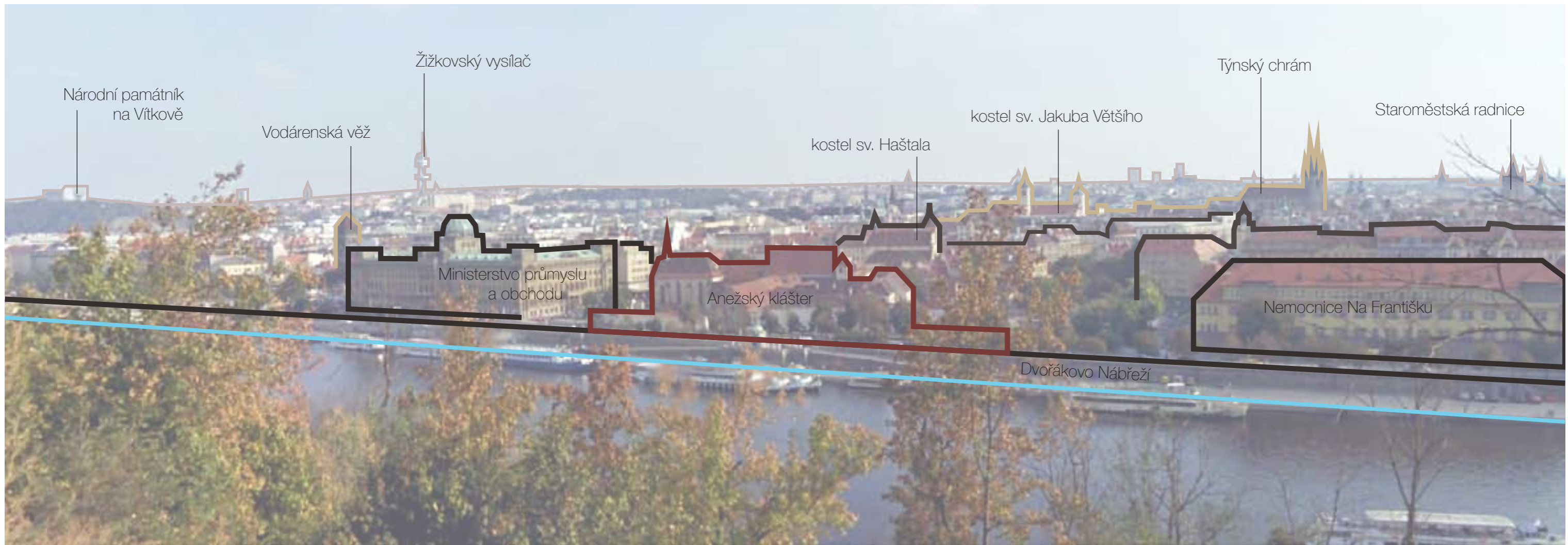
PANORAMA

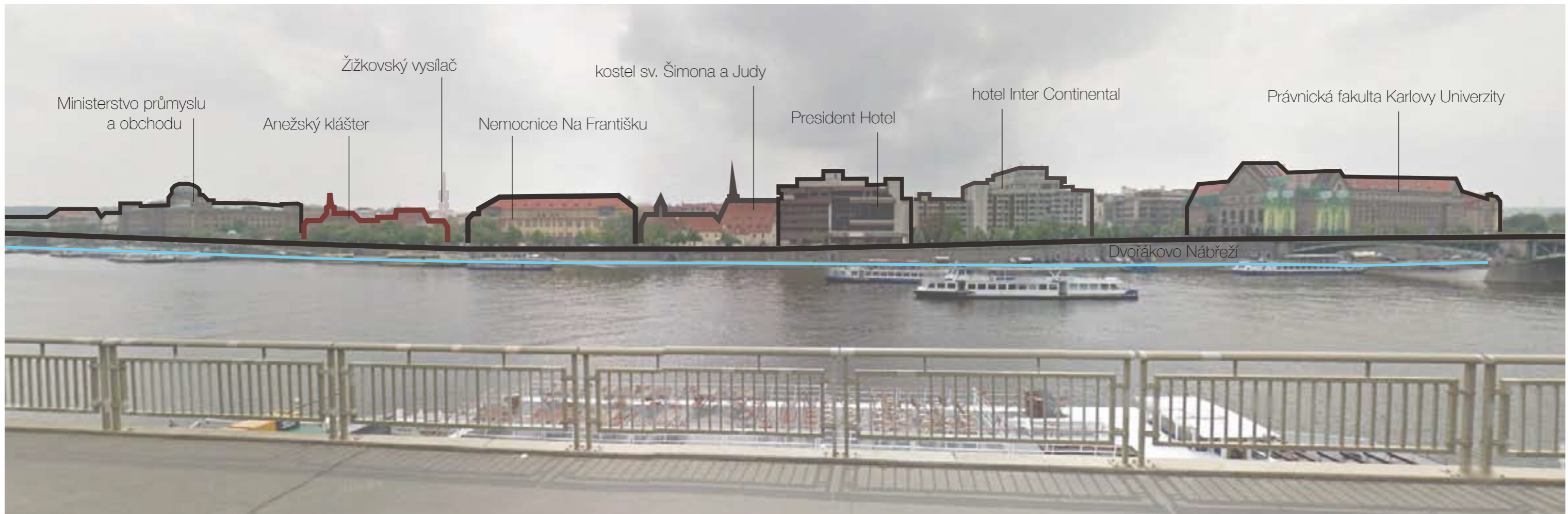
Pohled na Dvořákovo nábřeží ze Štefánikova mostu

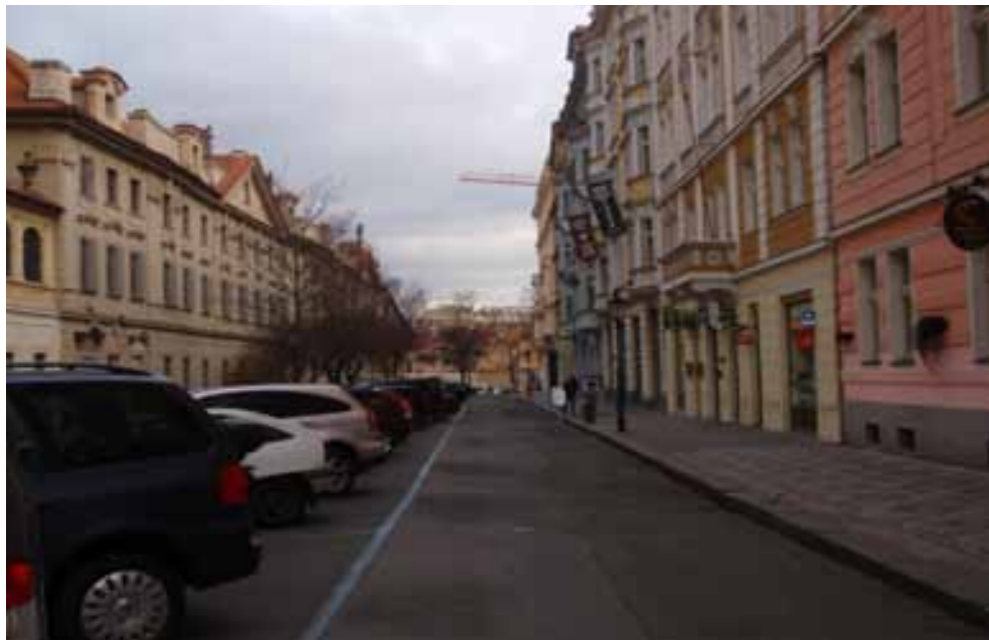
Pohled na Dvořákovo nábřeží z Nábreží Edvarda Beneše

Pohled na Dvořákovo nábřeží z Letné

Pohled na Dvořákovo nábřeží z Nábřeží Edvarda Beneše, poblíž Čechova mostu

U Milosrdných - pohled z Dušní

U Milosrdných - pohled směrem do Dušní

roh U Milosrdných a Kozí - parking

Kozí - pohled z nábřeží

roh Kozí a U Milosrdných

U Milosrdných - pokračování

U Milosrdných - pokračování

U Obecního dvora

Anežská

Anežská - směrem k Haštalu

Anežská - pohled na vchod do NG směrem z Haštalu

Haštál

Řásnovka

Řásnovka

Klásterská - vchod do MŠ

Řásnovka - za Ministerstvem

Na Františku

Dvořákovo nábřeží

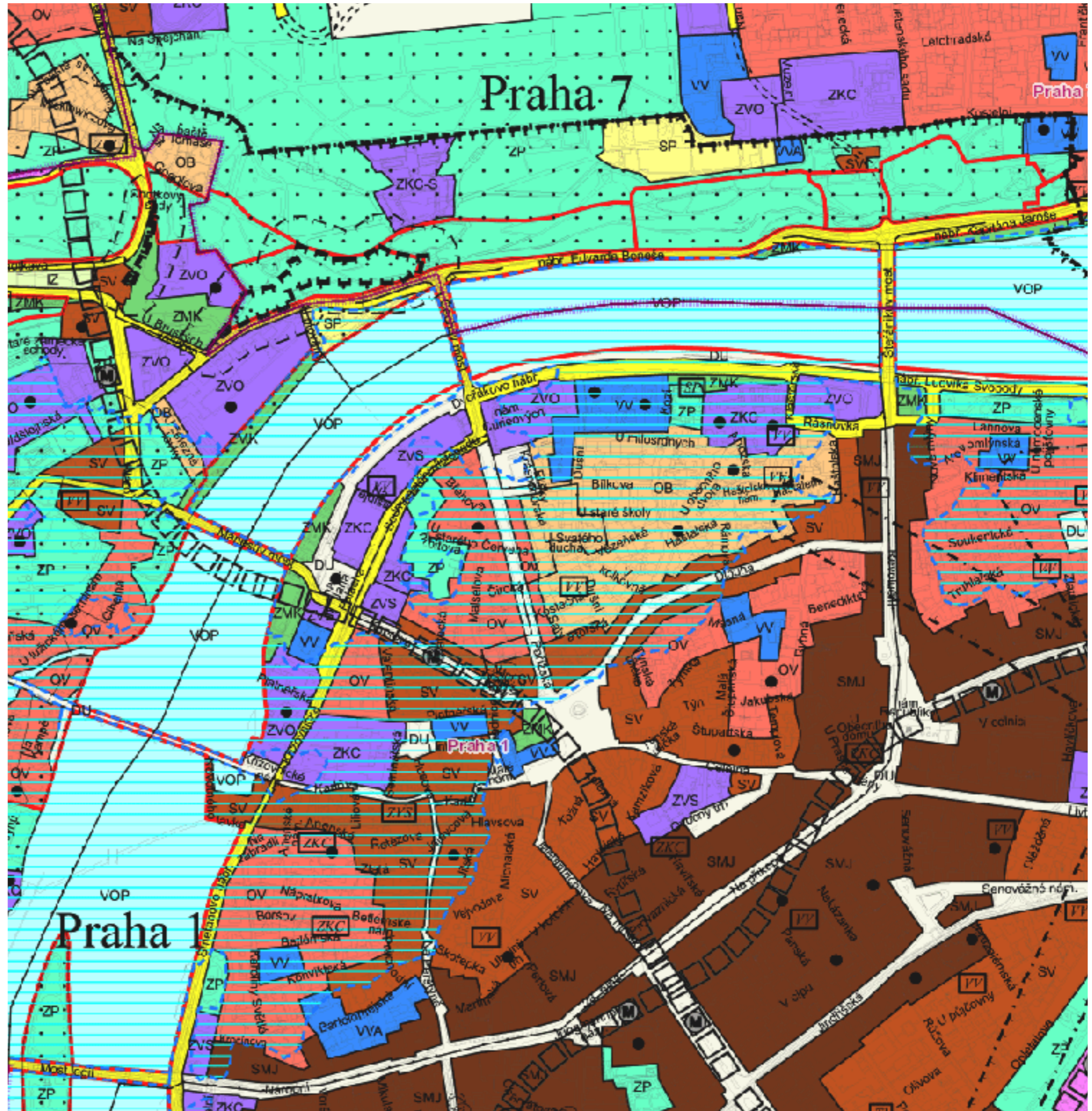
ortofoto

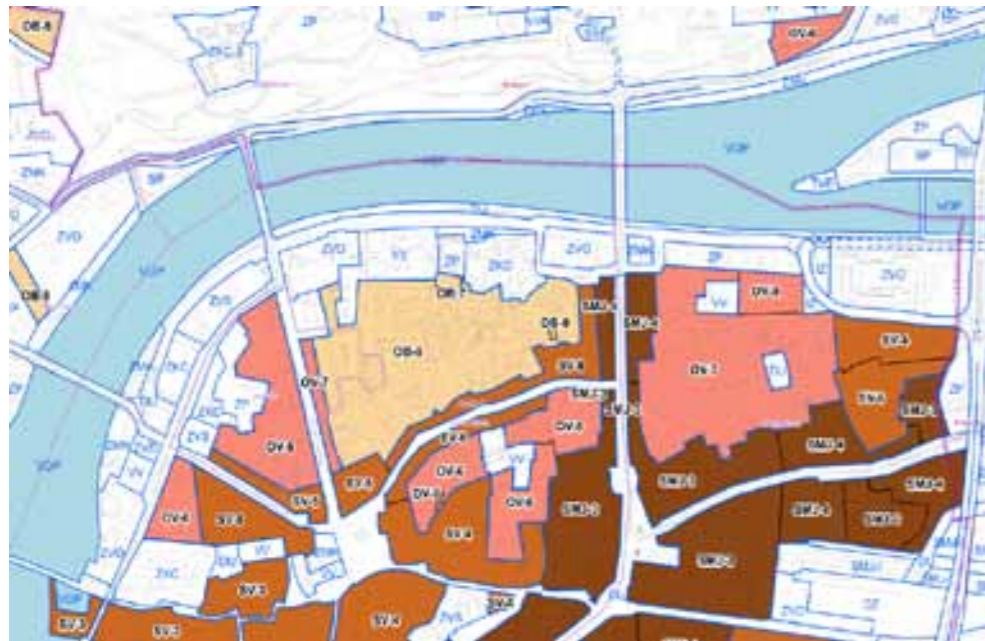
zástavba - schwarzplann

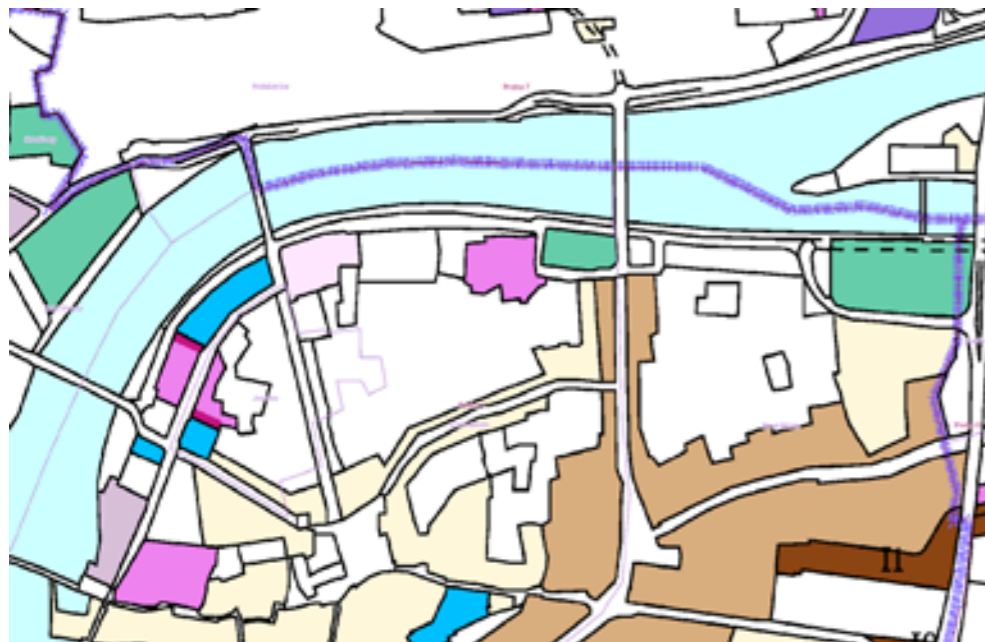
výkres veřejných ploch Na Františku

územní plán - výkres využití ploch

bydlení v centrální části města

ostatní nebytové funkce

vymezení zastavěného území

ÚZEMNÍ PLÁN

územní plán - využití ploch:

- ZKC - zvláštní komplexy kultury a církve
- ZP - parky, historické zahrady a hřbitovy
- SP - plochy sportu a rekreace
- ZMK - zeleň městská a krajinná
- OB - čistě obytné
- záplavová území

Bydlení:
- bydlení

Bydlení v centrální části města:
OB7 - území čistě obytné, kód min.podílu bydlení - 7

Ostatní nebytové funkce:
- území zvláštní veletržní
- území zvláštní kulturní a církevní

Veřejně prospěšné stavby:
nejsou

Doprava:
- ostatní dopravně významné komunikace
- cyklistické trasy

Energetika:
není

Přenos informací:
- optický kabel úložný nebi uložený v kolektoru 3.řádu - stávající
- hlubinné kolektory 2.řádu - návrh

podrobný výkres zeleně

Vodní hospodářství a odpady:
- záplavová území ve smyslu zákona č.254/2001Sb.
- protipovodňová opatření
- vodovod - pitná voda

Záplavová území:
- kategorie A určená k ochraně - zajišťovaná městem: A1 pro Q2002
- protipovodňová opatření zajišťovaná městem pro Q2002
- kategorie C - průtočná

PUPFL
není

Systém zeleně:
- historické zahrady, parky a parkově upravené plochy

Podrobný výkres zeleně:
- zeleň městská
- zeleň vyžadující zvláštní ochranu - památkového významu

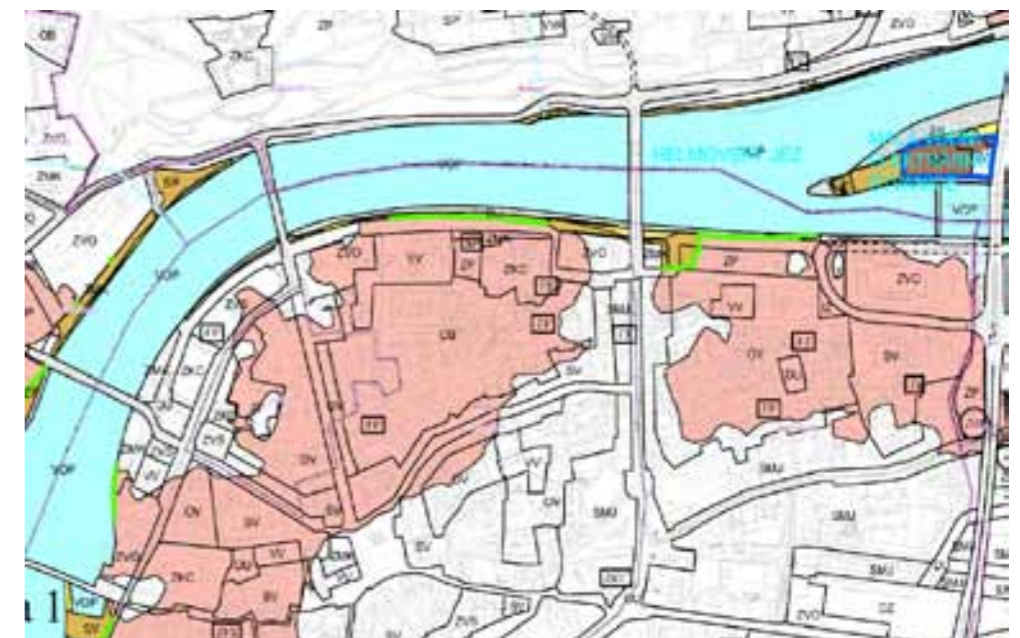
ÚSES
není

Sport a rekreace:
- cyklistické trasy

Vymezení zastavěného území:
- nezastavitelné území

Chráněná území:
- hranice zátopových území ve smyslu zákona č.138/1973Sb.

Památková ochrana:
- památková rezervace

záplavová území

ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY

Širší vztahy:

- historické centrum města

Současné využití území:

- OKU - kultura
- OSP - sportovní areály
- ZM - zeleň městského typu

Struktura zástavby:

- R1 - rostlá městského typu
- vybraná veřejná prostranství

Specifická území:

- historické centrum
- celoměstské centrum

Limity:

- Nemovité Národní Kulturní památky ve smyslu zákona č.20/1987
- Nemovité kulturní památky
- památkové zóny
- záplavová území průtočná
- protipovodňová ochrana
- elektronické komunikační vedení včetně ochranných pásem
- vybraná územní rozhodnutí
- významné kanalizační stoky a sběrače včetně ochranných pásem
- silnice I.třídy

Vlastnické poměry:

- ČR včetně státem ovládaných subjektů
- Hl.m.Praha bez MČ včetně jím ovládaných subjektů

Problémy v území:

- oblast celoměstského centra
- výrazně pohledově exponované lokality z historického centra
- úseky komunikací s dlouhodobým vytvářením kolon vozidel
- bodové zdroje znečištění ovzduší REZZO 1
- záplavová území - aktivní i průtočná

Hodnoty:

- nemovité Národní kulturní památky
- vybrané historicky významné stavby a soubory
- vybrané významné stavební dominanty
- historické centrum města
- významná veřejná prostranství

Kompoziční prvky:

- pražská kotlina a lokality pohledově exponované z památkové rezervace v hl.m.Praze

Památková ochrana města:

- Nemovité Národní kulturní památky
- Ochranné pásmo památkové rezervace
- Významné archeologické plochy
- Historicky významné stavby a soubory (vzniklé před r.1900)
- Nemovité kulturní památky

Ochrana přírody a krajiny:

ZPF:

- I.třída ochrany půd

Geologické jevy:

- radonový index přechodný

Ovzduší:

- Průměrné roční koncentrace NO₂ = 30 - 40; 40% imisní limit pro ochranu zdraví

Akustika:

- nábřeží: 65 - 70dB
- klášter: 35 - 40dB

Doprava:

- DKM - komunikace městského významu
- Osobní přístaviště + plavební dráha
- cyklistické trasy
- cyklostezky
- integrační dopravní opatření
- zastávky autobusových linek MHD (PID)

Komunikační síť:

- Místní komunikace I., III. a IV.třídy

Elektronické komunikace:

- optický kabel
- radioreléový spoj

Energetika:

- venkovní vedení 110kV
- VTL plynovod
- trafostanice

Záměry:

- záměry s vydaným stavebním rozhodnutím

současný stav využití

struktura zástavby

limity využití území

STRONG

historie místa

genius loci

centrum města

snadná dopravní dostupnost IAD/ MHD

jednoduchý terén

příroda - klid

duchovno

OPPORTUNITIES

panorama

inovace

oživení

zkvalitnění

duchovno

setkávání

charakter

Náplavka

WEAK

neupravenost

opuštěnost

zchátralost

voda

nábřeží - doprava = bariéra

THREATS

orientace

povodeň

POUŤ

Pouť (ze stčes. pút, staroindické panthás cesta) je cesta za účelem návštěvy určitého poutního místa, které má náboženský význam.

V symbolickém smyslu je pouť zároveň iniciačním aktem a úkonem odevzdání. Vyskytuje se v náboženských vírách, které přiznávají zvláštní nadpřirozenou moc či sílu určitým místům.

V hinduismu představuje hlavní poutní místa tzv. čardham, židé putovali do Síló a později do Jeruzaléma, kde byla Hospodinova svatyně a archa úmluvy. V buddhismu jsou významnými místy ta, která jsou spojena s životem Gautamy Buddha, v křesťanství s životem Ježíše Krista nebo některého ze svatých, v islámu je tímto místem Mekka, rodné město Mohamedovo. Vzdálené chrámy a svatyně navštěvovali též staří Řekové a Římané, podobně i Germáni.

V křesťanské Evropě se k cílům náboženských poutí, zejména výročním poutím k místním kostelům v den jejich zasvěcení nebo v den svátku jejich patrona, soustředil společenský život včetně komediantů. S postupnou ateizací se tento zvyk osamostatnil od náboženského původu a pouť se tak v profánním světě stala synonymem zábavního parku.

Judaismus

Starý i Nový zákon představuje židy putující každoročně třikrát o velkých svátcích do Jeruzaléma. Několik proroků podniká také svou osobní pouť na horu Sinaj, kde se setkávají s Hospodinem. I dnes jsou některá místa pro židy velmi významná – známá je např. praxe modlitby u Zdi nářků – zbytku západní strany jeruzalémského chrámu definitivně zničeného roku 70.

Křesťanství

Starověk:

Křesťané měli již od 2. století v úctě hroby mučedníků, k nim přicházeli a u nich se také modlili. Od 4. století začínají poutníci putovat do Svaté země na místa spojená s životem Ježíše Krista – rozmach těchto putování je jednak spojen s uznáním křesťanství coby povoleného náboženství, jednak také nálezem kříže, na němž Ježíš zemřel, sv. Helenou. Vzorem pro křesťanské pouti do Jeruzaléma byla putování Izraelců do jeruzalémského chrámu. Pouť křesťané podnikali jako pokání za hřích, v touze po očištění a posvěcení.

Středověk:

Ve středověku se křesťanská pouť stává zážitkem víry, cesta na poutní místa je často dlouhá, namáhavá a nebezpečná. Mezi nejoblíbenější poutní místa se vedle Jeruzaléma řadí Řím, místo umučení apoštolů Petra a Pavla a mnoha starokřesťanských mučedníků, a Santiago de Compostela, (do objevu Ameriky zde byl zeměpisně "konec světa"), místo nálezů ostatků apoštola Jakuba Staršího, němuž vedla proslavená svatojakubská cesta (Camino de Santiago). Poskytnutí noclehu poutníkům platilo jako jeden ze skutků milosrdenství a tvořilo součást požehnání spojeného s poutí. Nejvýznamnějším středověkým poutním místem na

území Česka byla Praha, zvláště pak chrám sv. Víta, místo spojené se zemskými patrony a především svatým Václavem.

V raném středověku patřila stále k nejdůležitějším poutním místům místa spojená s životem Ježíše Krista ve Svaté zemi. Po dobytí Jeruzaléma roku 1078 Seldžuckými Turky přestala být pouť do Svaté země pro křesťany bezpečná, to vedlo i ke snaze křesťanstva získat Svatou zemi nazpět do svých rukou. Roku 1095 svolává papež Urban II. první křížovou výpravu za účelem získání svatých míst. Roku 1099 je dobyt Jeruzalém a vzniká řada křesťanských státek. K ochraně poutníků a jejich ubytování vznikají rytířské řády. Toto období ovšem netrvá příliš dlouho; roku 1187 sultán Saladin dobývá Jeruzalém a roku 1291 padne poslední křížácká pevnost ve Svaté zemi, Akkon.

Poutními místy se zvláštním významem jsou tzv. mariánská poutní místa. Ta nejsou spojena s životem Panny Marie, ale pouť zde směřuje na místa jejího zjevení či k jejímu obrazu či soše, které je obvykle přikládána nadpřirozená moc. Mezi významná mariánská poutní místa patří např. Lurdy (ročně je navštíví sedm miliónů poutníků), Marizell, Čenstochová, Fatima (ročně ji navštíví 4,5 miliónu poutníků), Loreto, La Saletta, v Česku např. Stará Boleslav, Svatá Hora u Příbrami, Hostýn či (Mariánské) Skoky.

Každoročně se konávaly poutní slavnosti v místních kostelích ve výroční den vysvěcení kostela (posvěcení) nebo v den svátku patrona, jemuž je zasvěcen. K takovému místu se soustředil život celé oblasti. I tehdy, když zrovna žádní návštěvníci z jiných farností nedoputují, se obřad přizpůsobí tomuto dni, poutní slavnosti.

Významným poutním místem anglikánské církve je hrob Thomase Becketa v Canterbury. Většina jiných protestantských církví poutě oficiálně neuznává, avšak pro luterány hrají významnou úlohu místa spojená s životem Martina Luthera, např. Wittenberg nebo hrad Wartburg, a tato místa také navštěvují.

Islám

V islámu je pouť, hadždž, jedním z pěti nejdůležitějších sloupů. Hadždž označuje povinnost každého muslima, pokud mu to zdraví a finanční možnosti dovolí, alespoň jednou za svůj život navštívit Mekku. Tato pouť bývá často spojována také s návštěvou Mohamedova hrobu v Medině. Šité krom toho uznávají také pravidelné pouti k místům působení svých imámů. Do Mekky lze vykonat pouť i mimo ramadán, ale pak se nejedná o hadždž a není tak splněním jednoho z pilířů islámu. Nicméně obřady při této pouti jsou prakticky totožné jako při pouti hadždž. Taková pouť se pak nazývá 'umra.

Hinduismus a další

Hinduisté putují na vícero míst – Badrináthu, Kedarnathu, Gangotri, Jamunotri, Rišikeše, Haridváru, Váránasí, Mandhradevi, Vrindavanu či Majapuru. První čtyři místa tvoří tzv. čardham. Hinduisté věří, že cesta na tato místa vede k mokše, vysvobození ze samsáry (cyklu znovuzrození).

Gautama Buddha dal svým věřícím podobně čtyři svatá místa v Indii coby cíle poutí. Patří k nim Lumbiní, kde se narodil, Bódhgaja, místo jeho osvěcení, Sárnáth, kde poprvé kázal, a místo jeho úmrtí, Kušinagara (též Kusinára). V buddhistických zemích lidé často putují k významným chrámům nebo klášterům.

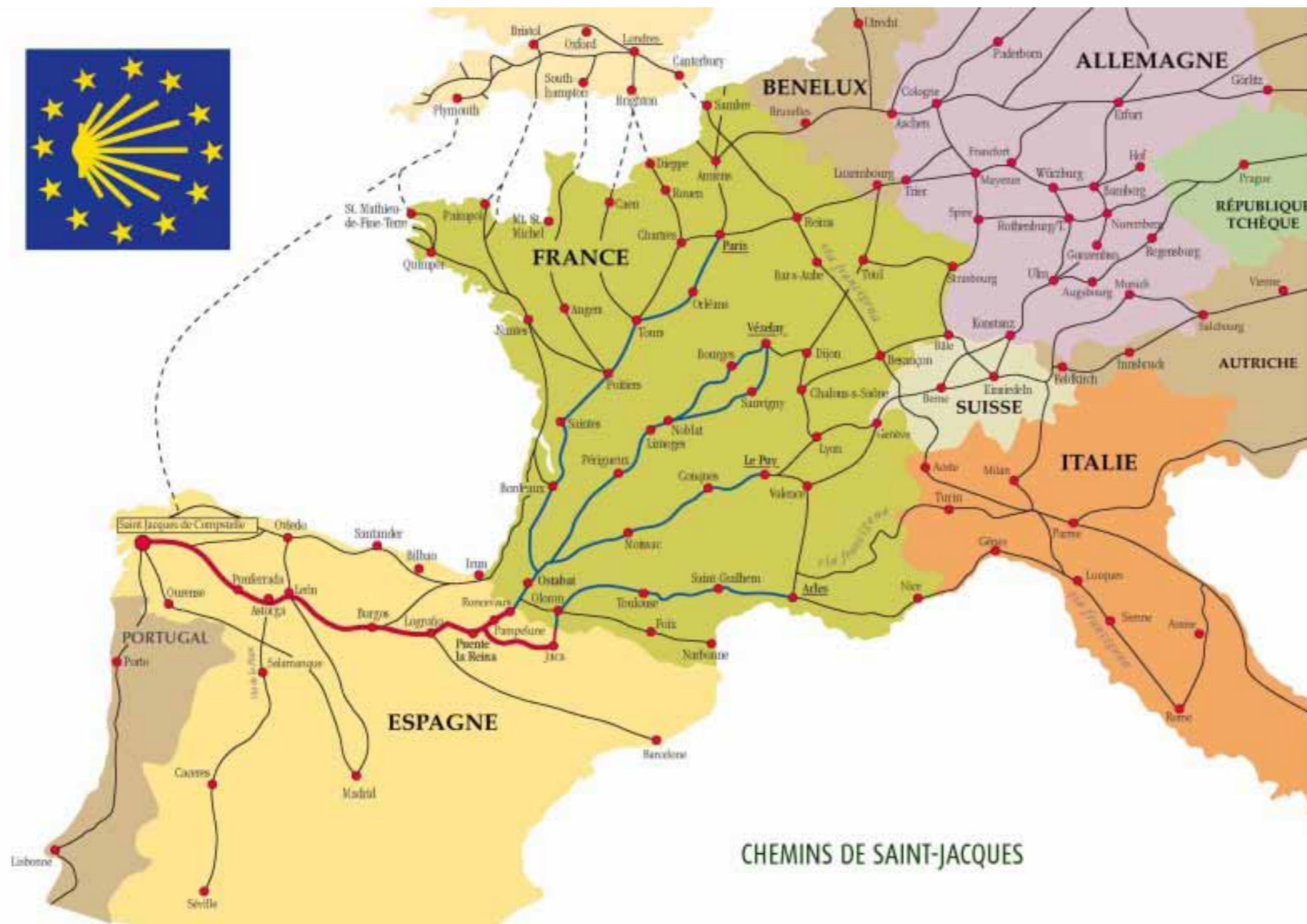
Pouť jako zábavní park

V Evropě se místo pouti stávalo centrem společenského života. Proto se k němu přidružoval i zábavní program, který byl zejména pro děti nejvýraznějším a nejlákavějším projevem poutě. Po místech poutí kočovali se svým vybavením komedianti: majitelé kolotočů, houpaček, zábavních střelnic, strašidelných domů a dalších atrakcí, mnohdy společně s kočovným divadlem s náboženskými i světskými tématy. Později se tento účel osamostatnil, například slavná pražská Matějská pouť se od kostela svatého Matěje v Dejvicích přestěhovala na Výstaviště a většina komediantů azábavních parků se stěhovala bez ohledu na náboženské dění. V dnešní době se občas a místy tradice sloučení náboženské a zábavní slavnosti obnovuje.

Patronem poutníků je svatý Kryštof.

evropské poutní cesty

POUTNÍ MÍSTA

Poutní místo je místo, které se, zpravidla díky určitému tradovanému zázraku nebo uchovávané relikvii, stalo cílem poutí. Smyslem pouti je zpravidla uctít stopy zázraku, který se zde udál, poprosit Boha či světce o uzdravení (pokud bylo zázrakem uzdravení), případně za takové zázračné uzdravení poděkovat nebo skrze namáhavou cestu provést pokání či obětovat tuto námahu Bohu. Poutě jsou běžné v řadě náboženství, např. v křesťanství a islámu, kde je pouť do Mekky, tzv. hadždž, přímo jednou z náboženských povinností muslima a jedním z tzv. Pěti sloupů islámu.

Na místě zázraku bývá zpravidla postaven kostelem či kaplí s ambity. Příkladem takového poutního místa je např. Svatá hora u Příbrami nebo kostel svatého Jana Nepomuckého u Žďáru nad Sázavou. Mezi nejvýznamnější katolická poutní místa Evropy patří Santiago de Compostela ve španělské Galicii, Lourdy v podhůří francouzských Pyrenejí, Fátima v Portugalsku, Jasná Hora u Čenstochové v Polsku a Marizell v rakouském Štýrsku; mimo Evropu pak Guadalupe a řada míst ve Svaté zemi (Betlém, Jeruzalém atd.). Po údajných zjeveních Panny Marie se stala poutním místem i Turzovka (hora Živčáková) na severozápadním Slovensku.

Ne zcela oficiálním katolickým poutním místem je Medžugorje v Hercegovině (tamější zjevení Panny Marie nejsou katolickou církví oficiálně uznána za pravá). Poutními místy svého druhu se stávají i rodné domy papežů, zejména Jana Pavla II. (Wadowice u Krakova) a Benedikta XVI. (hornobavorský Marktl am Inn). Některá křesťanská poutní místa vznikala v místech poustev, kam lidé zpočátku chodili na kázání či pro radu k poustevníkovi a tradice shromažďování poustevníka přežila, případně se v místě usadila řeholní komunita – takovým místem je třeba Svatý Jan pod Skalou.

V Českých zemích je řada poutních míst navštěvovaných katolíky. Katolické poutě se zde rozšířily především v baroku, v období protireformace. Na konci 18. století byly Josefem II. zakázány, zákaz ale nevydržel dlouho. Znovu byly poutě zakázány na počátku komunistického režimu, který řadu poutních míst přímo zlikvidoval, nechal zchátrat (např. nyní již obnovený areál Skalka u Mníšku pod Brdy – zchátralá podoba památky je k vidění ve 4. epizodě seriálu 30 případů majora Zemana Rubínové kříže) nebo znepřístupnil. Nejvýznamnější poutní místa Česka jsou na Moravě Velehrad, Svatý Hostýn a Svatý Kopeček u Olomouce a Svatá Hora a Stará Boleslav Čechách.

Svatojanské poutní cesty v Evropě

Jeruzalémská cesta

SANTIAGO

DE COMPOSTELA

Svatojakubská cesta nebo Cesta svatého Jakuba (španělsky Camino de Santiago) je název historické sítě dvanácti poutních cest, která vedou ke hrobu svatého Jakuba Staršího v katedrále v Santiagu de Compostela ve španělské Galicii. Trasy jsou značené moderním turistickým značením a procházejí většinou historickými poutními směry.

Ve zdejší katedrále jsou podle legendární i písemně zaznamenané tradice uloženy ostatky svatého Jakuba, Kristova učedníka, který kázal v Hispánii. Ten byl kolem roku 800 pohřben v Santiagu v archeologicky doloženém zastřešeném hrobě z let 813-833. Místo následně padlo do rukou Maurů. Roku 814 se podle legendy objevily hvězdy, jež ukázaly cestu ke ztracenému hrobu a 25. července byly ostatky znovu nalezeny. Na místě Jakubova hrobu byl vystavěn prostý jednolodní kostel, jenž se stal poutním místem, a proto byl od roku 1150 přestavěn na trojlodní baziliku.

První doložená pouť do Compostely se uskutečnila roku 951 a vykonal ji francouzský biskup z Le Puy. Podél cesty byly postupně vztyčovány orientační kameny, kamenné kříže, boží muka a studánky. Vznikla radiální síť 12 poutních cest, vedoucích z Itálie, Francie i Portugalska. Dále při ní byly zřizovány kaple, kostely a kláštery, poskytující poutníkům asyl.

První manuál pro putující pochází již z 12. století, kdy jej pravděpodobně sepsal Aymeric Picaud, papežův sekretář pod názvem Liber Sancti Jacobi. Rukopis obsahuje kázání, zprávy o zázracích a liturgické texty spojené s osobou svatého Jakuba. Dále se zde nachází také popis trasy, umělecká díla, která lze po cestě spatřit a zvyky místních obyvatel.

Symbolem dlouhotrvající poutě se již ve středověku stala mušle hřebenatka, ať již skutečná, nebo vyobrazená na poutním odznaku, někdy prořezaná dvěma poutnickými holemi, dále láhev na vodu z tykve, klobouk se širokou krepkou proti slunci, pláštěnka se širokým límcem a poutní hůl z větve s vyřezaným prstencem a kuličkou na konci rukojeti. Od roku 1987 je platný systém směrových značek s touto mušlí a žlutých šipek.

Zájem o svatojakubskou pouť začal prudce vzrůstat koncem 80. let 20. století, k čemuž přispěla pouť papeže Jana Pavla II. i fakta, že téhož roku 1993 byla svatojakubská cesta zapsána na seznam světového dědictví UNESCO a její nové značení podpořeno grantem Evropské unie.

Ve Španělsku, Portugalsku a ve Francii jsou ode dávna zřízeny ubytovny pro poutníky, většinou noclehárny o 8-30 postelích/palandaích se sprchou, někdy s kuchyňkou a prádelnou. Poskytují nocleh pro oficiální poutníky mající poutní knížku s aktuálními daty a razítka, tzv. credencial. Ve Španělsku se tyto ubytovny nazývají nejčastěji „albergue“, „refugio“ nebo „bombeiros“ (v případě, že je provozují hasiči), v Portugalsku „alberge“. Většinou stojí ubytování od 5 do 10 € za noc, některé z nich jsou soukromé a provozované za dobrovolný příspěvek. Většina ubytoven poskytuje přespání pouze na jednu noc a je otevřena jen do 8 nebo do 9 hodin ráno, odpoledne lze přijít po 13. hodině. Rozdělují se na obecní, církevní a soukromé. Obecní bývají velmi levné, církevních

je velmi málo a jsou většinou za dobrovolný příspěvek, soukromé jsou komfortní a stojí od 10 do 20 €. Kvalita ubytoven je úměrná ceně, ale není to pravidlo. V Galicii patří většina ubytoven kraji nebo městu s konstantní cenou 6 €. Nemívají povlečení ani deky, proto si většina poutníků nosí vlastní spací pytel.

Ve Španělsku, Portugalsku, Francii, Německu a Itálii trasy svatojakubské pouti většinou kopírují historické cesty (obcházejí pochopitelně průmyslové zóny a dálnice), jsou značeny symbolem mušle a žlutou šipkou, posledních 100 km je v pravidelných vzdálenostech značeno také kamenným či betonovým patníkem s mušlí na keramické dlaždici a se štítkem, na němž je číselný údaj - počet kilometrů a metrů do cíle.

Dvanáct základních tras "Camino"

Francouzská (790 km) - začíná v St.Jean

Pařížská (1000 km) - přes Orléans a St. Jean, přidávají se k ní starodávné cesty ze Chartres a Soulacu

Vézelayská (900 km) - vede z Vézelay, přidávají se k ní nizozemské cesty z Namuru z Maastrichtu

z Le Puy (740 km) - vede z Le Puy-en-Velay, připojují se k ní cesty ze Ženevy, Kostnice a z Prahy

z Arles (750 km) - její slavná část Camino Aragonés měří 160 km, Camí San Jaume 600 km

z Levanty (900 km) - přes Valencii a Zamoru; připojují se k ní cesty z Burgosu a z Madridu (320 km)

Mozarabská (390 km)- z Granady a Meridy, alternativa z Málagy přes Baenu

Via de la Plata (1000 km) - ze Sevilly

Portugalská (Camino Portugués) (241 km) - z Porta přes Ponte de Lima; nebo až z Lisabonu (tj.372 km)

z Finisterre (87 km) - poloviční vzdálenost, uznává se jen včetně zpáteční cesty přes Muxíu (114 km)

Anglická (Camino Inglés) (110 km) - z Ferrolu

Camino del Norte (830 km) - z Irúnu

Camino Primitivo (320 km) - z Ovieda přes Lugo a Melide

SVATOJAKUBSKÉ CESTY

V ČESKÉ REPUBLICICE

značení svatojakubské poutní cesty - mušle hřebenatka

svatojakubské cesty v Čechách a na Moravě

svatojakubské cesty v Čechách

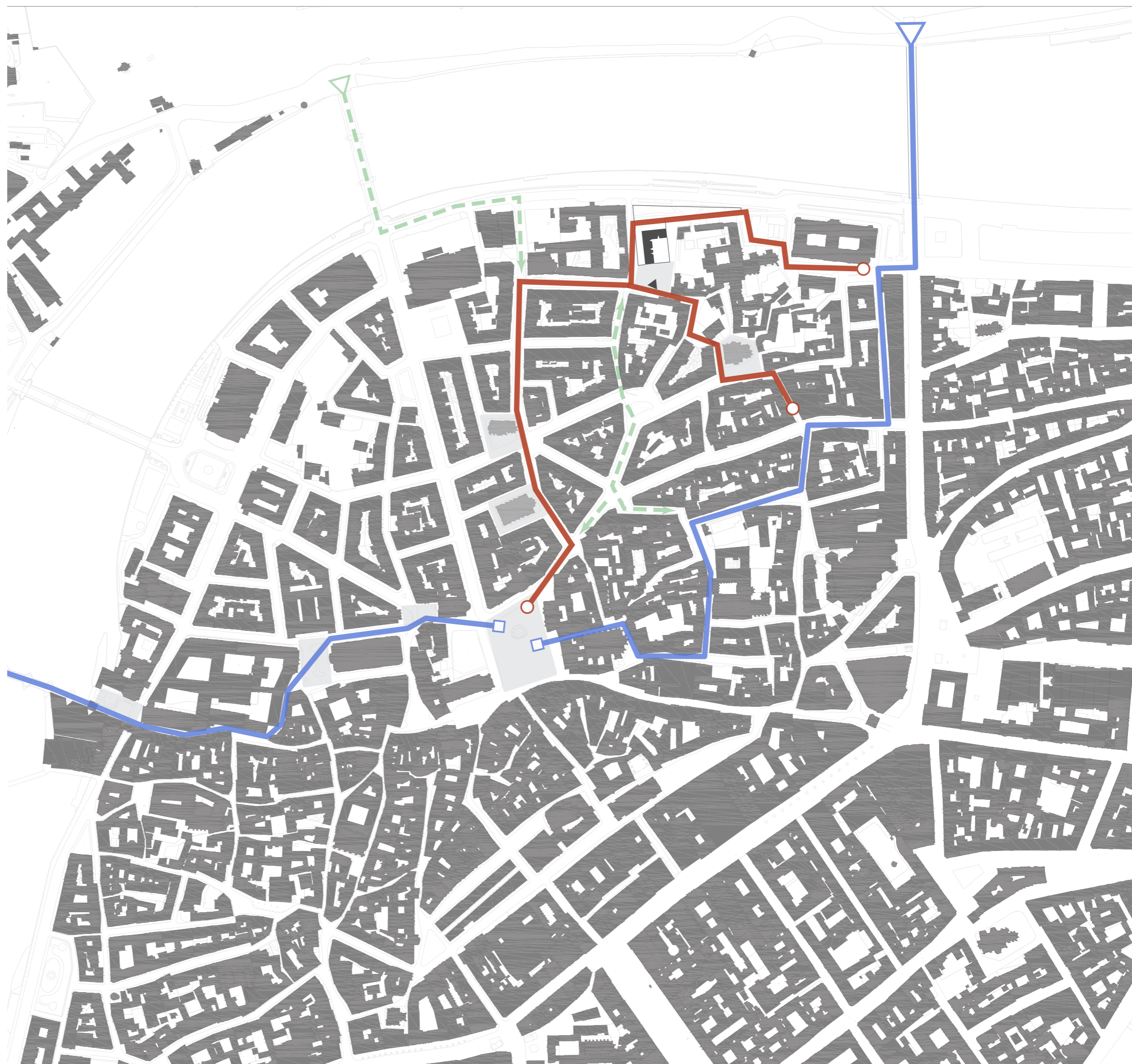
svatojakubské cesty v Praze

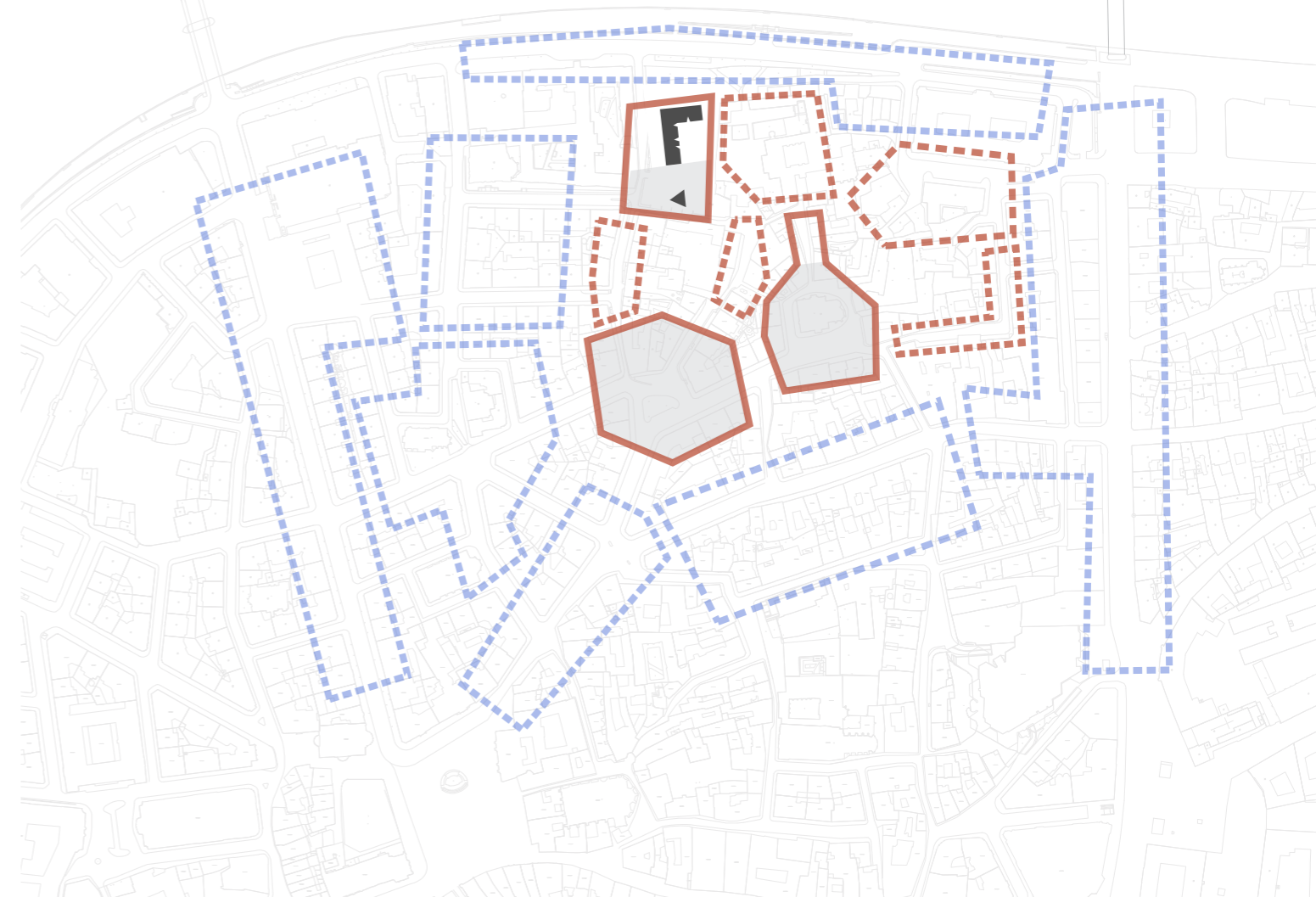
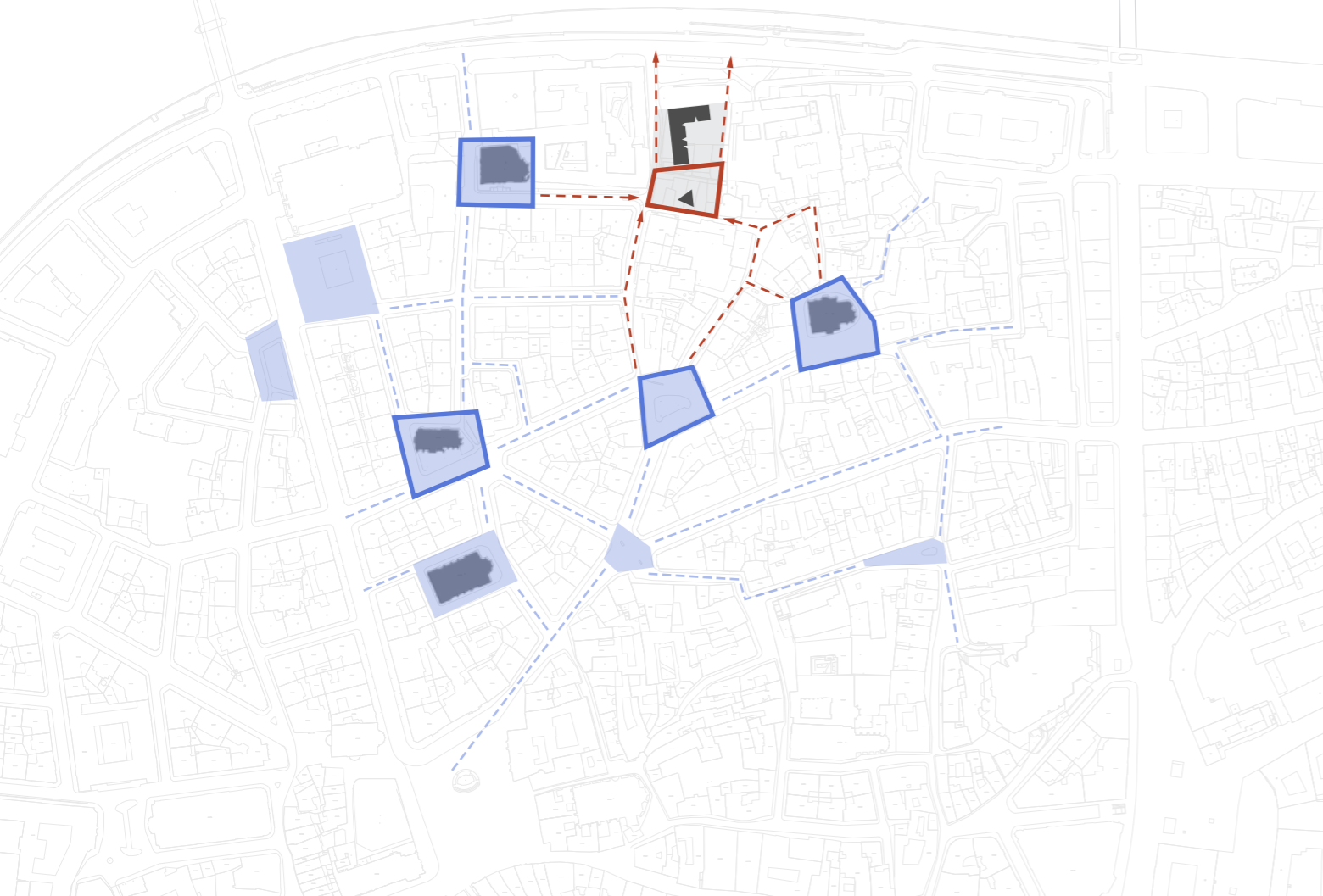
INTERPRETACE A VÝCHODISKA

Poutní Místo Anežského kláštera má rozmanitý potenciál. V rámci napojení na Svatojakubskou pouť prohlubuje kontinuitu cest a dotváří projevy ideologického konceptu putování a setkávání na místech odpočinku tradičního pojetí. Uvnitř Starého Města je možné rozvětvení a zapojení do stávající stezky. Podružně je také vnímán další směr tvořící okliku přes Letenské sady a Čechův most. Nové cesty zahrnují kostely sv. Salvátora v Dušní ulici, sv. Ducha nebo kostel sv. Haštala na Haštalském náměstí.

V srdci Evropy je protkána vrstva poskytující útočiště ve smyslu uzavřené hřebenatky střežící perlu jako symbol znovuotevření sakrální brány kláštera. Schránka s každodenní niterností putuje a nabývá odrazových můstků, díky kterým schromažďuje a vyhodnocuje cykly předešlých událostí s jistým posunem na své cestě. Nepochybně přejímá značení zasazené svým výrazem a vysokou odkazovou hodnotou. Úctou každého konce a nových začátků cest je završen cyklus jednoty putování duše a nalezením očisty pohledem do sebe samých, s nadějí ukotvení se ve vizi sebe-rozdání jeden druhému. Pozdvížení ostatků sv. Anežky České splňuje pro tento účel kvalifikaci.

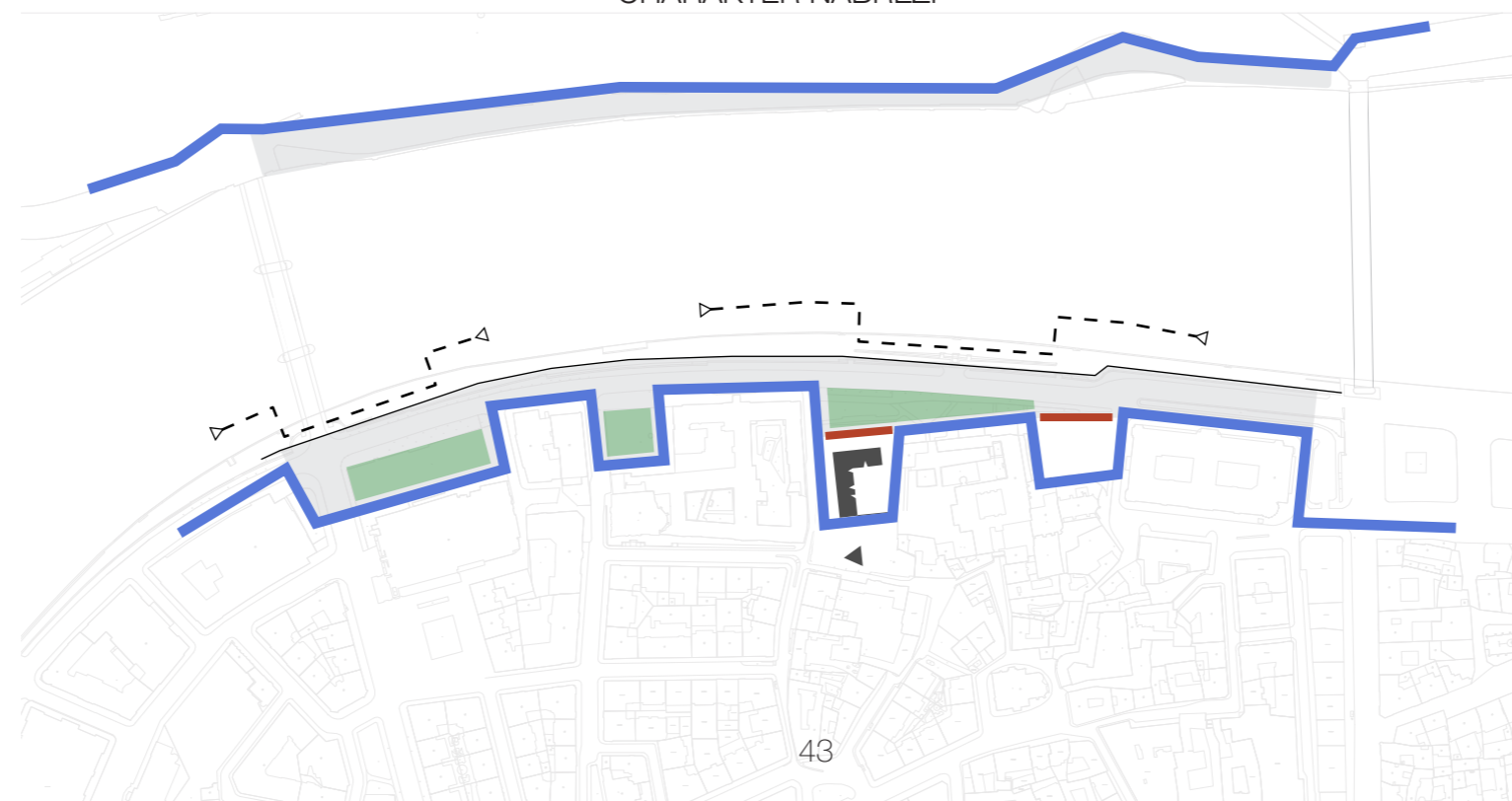
Poutní cesty společně s historicko turistickými vazbami částečně oživují provoz Dvořákova nábřeží. Z pohledu z Letenských sadů a tzv. Železné náplavky na nábřeží Evarda Beneše jsou čitelné jednotlivé celky objemů a prostorů, z nichž Anežský klášter a jeho těsné okolí vnímám jako zřetelně ohraničený, vymezený charakteristickou formou terénu a zástavby předjímané výkusem v nábřežní frontě poskytující vhodné předprostory, zálivy zeleně a bariéru pro klid poblíž frekventované nábřežní ulice. Zahrada Národní Galerie v severovýchodní části komplexu bude revitalizována, sloužit jako odpočinkový výstavní polo-veřejný prostor. Náplavka v prostoru před areálem může posloužit jako dopravní spojení s případnou rekreací či houseboatingem.

CHARAKTER NÁBŘEŽÍ

Přístup veřejnosti do oblasti se odehrává převážně z centra Staroměstského náměstí. Staré Město se dál větví tím víc, čím jsme blíže čtvrti na Františku. Z prostoru s vysokou zástavbou je umožněn cestovateli oddech v útulných náměstíčkách blízko u sebe, většinou s místní dominantou sakrálního typu. V místě větvení ulice Kozí a Haštalské se charakter mění a utichá až do dříve klidných zákoutí, kde dochází ke střetnutí různých úrovní výšek terénů, říms a střech. Měřítko působí jiným dojmem, ale i směry a horizont poskytuje rozmanitější pohled díky uskupení domů v jednotlivých ulicích a náměstích. Nedefinované plochy parkovišť a odstavná místa narušují vazby mezi jednotlivými poli. Vhodně situovaným náměstím poskytujícím oddech a jasnou křižovatku mezi jednotlivými celky nabízím možnost seskupení přístupů a selektaci funkčních provozů.

Postupným získáváním obrazů jednotlivých ulic rozdělují prostory do jednotlivých celků, uchopitelných pomocí typických znaků v jejich rozvržení, funkcí, hmot, terénu a orientačních bodů. Ty se směrem od Starého Města rozdrobují do menších skupin a tvoří hlavní charakter čtvrti v podobě různorodosti a menší srozumitelnosti s rozmanitou čitelností v rozhledu. Úzce související plochy jsou propojeny terénními vyváženými se svou specifickou vlnitostí. Bludiště krátkých zkratk ve zmatku zvolených chodcem si s lehkostí pohrávají povolováním napětí vznikajících oáz. Celek vymezený ulicemi Kozí, U Milosrdných a Na Františku přiléhá největší částí přirozeně k Anežskému klášteru. Za přihlídnutí stojí bývala ulice Malá Klášterní, s odkazem původní zástavby a stále významných směrů přístupu do areálu kláštera. Jeho zdi jej chrání stejně tak jako zakončují Staré Město v přístupu na sever a poskytují žádanou bariéru pro klid a genius loci místa.

SYNTÉZA

FORMULACE VIZE

Poutní místo u Anežského kláštera pojímám v duchu genia loci místa, historického kontextu dějů a proběhlých změn v lokalitě, které se snažím respektovat a využít jejich potenciál. Poutní dům a kaple sv. Anežky se napojuje na Svatojakubskou a posléze také Jeruzalémskou cestu. Úctou k cestě životem a hrobu sv. Anežky České s jejími zásluhami. Navazuje na původní rozložení terénních vrtev z období před asanací a navážkami. Sjednocuje celek Anežského kláštera s nově vzniklým harmonickým rozložením prostorů a funkcí specifikovaných různými výškovými úrovněmi a typy povrchů. Struktura místa se prolíná sama do sebe a vytváří útočiště, v přímém propojení mezi veřejnými, polo-veřejnými nebo polo-soukromými prostory. Dům objímá zeleň a podílí se na souvislých vazbách okolní zástavby, zasahuje mezi jednotlivé úrovně terénu. Kaple tvoří významnou výškovou lokální dominantu veřejného prostoru, je středem náměstí a doplňuje dálkové pohledy na panoramatu Starého Města.

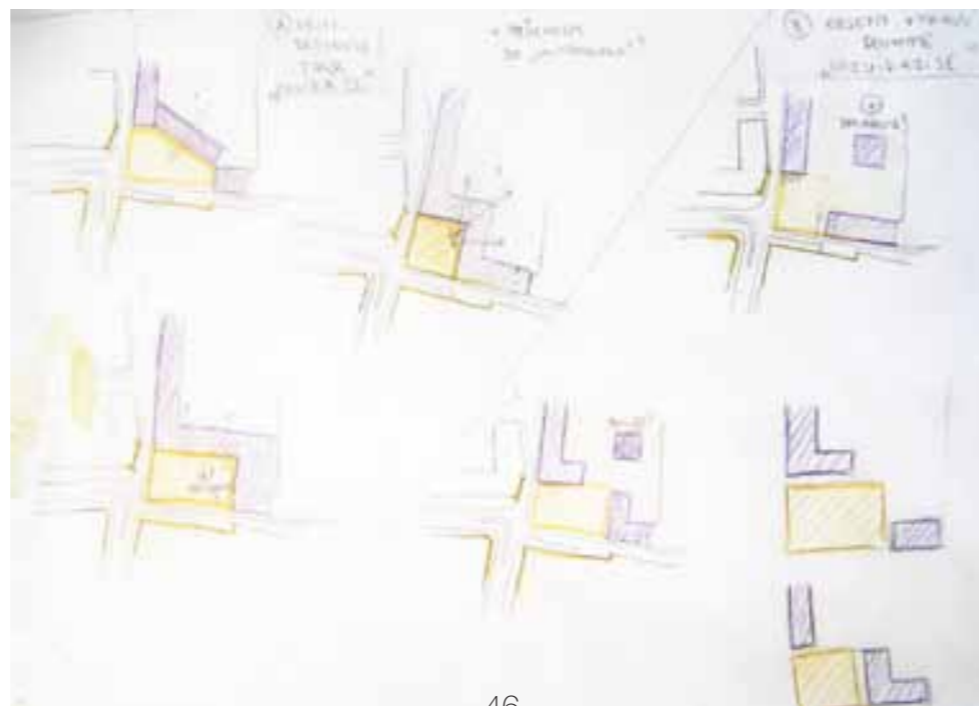
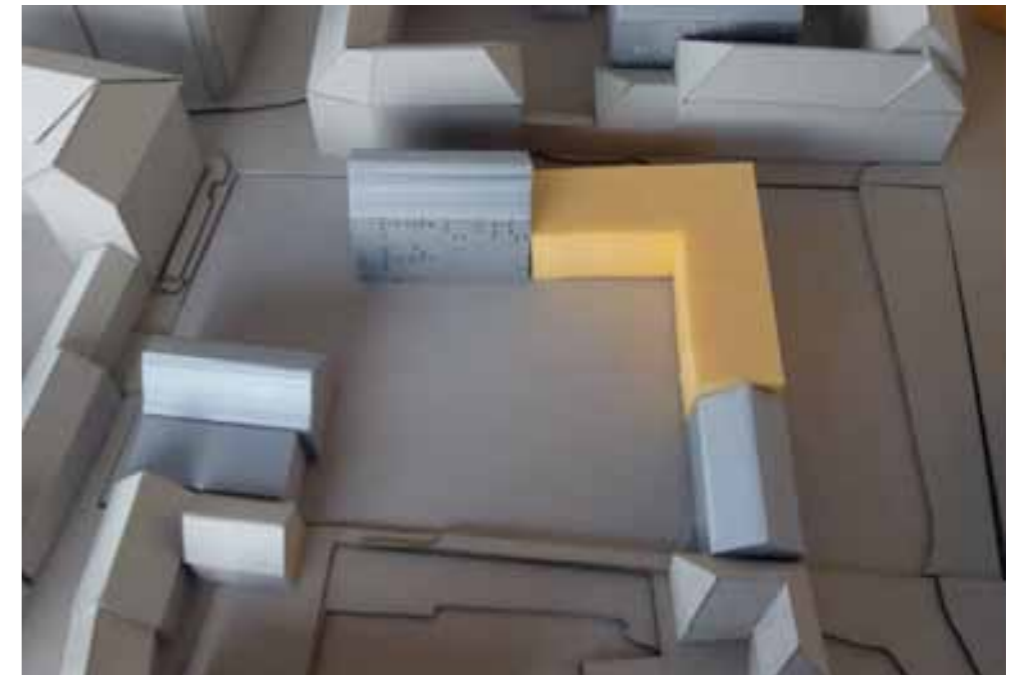
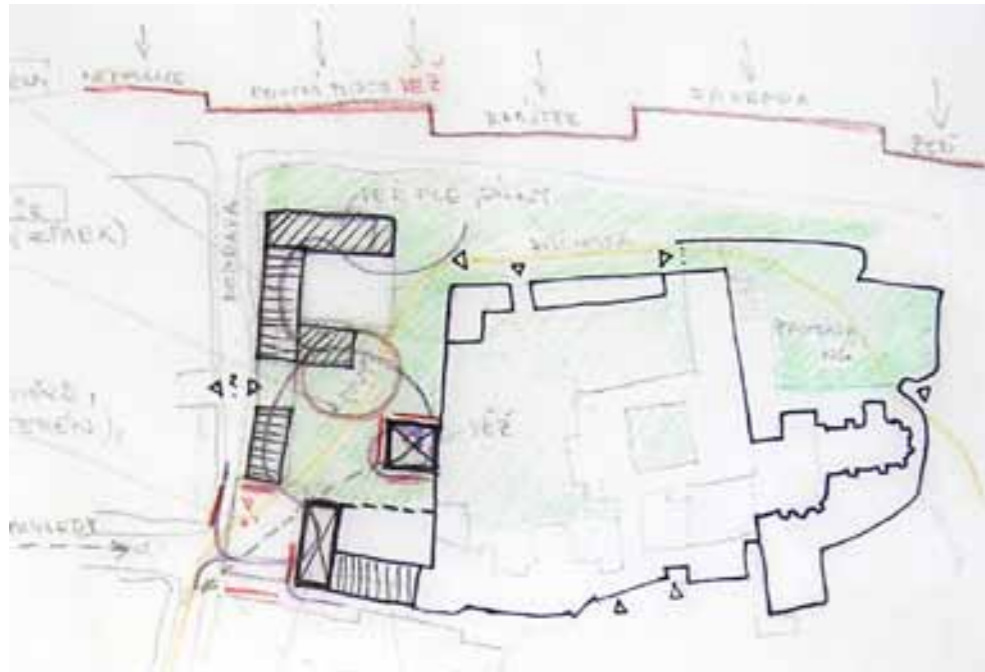
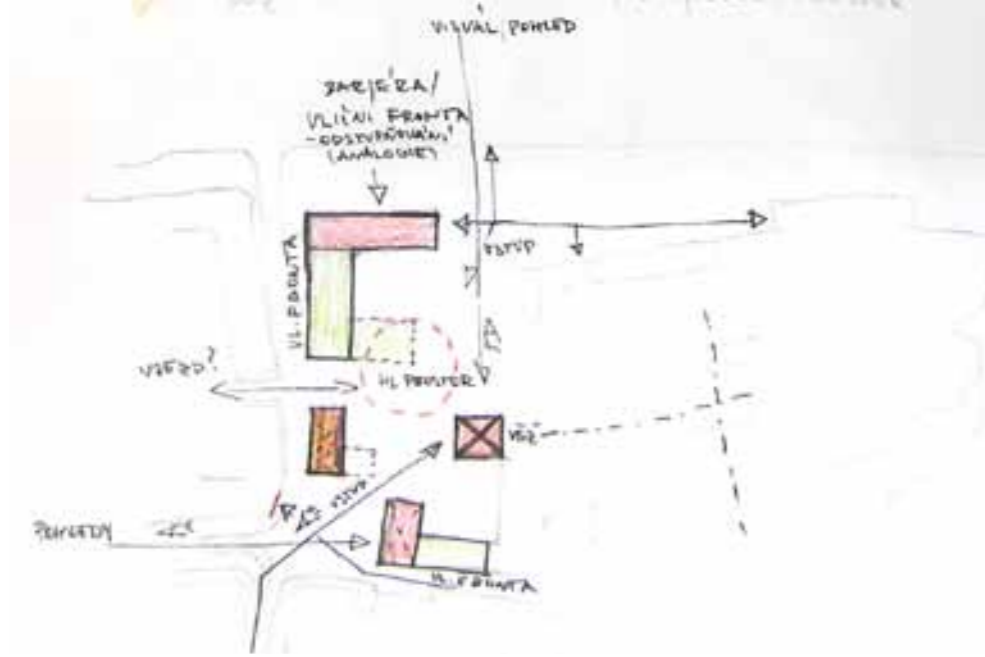
Národní Galerie souhlasí s revitalizací a zlepšením přístupu veřejnosti, avšak nemá dostatek prostředků. Některé parcely jsou ve vlastnictví soukromých osob. Nabídnuté zpřístupnění areálu stávajícího kláštera ze severní a severo-východní části není potřeba ignorovat. Z poutního místa proudí přirozeným směrem tah na ovou bránu kláštera v části západní zdi. Odstranění parkovacích ploch a vytvoření přirozené bariéry v severní části v mnohém prospívá celkovému dojmu poutního charakteru a výrazu Dvořákova nábřeží. Vytvoření náměstí v systému "oáz" čtvrti Na Františku sjednocuje ráz prostředí, otevírá nový přirozený směr v odkazu ulice Malá Klášterní, která se stává pátou větví křížení, podobně jako u většiny ostatních Staroměstských náměstí. Odlehčuje celek Anežského kláštera a vzdvihuje přilehlou část zdi, v níž vzniká žádaný vstup jako zakončení cesty ze Starého Města nebo možná zkratka okolo ní. Výraz a charakter národní kulturní památky zůstává zachován, respektuje památkově chráněné objekty s pokorným odstupem. Zrušením sportovních ploch, úpravou zeleně a změnou využití ploch pozemků je připravena čistá půda pro zachování areálu.

Svým návrhem nabízím Městské části Prahy 1 reakci na volání veřejnosti, jako výzvu k odpovědnosti. Poutní místo u Anežského kláštera poskytuje klid, harmonii, odlehčení, přehlednost, jednotnost a integraci sociálních vazeb do všech vrstev jak už materiálního tak duchovního pojetí. Potřeba funkce přespání, stravování a meditace se odráží jednoduchou formou kolektivních pobytových společných prostor, sálů se zázemím, galerií, dílny, knihovny a kavárny. Děje v lokalitě probíhají v souladu s heslem řádu klarisek: "Pax et Bonum", tj. v překladu "Pokoj a Dobro."

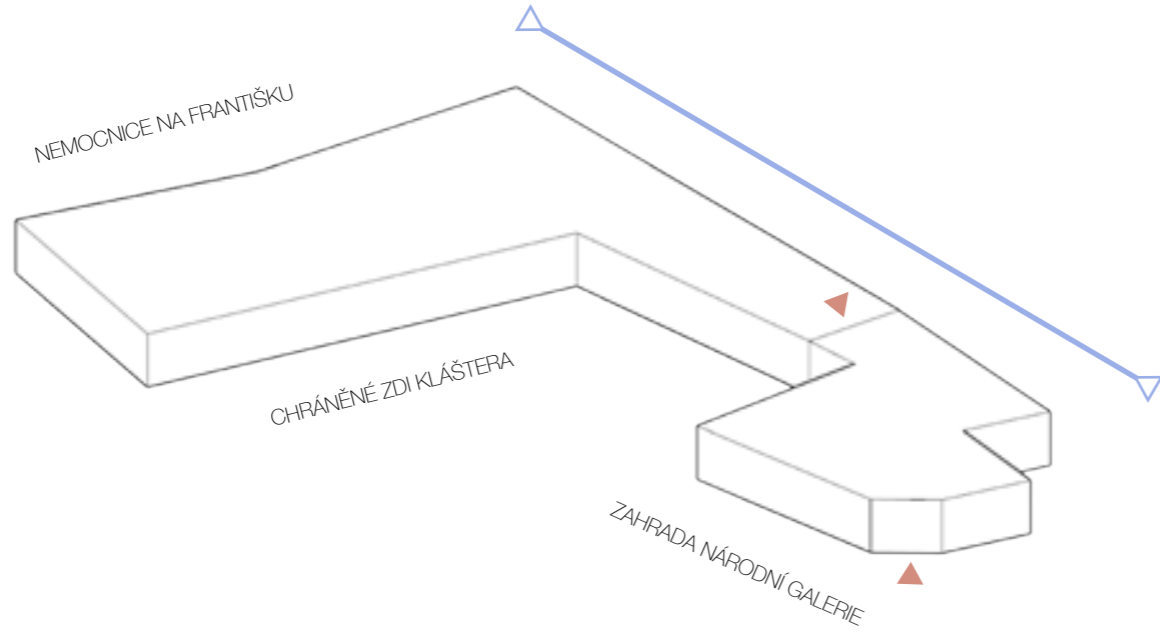
RESEARCH BY DESIGN

V průběhu semestru jsem vyzkoušel více metod a přístupů, ze kterých postupně krystalizovaly myšlenky o pojetí poutního místa. Původně jsem zamýšlel v rámci diplomního semináře i další možnosti využití ploch pozemků, sportovní a rekreační, umělecké nebo jako soukromé bydlení. Do výsledné podoby se obraz o poutním místě dostal skrze konfrontaci hmot, vnesení a rozdělení provozních oddílů a identifikaci míst a jejich podmínky přístupnosti či nepřístupnosti s následnými dopady v území.

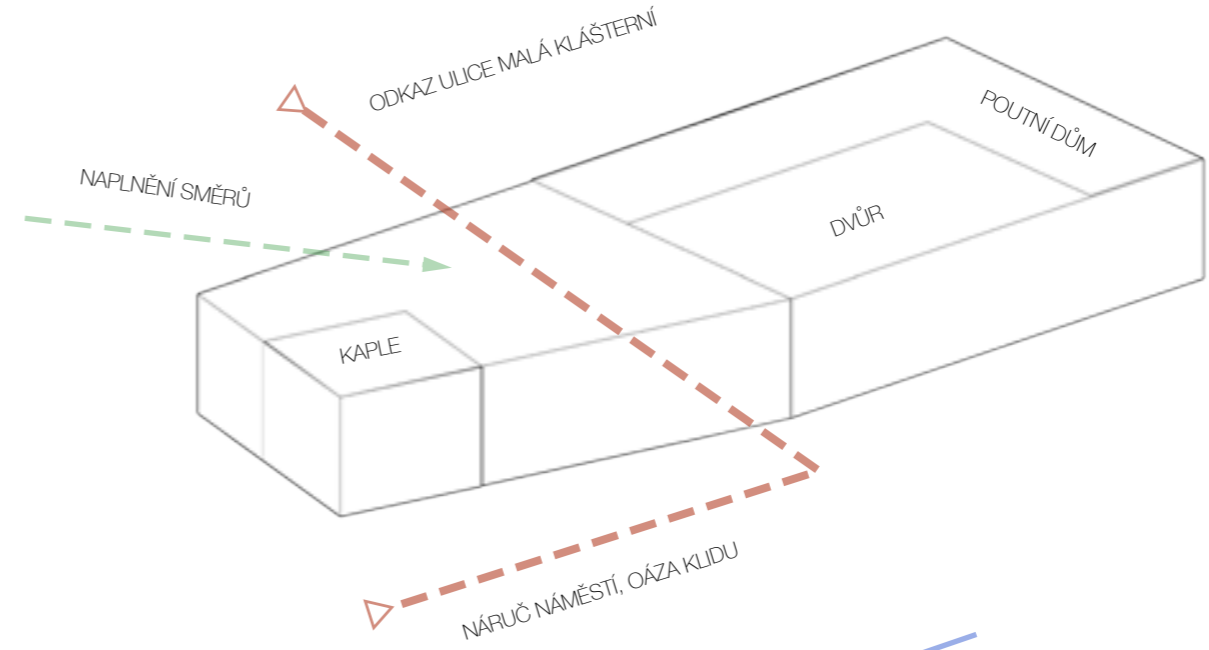

KONCEPT

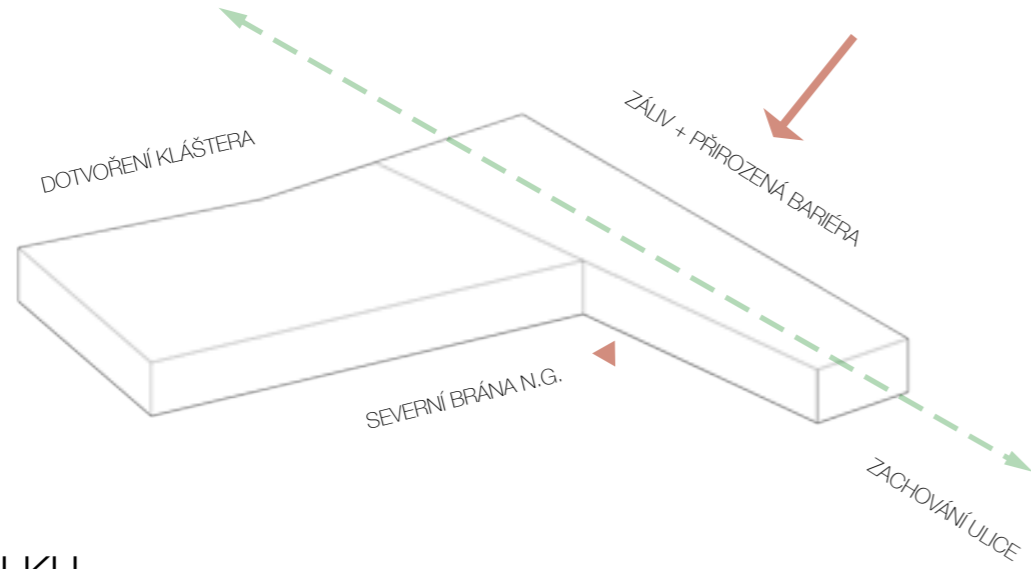
OBJEM

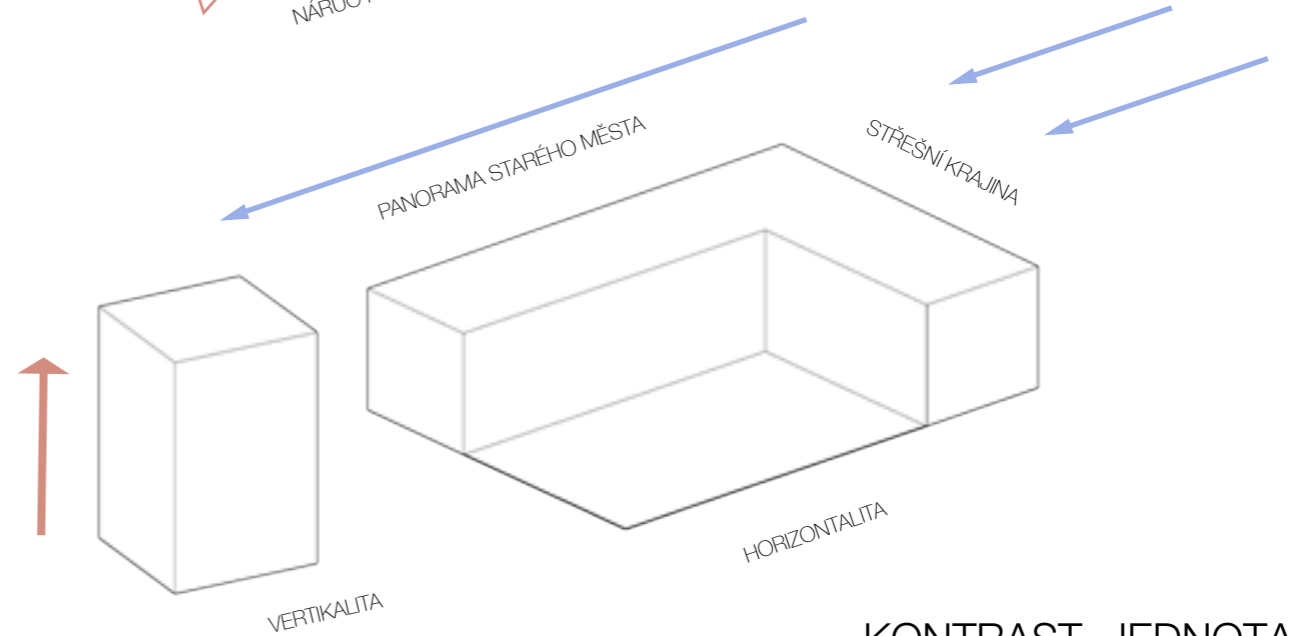
HIERARCHIE

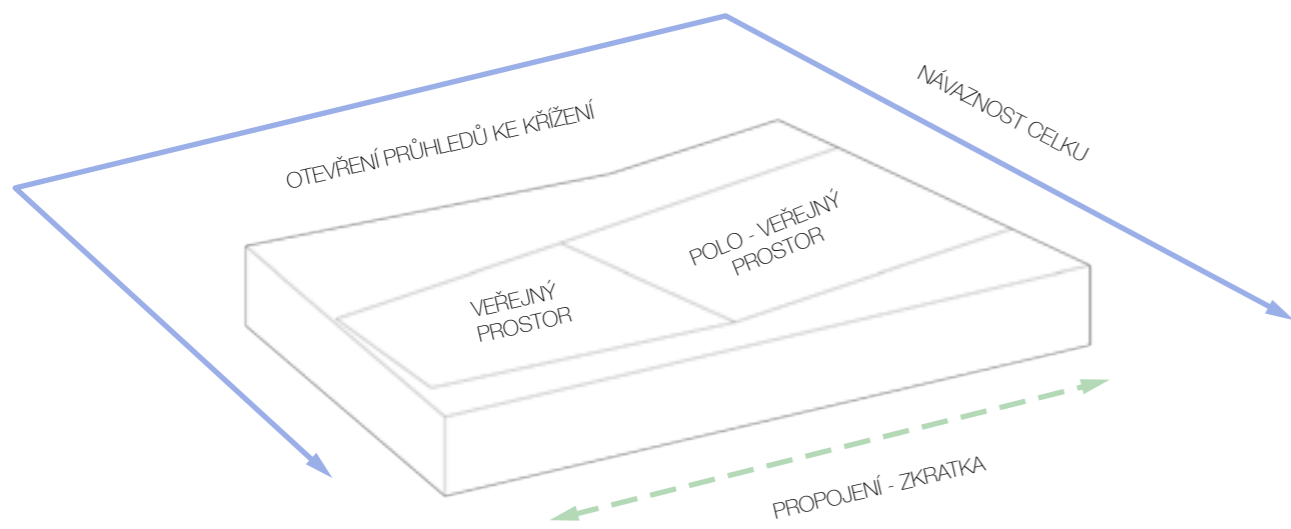
URČENÍ CELKU

KONTRAST, JEDNOTA

RESPEKT, Odstup

KONTEXT

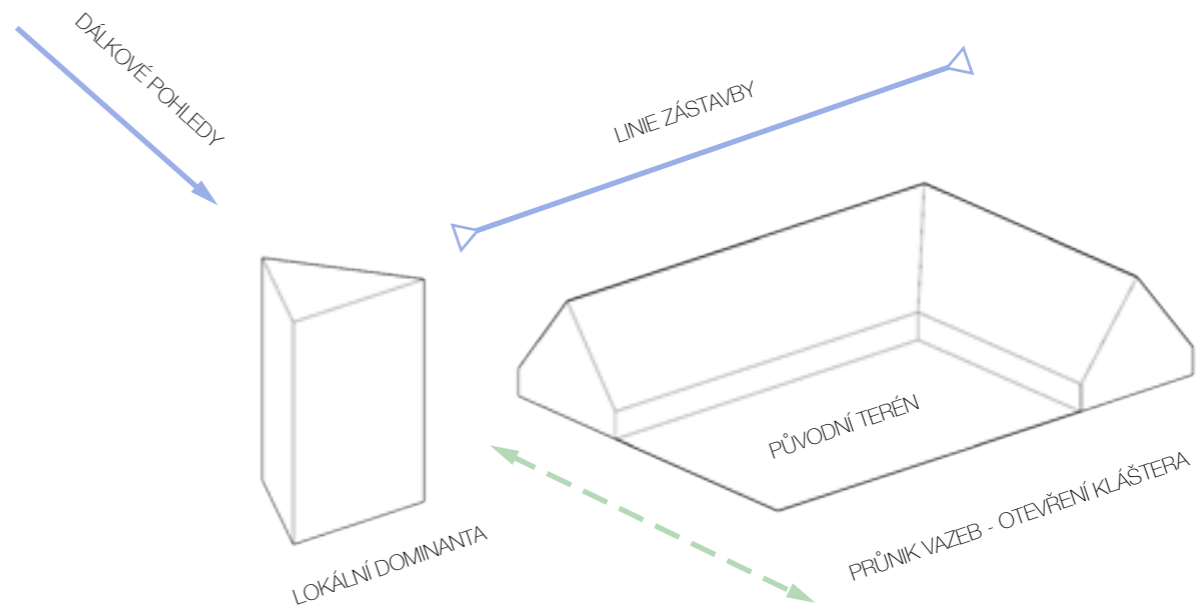

SCHÉMA PROVOZU

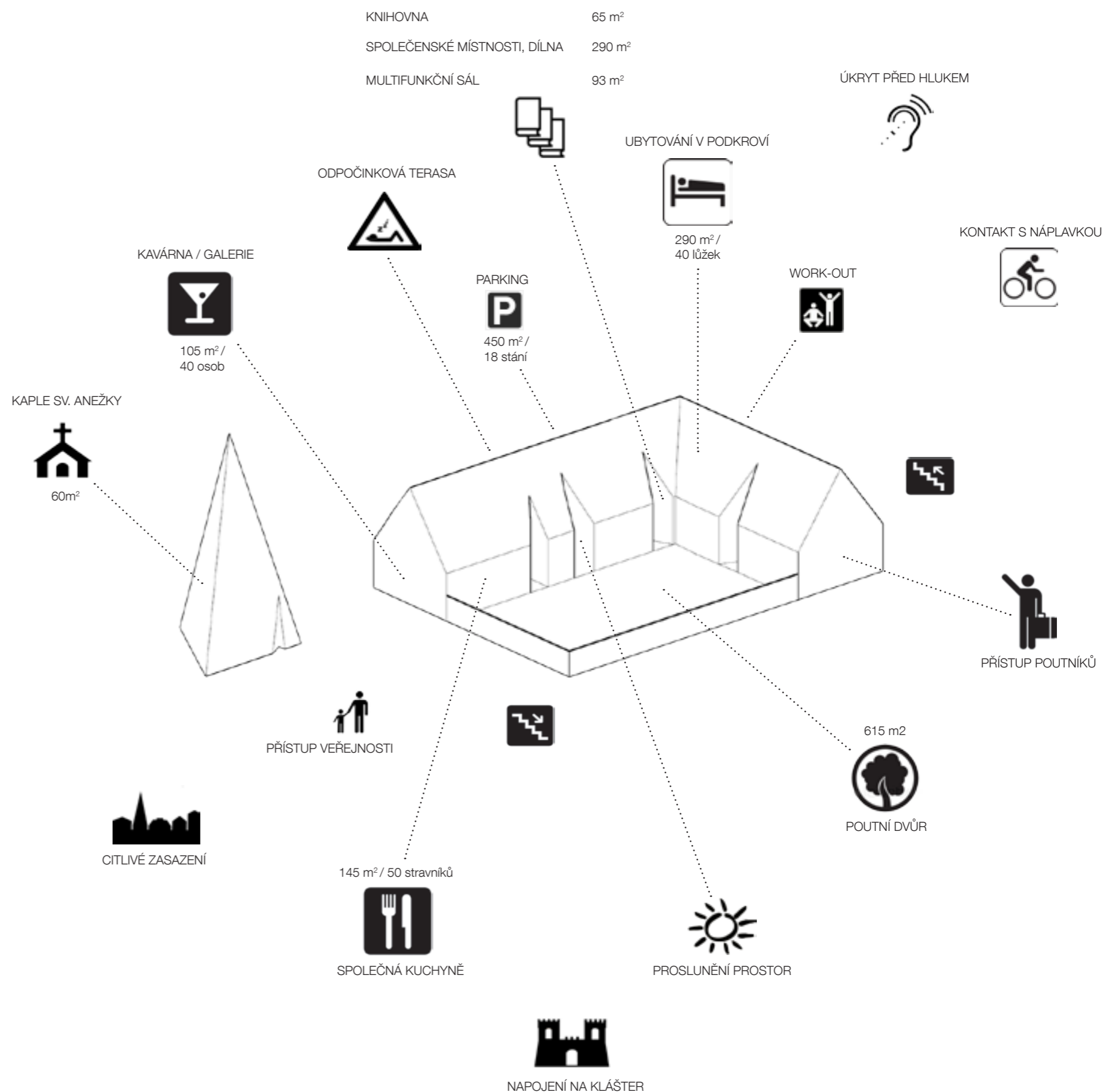
Řešení lokality spočívá v odlehčení prostoru s lepšími přístupy a vytváří přímé prolínání veřejných, polo-veřejných a polo-soukromých ploch. Terénní rozdíly jsou překonávány rampami a exteriérovými schodišti, jasně definované zdi podobně jako u Anežského kláštera. Poskytují tak ochranu a útočiště, jako samotná hmota poutního domu.

Areál se otevírá dovnitř, s možnou vazbou prolomení zdi a vytvoření nového vstupu do kláštera v jeho západní části. Vstupní části kaple, poutního domu, severního a západního vstupu do kláštera leží na stejné úrovni a zcelují kontakt s blízkým okolím. Vstupy do objektů jsou umístěny ve výřezech hmot směrem dovnitř komplexu. Výřezy proudí osvětlení do podkrovních a z části podzemních prostor přiléhajícím do poutního dvora se zahradou.

Očekávaný hlavní přístup veřejnosti se odehrává z jižní strany lokality, kde je umístěna kaple sv. Anežky, ve středu náměstí sv. Kryštofa, patrona poutníků. V poutním domě pak navazuje kavárnou nebo galerií, kde dochází ke kontaktu s poutníky v jejich společném stravovacím zařízení. Pomocí dvou hlavních komunikačních hal lze sestoupit do dvora s bezbariérovým přístupem. Hlavní recepce putovatelů je umístěna v severním křídle domu. Ubytování v podkroví je řešeno formou společných pobytových místností s úložným prostorem, hygienickým a společenským zázemím. Vestavěné podkrovní patro je průchozí a propojuje obě křídla budovy. Dispoziční řešení napůl do země zapuštěného patra navozuje "flow one in another" - sleduje prolínání společenských, meditačních, provozních, pracovních a víceúčelových místností v menším měřítku.

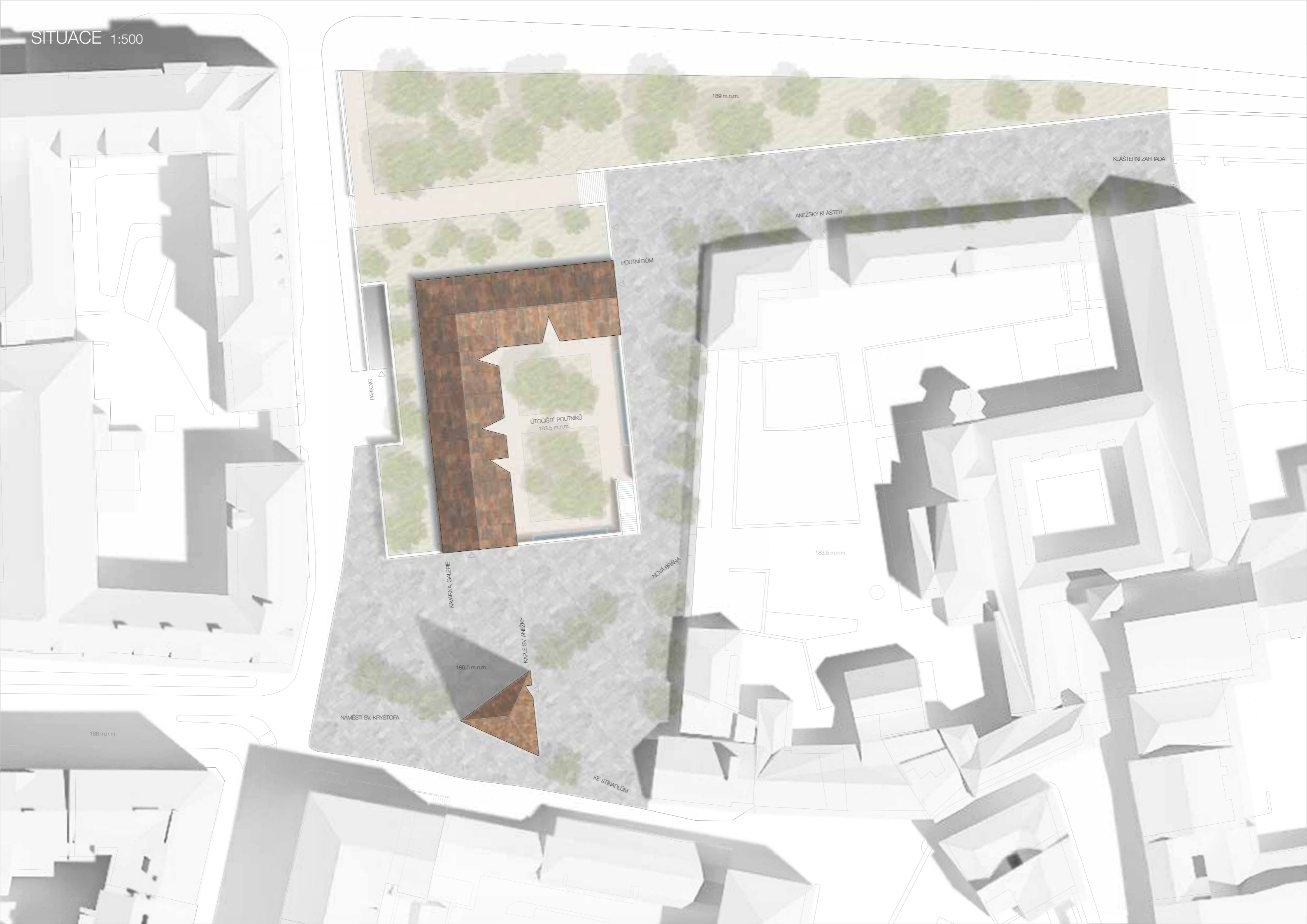
Poutní dům objímá zeleň a vytváří přirozenou bariéru proti hluku a frekventovanému provozu na Dvořákově nábřeží. Hrana terénu návážky sahá až k prostoru náměstí a je ukotvena pomocí zdi, v níž se otevírá průjezdem a rampou vedoucích do podzemních garáží. Vytváří zelenou terasu podél terénního vyrovnání mezi nábřežím a nově vzniklým náměstím pro rekreační a sportovní účely.

Zahrada v zapuštěném dvoře vytváří přírodní útočiště v kontextu se zahradami kláštera, které jsou z velké části uloženy na stejné úrovni. Otevřením bran v hradbách kláštera znamená sjednocení celého areálu s průnikem vazeb ve vnitřím meziprostoru náměstí, odkud vede nejbližše sestup do poutního dvora, a tak se ihned začleňuje a dotváří celkový vjem z vertikality kláštera i celého navrženého poutního místa.

NÁVRH

SITUACE 1:500

189 m.n.m.

KLÁŠTERNÍ ZAHRADA

ANEŽSKÝ KLÁŠTER

POUTNÍ DŮM

PARKING

ÚTOČIŠTĚ POUTNÍKŮ
183,5 m.n.m.

KAVÁRNA GALERIE

183,5 m.n.m.

NOVÁ BRÁVA

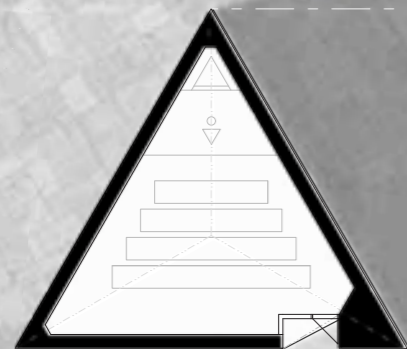
186,5 m.n.m.

KAPLE SV. ANEŽKY

NÁMĚSTÍ SV. KRYŠTOFA

188 m.n.m.

KE STĚNADLŮM

MOULTEJENA

PŘÍSTUP VEŘEJNOSTI

KAVÁRNA

JEDLNA

HALA

GARÁŽ

VESTAVNÍ HALA

RECEPCE

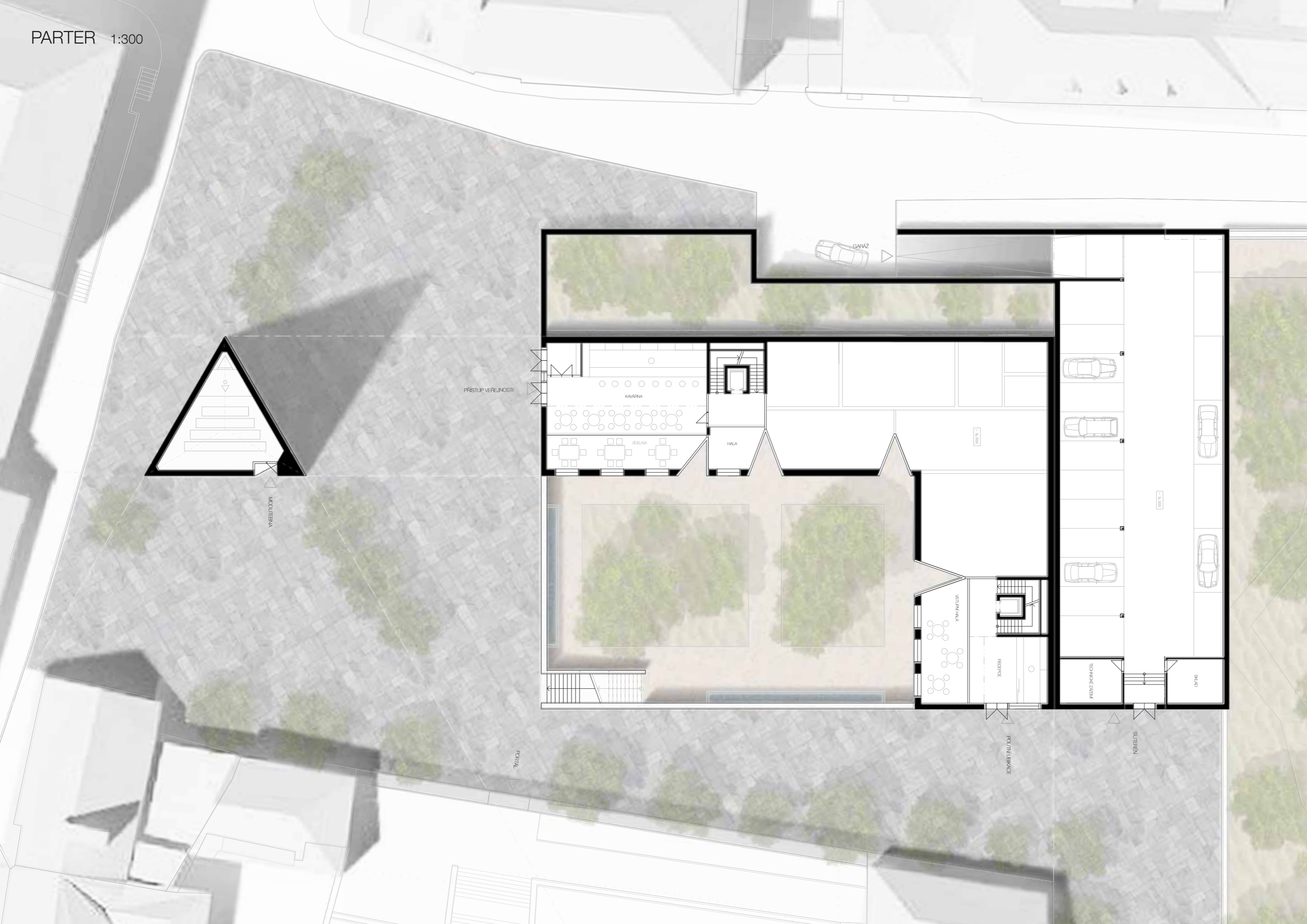
TECHNICKÉ ZÁSTĚNY

SKLAD

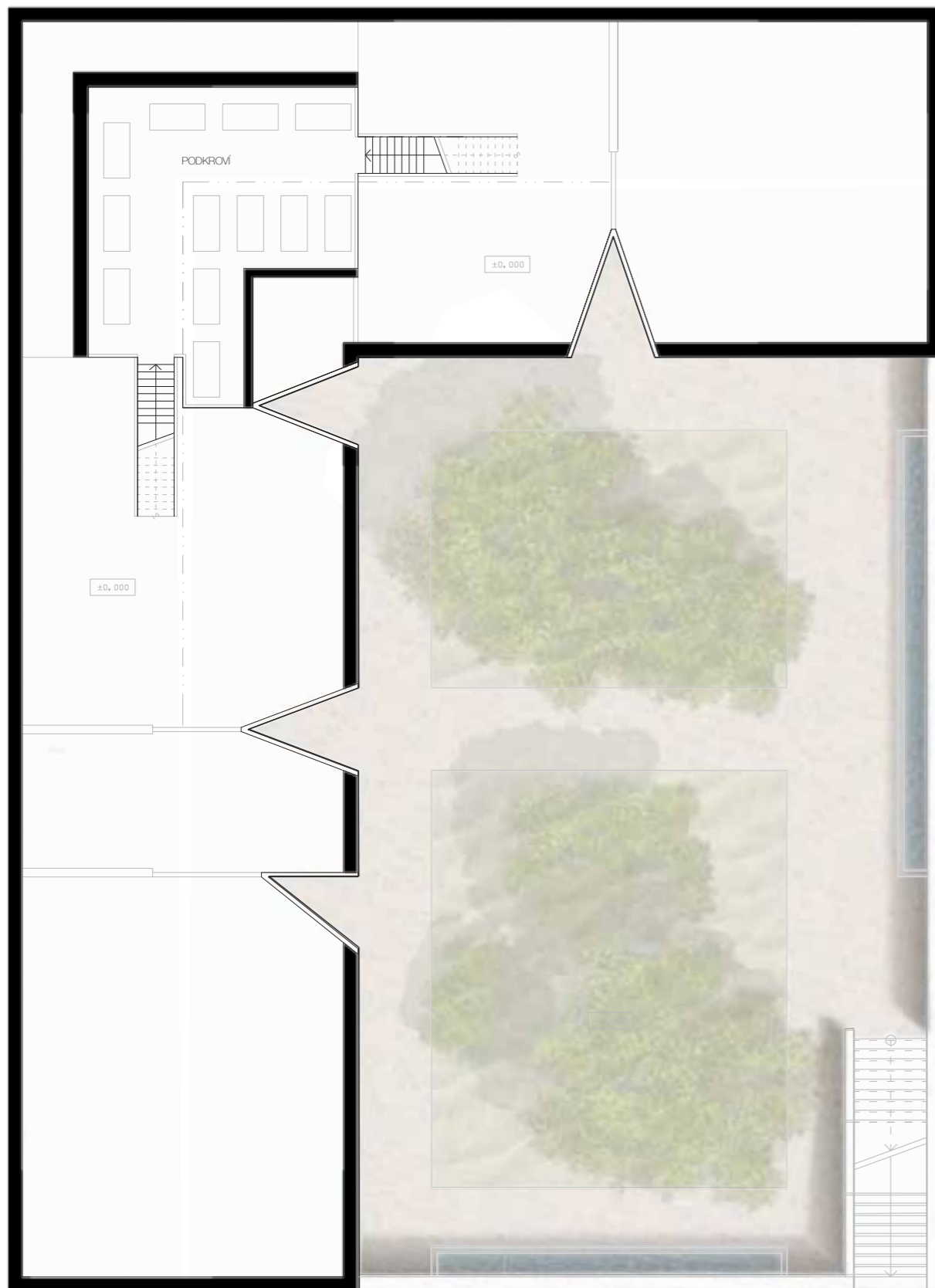
PORTÁL

POJITNÍ UBYTOVACÍ

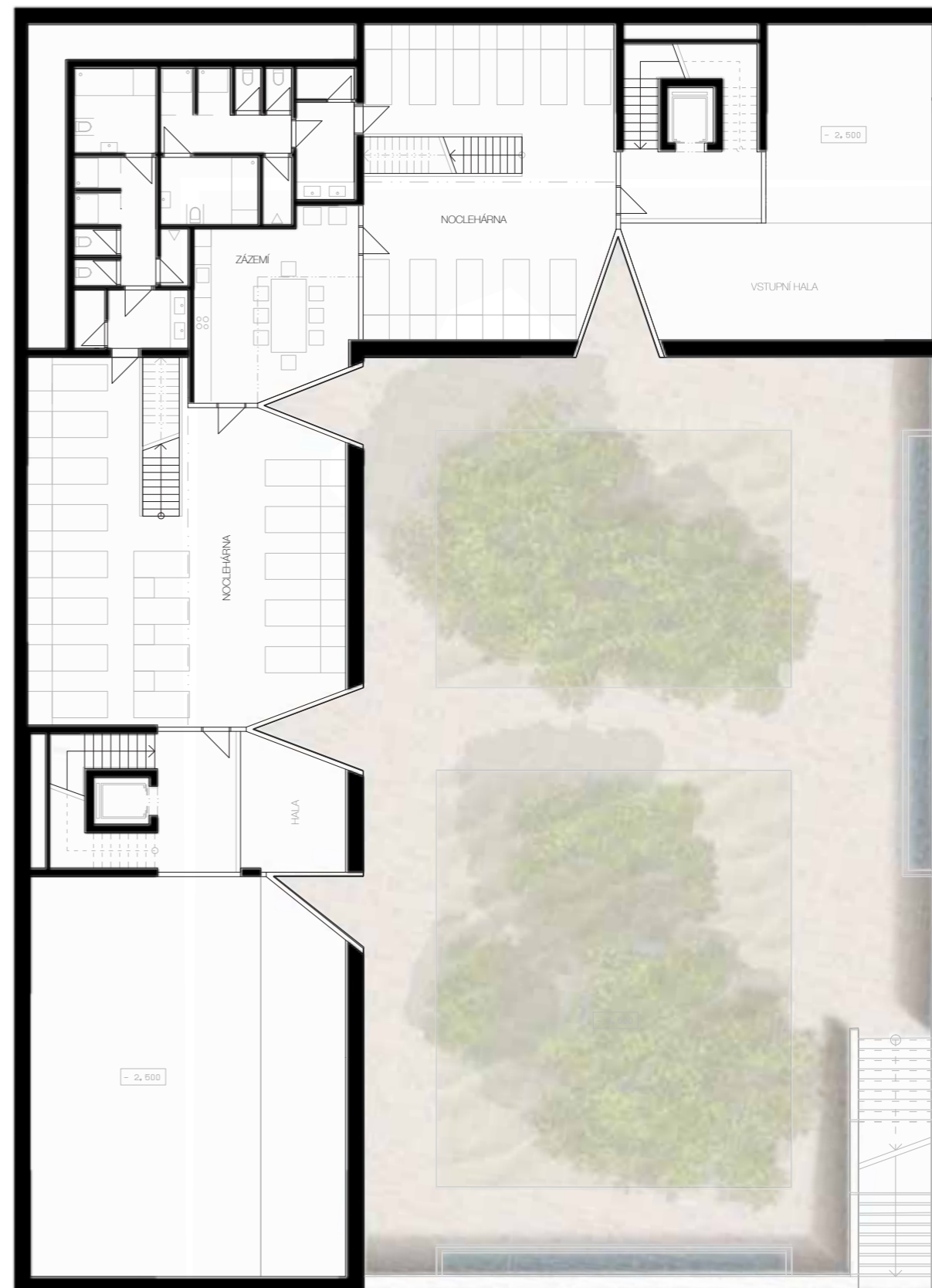
SUTĚPEN

2. NADZEMNÍ PODLAŽÍ 1:200

1. NADZEMNÍ PODLAŽÍ 1:200

SUTERÉN

POUTNÍ UBIKACE

GAPAZ

TECHNICKÉ ZAZEMÍ

ARCHIV

SKLAD - DÍLNA

DWORKSHOP

KNIHOVNA

SPOLEČENSKÝ SÁL

SÁRNA

ÚSCHOVNA

V. TUPNĚV HALA

VICEKANCELÁŘOVÁ MÍSTNOST

HALA

88

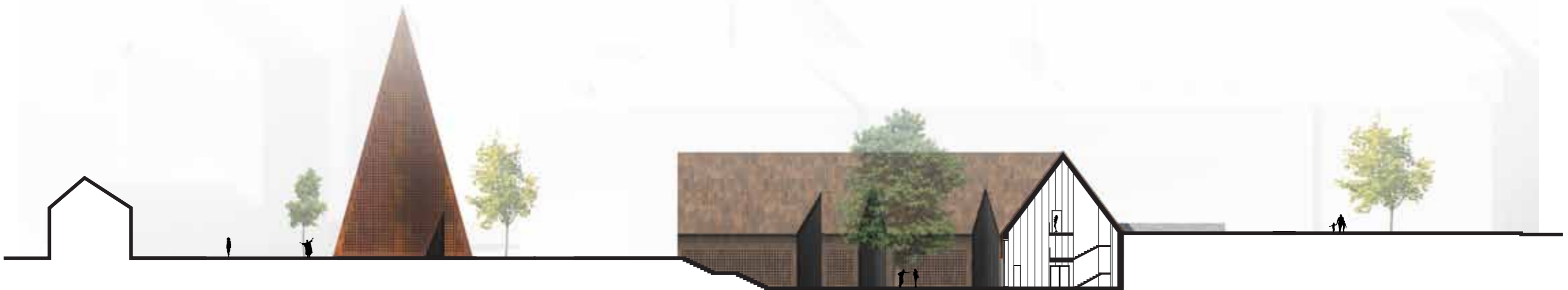
88

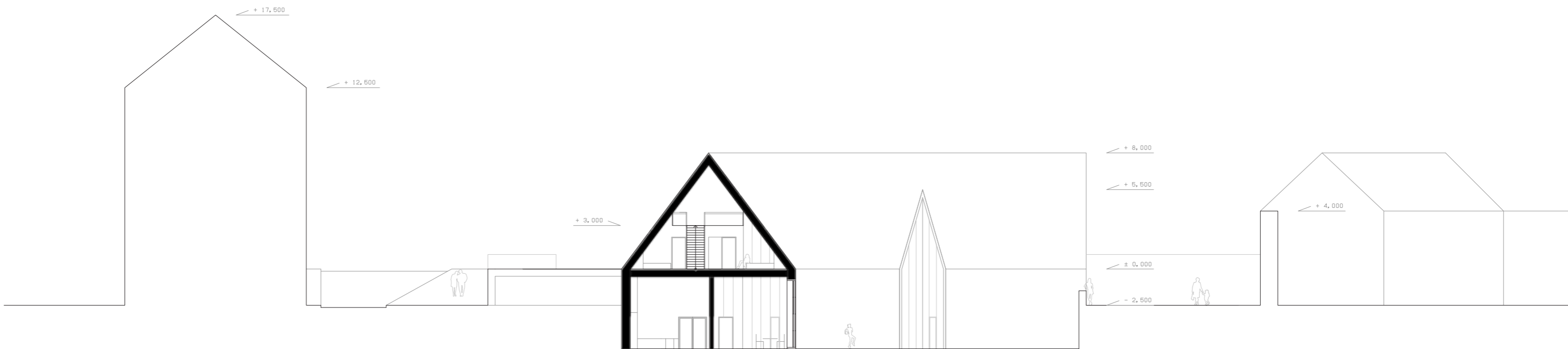
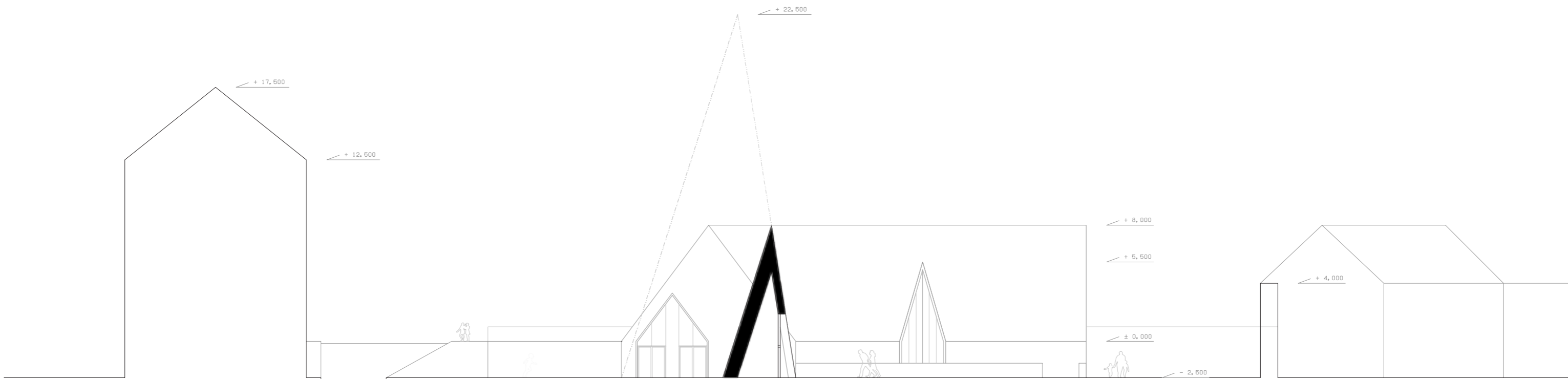
88

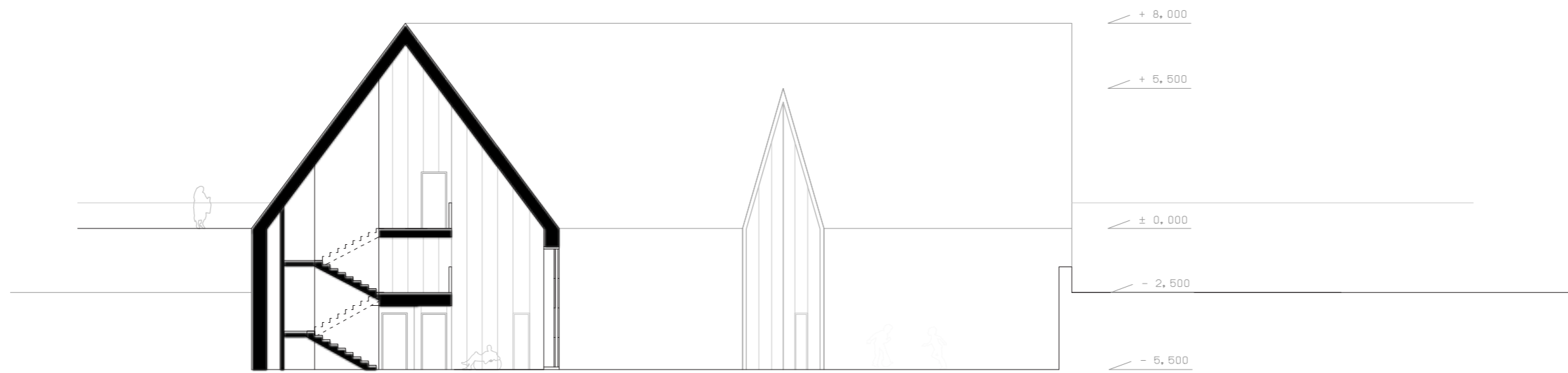
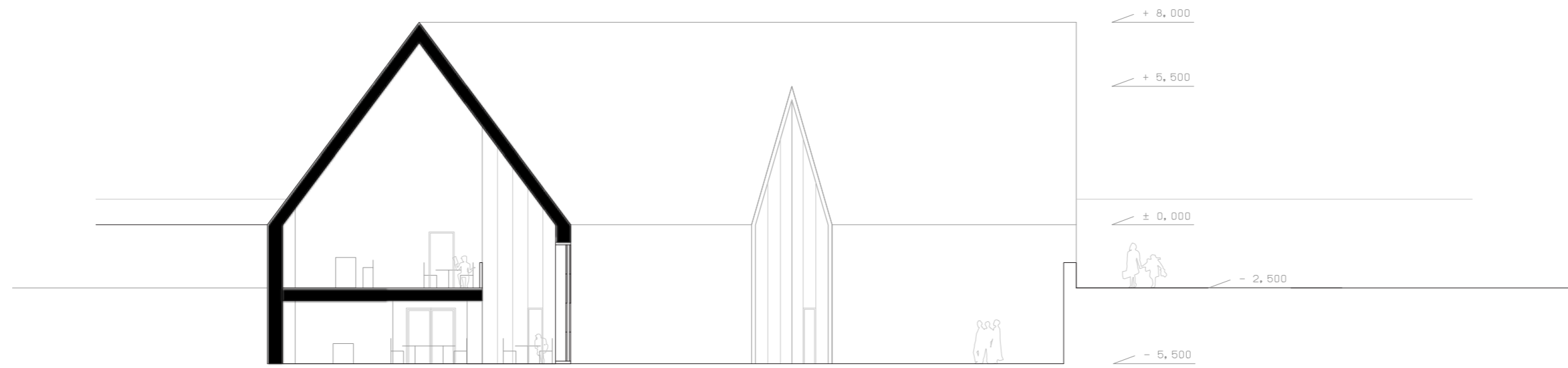
SPOLEČNÁ KUCHYŇNĚ

PORTÁL

PRÍSTUP VEŘEJNOSTI

TECHNICKÉ ŘEŠENÍ

Do terénu vycházejícího z nábrežní fronty Dvořákova Nábřeží je z poloviny zapuštěn poutní dům o rozloze 768 m² se dvorem o rozloze 615 m². Ze západní strany v ulici Kozí přiléhá k domu vjezd do suterénu - podzemních garáží umístěných na severní straně objektu domu, o rozloze 450 m² s 18ti parkovacími místy a technickým zázemím. Terén ze severní strany přiléhá až k ulici Na Františku, která je protažena a terén překonán exteriérovým schodištěm až k budově nemocnice na Františku. Ze severovýchodní části klesá rovina terénu až k severnímu vstupu do Anežského kláštera, a zároveň tvoří fórum pro parter a vstup do poutního domu v jeho severním křídle. Napojuje se ve stejné úrovni k náměstí, odkud je umístěn z jihu vstup do kavárny v poutním domě. V této jižní části lokality poblíž ulice U Milosrdných stojí kaple sv. Anežky České, tvořící "nárazník" a rozcestník na svatojakubské cestě vedoucí ze Starého Města a pokračující na sever. Propojení mezi vstupními částmi má potenciál stát se součástí celého komplexu Anežského kláštera, v případě otevření nového portálu v západní ohradní zdi. Kaple má rozlohu 60 m² a je vchodem situována na východ, dovnitř areálu. Nové směry navazují na propojení mezi všemi vstupy a podporují komunikaci objektů. Ulice Malá klášterní nabývá nového rozměru a ústí jako pátý směr do nově vzniklého náměstí, s kaplí jako lokální dominantou uprostřed kompozice. Oslunění kaple i poutního domu je převážně z východní a jižní strany.

Konstrukční systém poutního domu je železo-betonový stěnový s meziokeními pilířemi v části u dvora. Dvůr je zapuštěn o 3 metry pod úroveň parteru a o 5,5 metrů vzhledem k nábřeží. Pod dvorem je hydroizolační železo-betonová vana s 1m zeminy přichycená kotvami do únosného podloží, proti vztalku spodní vody. Stropy jsou železobetonové předepnuté desky na rozpon 12 metrů. Krov je složen z lepených dřevěných lamelových nosníků působící jako troj-kloboukový rám. Podchyčení krovu proti rozjždění je v místech vstupní haly a kavárny řešeno ocelovými táhly v úrovni přízemí. Střešní deska je tvořena dřevěným podbitím a na krokách je přikotven rošt s plechovou rezavějící krytinou.

Fasádní konstrukce domu je tvořena zateplením, vzduchovou mezerou a roštem nesoucím cortenové dílce, střídavě plné či perforované v místě oken, sloužící jako otočná okenice a stínění. Výkusy jsou prosklené strukturálním zasklením se vstupními dveřmi do objektu a okny v nadzemních podlažích, prosvětlující pobytové a společenské prostory přilehlé ke dvoru. Ze strany přístupu u veřejných prostranství přináší zasklení uživateli plynulý vstup do hmoty a vizuální propojení exteriéru s interiérem.

Konstrukční systém kaple je řešen obdobným způsobem, hlavní nosnou část tvoří rohové dřevěné lepené lamelové nosníky, spojené příčlemi v úrovni pater po 5ti metrech výšky. Mezi těmito nosníky jsou další lepené dřevěné trámy menšího průřezu, kladené po 2 metrech šířky. Ve špičce jehlanu jsou nosníky spjaty. Základ tvoří železo-betonové patky a obvodový železo-betonový práh.

Koncept opláštění kaple spočívá v proslunění perforované hmoty ve východní části, která je uzpůsobena dojem uvnitř padající many. Za kovovým rastrem se nachází vzduchová mezera se strukturálním zasklením. Portál do kaple je řešen prolomením plechu dovnitř pokračující vnitřním strukturálním zasklením s dveřním otvorem. Interiér modlitebny je pojat exponovanou konstrukcí dřevěných vertikálních lamel s propsanou nosnou konstrukcí. Zbytek fasády tvoří zateplení, vzduchová mezera a rošt s cortenovými plechy.

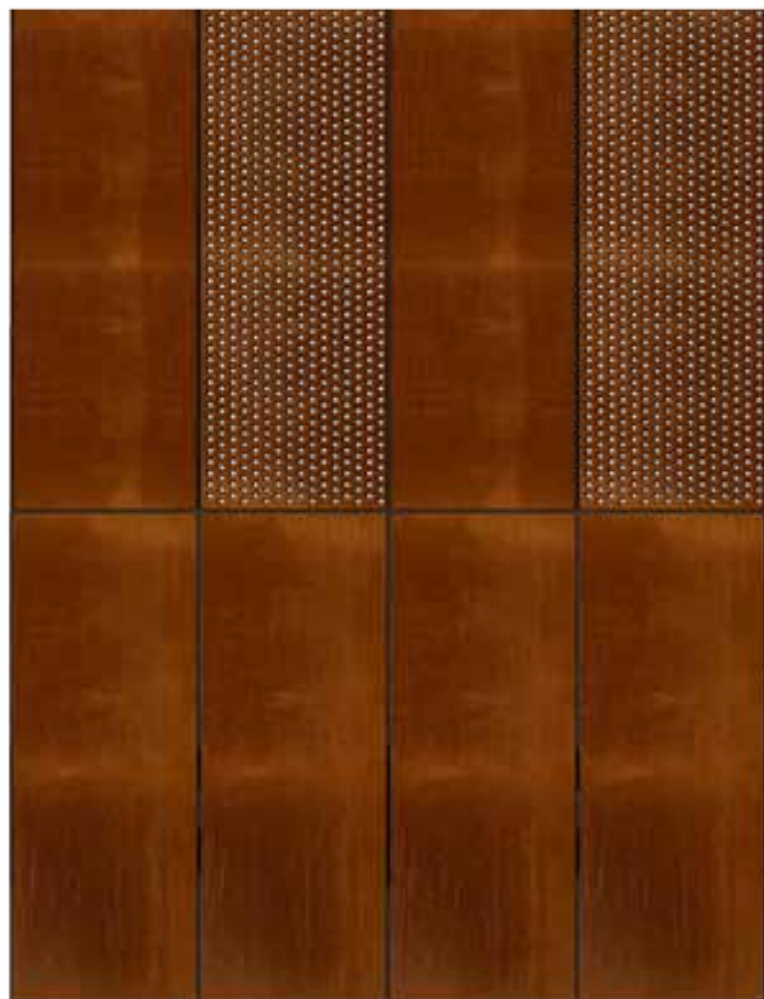
V objektu se nachází dvě komunikační jádra sloužící jako chráněná úniková cesta s bezbariérovými možnostmi vertikálních přesunů. Větší objemy galerie a kavárny, noclehárny a jejich konstrukce jsou děleny a chráněny protipožárním opatřením. Technická místnost v suterénu slouží jako kotelna a rozvodna se nachází ve skladu dílny. Technické zázemí hygienických zařízení a obvody jsou vedeny v sádkartonových příčkách či předstěnách, pod stropy v podhledu a obvodovými zdmi vyústěny nad střešní rovinu. Větrání je zajištěno přirozeným způsobem okny a otvory ve fasádní plášti v kombinaci s vnitřním nuceným systémem a automatickým spouštěním ventilačních jednotek.

Okolo domu a dvora, jsou vybetonovány ochranné zídky výšky 1 metr. Dvůr slouží také jako shromažďovací prostor v případě evakuace. Slouží jako polo-soukromý parčík s nízkou zelení a stromy pro přirozené stínění objektu. Objekt je chráněn proti spodní vodě a zároveň jsou ve dvoře umístěny zpětné klapky v odpadním systému pro odvodnění v případě vyšších srážek.

Podzemní garáž se nachází v úrovni 3,2 metrů pod úroveň terénu Dvořákova nábřeží. Je dilatačně oddělena, tvořící železobetonový nosný stěnový a sloupový systém. Rampa je řešena dvoustupňově, s předepsaným interiérovým sklonem a šířkou s únikovým bezpečnostním pruhem. Únik je možný také dveřmi ve východní obvodové stěně.

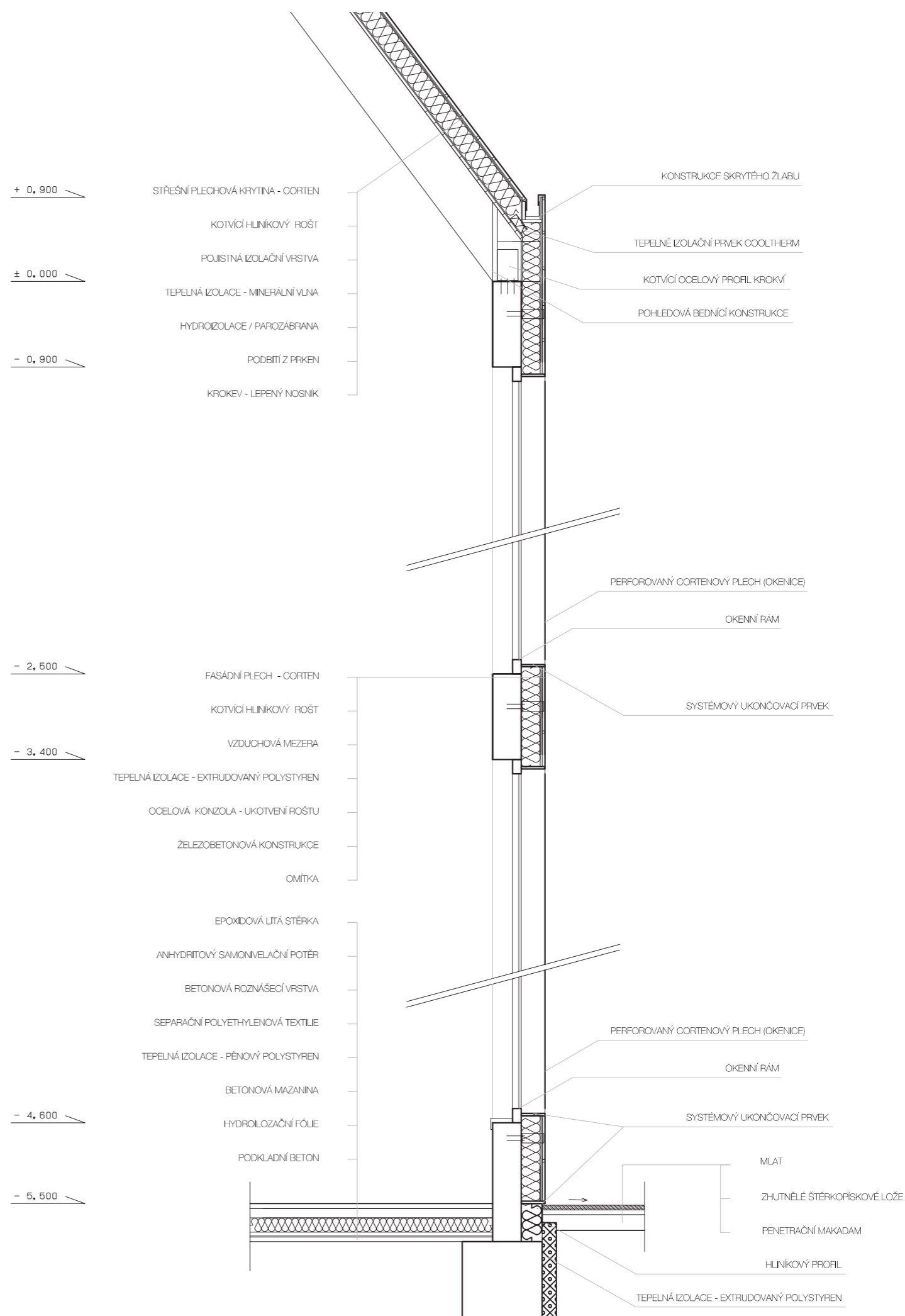
FASÁDNÍ KONSTRUKCE

Poutní dům - pohled na fasádu

Střídání perforovaných a plných cortenových plechů

Východní fasáda kaple - možné způsoby perforace a variabilita v čase

S plným elánem a zapojením aspektů vedoucích k naplnění záměru docházím k závěru a sebereflexi. Jsem přesvědčen o přínosném vyřešení provozu v lokalitě, bezpečnějším pojetí a celkovému dojmu poutního místa s vyzdvižením a prolnutím hodnot Anežského kláštera - zakomponováním do areálu. Do veřejných prostor prosakují jak duchovní tak kulturní a etické sociální vztahy, propojující genius loci místa. Urbanismus hmot napodobuje tradiční znaky v různých měřítcích staveb a materiálovým řešením, sjednocuje a začleňuje se, s významovým kontrastem doby a stárnutí v čase. Poutní dům sleduje jednoduché racionální linie, zatímco kaple přibývá na svém významu trojjedností utvářeného prostoru uvnitř a svým vnějším umístěním.

Postupně nacházím a odhaluji své nedostatky ve snaze navodit dojem lehkosti, avšak pozitivně reaguji na klid vyvolaný jednoduchostí a skromností. Ve své práci bych chtěl nadále pokračovat, zlepšit formu prezentace a vyjádření v duchu přítomnosti jemnějšího detailu.

Pravidelně se na cestě k cíli nachází mezníky, díky kterým se naučím mnohé těžkosti překonávat pomocí mimo-oborových znalostí, doplněním praxe a učením se stále nových metod postupu práce a celkového provedení. Počítám s věčným budoucím ohlasem ze strany svých spolupracovníků v profesi a hodlám příslušně reagovat ve věci zájmu.

Při práci na tématu diplomové práce jsem si v mnohém rozšířil své obzory nejen do minulosti, ale především v komunikaci s dotčenými složkami, odbornými profesanty a také sám se sebou. Věřím, že alespoň určitou částí projekt přispívá architektonické obci, kterou hodlám zastupovat ve své doživotní budoucí praxi.

PODĚKOVÁNÍ

REFERENCE A ZDROJE

REFERENCE ANEŽSKÝ KLÁŠTER

Soukupová, H.: Anežský klášter v Praze, 1. vydání, Odeon, Praha, 1989, str. 47

Soukupová, H.: Anežský klášter v Praze, 1. vydání, Odeon, Praha, 1989, str. 47

Soukupová, H.: Anežský klášter v Praze, 1. vydání, Odeon, Praha, 1989, str. 25

P. Vlček, P. Sommer, D. Foltýn: Encyklopedie českých klášterů, 2. vydání, Libri, Praha, 2011, str. 508

P. Vlček, P. Sommer, D. Foltýn: Encyklopedie českých klášterů, 2. vydání, Libri, Praha, 2011, str. 508

Soukupová, H.: Anežský klášter v Praze, 1. vydání, Odeon, Praha, 1989, str. 98

P. Vlček, P. Sommer, D. Foltýn: Encyklopedie českých klášterů, 2. vydání, Libri, Praha, 2011, str. 511

Soukupová, H.: Anežský klášter v Praze, 1. vydání, Odeon, Praha, 1989, str. 54,73

Soukupová, H.: Anežský klášter v Praze, 1. vydání, Odeon, Praha, 1989, str. 98

P. Vlček, P. Sommer, D. Foltýn: Encyklopedie českých klášterů, 2. vydání, Libri, Praha, 2011, str. 512

Dan Hrubý. Tajemný příběh hrobu svaté Anežky. Lidové noviny, 30. listopadu 2013. Příloha Relax, strana 36/IV.

LITERATURA

KOŠNÁŘ Julius: Z letopisů kostela a fary sv. Haštala, Praha 1915

PEŠINA Jaroslav: Kostel sv. Haštala v Praze, in: Ročenka kruhu pro pěstování dějin umění za rok 1939, 44-55

Umělecké památky Prahy. Staré Město, Josefov, VLČEK Pavel (ed.), Praha 1996

Význam Řeky ve Městě, text Pavla Mělková

MIHOLA, Jiří, a kol. Na cestě do nebeského Jeruzaléma : poutnictví v českých zemích ve středoevropském kontextu. Brno : Moravské zemské muzeum, 2010. 234 s. ISBN 978-80-7028-359-2.

DVORSKÝ, M.: Mýtus zvaný Stínadla. Druhé, rozšířené vydání. Praha, 2011. ISBN 978-80-904272-5-9

VLČEK P., SOMMER P., FOLTÝN D.: Encyklopedie českých klášterů. Druhé vydání. Praha, 2002. ISBN 80-85983-17-6

LEHNER, Ferdinand Josef. Klášter Bl. Anežky Přemyslovny a obnova jeho. Praha : Jednota pro obnovu kláštera blahoslavené Anežky, 1896. 18 s. Dostupné online.

TOMEK, Václav Vladivoj; MOCKER, Josef. Klášter blahoslavené Anežky v Praze. Praha : Dědictví sv. Prokopa, 1892. Dostupné online.

25 let kláštera Bl. Anežky : (1893–1918) : Jubilejní zpráva Jednoty pro obnovu kláštera Bl. Anežky v Praze. Praha : Jednota pro obnovu kláštera blahoslavené Anežky, 1918. Dostupné online.

KOŠNÁŘ, Julius. Staropražské pověsti a legendy. Praha : Vincentinum, 1933. Dostupné online. – kapitola Tři legendy z kláštera Bl. Anežky, s. 142–152.

SOUKUPOVÁ, Helena. Anežský klášter v Praze. Praha : Vyšehrad, 2011. 464 s. ISBN 978-80-7429-012-1.

INTERNETOVÉ ODKAZY

Židovské město:
[https://cs.wikipedia.org/wiki/Josefov_\(Praha\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Josefov_(Praha))

Petrská čtvrť:
<http://www.pravapraha.cz/cs/clanek/petrska-ctvrt-mala-oaza-klidu>
http://cs.wikipedia.org/wiki/Petrsk%C3%A9_n%C3%A1m%C4%9Bst%C3%AD
<http://www.starapraha.cz/pohlednice-praha-petrska-ctvrt.php>

mapy staré Prahy:
<http://www.hiu.cas.cz/cs/mapova-sbirka/historicky-atlas-mest-cr/mesta/praha-kralovske-vinohrady.ep/>

Na Františku:
<http://www.starapraha.cz/historie-praha-na-frantisku.php>
<http://www.starapraha.cz/pohlednice-praha-na-frantisku.php>
<http://www.spoleknafrantisku.cz/>

Havelská čtvrť:
Dějiny Prahy I – od nejstarších dob do sloučení pražských měst (1784), Paseka, Praha a Litomyšl, 1997, str. 91
Havelské město, první systematicky založený sídelní celek na území Prahy, CoJeCo, samal, 8. 1. 2002
Havelská, Uličník, městská část Praha 1, autoři neuvedeni
<http://www.starapraha.cz/historie-praha-stare-mesto.php>

asanace - proměna:
<http://udu.ff.cuni.cz/soubory/galerie/01%20Cechy/Biegel%20-%20Architektura%2019%20století/slides/77%20Plan%20asanace%20Stareho%20Mesta%20a%20Josefova,%201893.html>
<http://hlouskovi.com/rodokmen/ruzne/ulicnik/ulice.php?ulice=Geistgasse&ctvrt=I+V&id=dusni>
<http://www.mexiko.unas.cz/protektorat/>
http://www.financninoviny.cz/zpravy/index_img.php?id=253806
http://i3.cn.cz/1360327362_21-cr_sprava_stavby_praha_asanace_977.gif
<http://www.monet.cz/atlas/kap32.htm>

záměry v okolí:
http://bydleni.idnes.cz/novostavba-revolucni-jiricna-d2s-/architektura.aspx?c=A141124_204831_architektura_web
<http://stavbaweb.dumabyt.cz/Stavby-a-projekty/Dum-na-rohu-Vaclavského-náměstí-pamatkou-neni-muze-byt-zbouran.html>
http://bydleni.idnes.cz/v-praze-vznikne-dalsi-tancici-dum-plechem-se-blyskne-v-revolucni-p86-/architektura.aspx?c=A120104_1710750_praha-zpravy_sfo

<http://www.konstrukce.cz/clanek/vitezny-navrh-sportovni-hala-na-frantisku/>
<http://www.stavimedum.cz/navrat-prazskeho-golema-do-stare-prahy/>
<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/praha/168443-praha-1-ne-souhlasim-s-planem-prestavby-masarykova-nadrazi/>
<http://tojako.cz/portfolio/polyfunkcni-dum-revolucni/>
<http://www.earch.cz/cs/architektura/prehliidka-diplomovych-praci-ce-na-poroty>
http://www.lidovky.cz/nejvyssi-pamatkarka-dava-ruce-pryc-od-demolice-domu-v-centru-prahy-10o-/zpravy-domov.aspx?c=A100810_173317_In_domov_tsh
http://praha.idnes.cz/dum-v-prazske-revolucni-ulici-zmizi-az-bude-projekt-na-novou-budovu-112-/praha-zpravy.aspx?c=A100908_1446817_praha-zpravy_sfo

ostatní:

<http://prochazkyprahou.cz/index.php?stranka=12-anezsky-klaster>
<http://www.uzemneplany.sk/mestskezasahy-praha-vltavska-spojka>
<http://zpravy.aktualne.cz/regiony/praha/prvni-zmeny-na-naplavkach-do-jara-z-nich-zmizi-auta/r-i:article:760922/>
<http://www.tcp-as.cz/spravovane-nemovitosti?s=3>
http://www.lidovky.cz/cesti-studenti-architektury-upravili-naplavku-a-zabodovali-v-zahranici-1oo-/design.aspx?c=A120912_174617_In-bydleni_ter
http://www.metro.cz/galerie/mladi-lide-chteji-zkraslit-naplavky-ted-shanejipenize-p7d-/co-se-deje.aspx?c=A130419_143428_co-se-deje_rab
<http://artikl.org/architektura-pknp/moje-pozice-je-na-pomezi-mezi-tvurcem-a-realizatorem-scenaristou-a-reziserem>
http://praha.idnes.cz/promena-vltavskych-naplavek-v-praze-d7x-/praha-zpravy.aspx?c=A121030_1847695_praha-zpravy_ab
<http://kabelka.blogspot.cz/>
<http://ekolist.cz/cz/zpravodajstvi/zpravy/festival-resite-prehrada-v-centru-prahy-nebo-ping-pong-u-narodniho-divadla>
http://simonjiracek.blogspot.cz/2011_10_01_archive.html
http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/na-rasinove-nabrezi-vyroste-nejdelsi-sjezdovka-v-praze_248359.html#.VNkJtfnz3Ms
<http://domaci.ihned.cz/c1-56096560-praha-0-podivejte-se-jak-architekti-navrhujiplne-novou-ctvrt-na-vltave>
http://www.lidovky.cz/mezinarodni-soutez-vyzyva-k-revitalizaciprazske-naplavky-plg-/design.aspx?c=A120401_173226_In-bydleni_ter
<http://www.pointa-atelier.cz/reference#bubenske-nabrezi-praha-holesovice>
http://bydleni.idnes.cz/novy-bytovy-dum-ve-stinadlech-bojuje-o-fasadu-radnim-prahy-1-se-nelibi-1jn-/stavba.aspx?c=A100118_145031_reality_bdp_web
http://bydleni.idnes.cz/lofty-nabizeji-luxusni-bydleni-pro-lidi-s-umelckym-duchem-po4-/stavba.aspx?c=A100114_173704_reality_bdp_web

http://byznys.lidovky.cz/penta-postavi-na-florenci-nejvetsi-kancelare-v-praze-pcm-/firmy-trhy.aspx?c=A120125_104735_firmy-trhy_nev
<http://www.sekyragroup.cz/cz/projekty/velka-rozvojova-uzemi/pripravovane-projekty-2/rohan-city/o-projektu-8>
<http://www.stavebnictvi3000.cz/clanky/COR-TEN-material-budoucnosti/>
<http://www.ruukki.cz/Ocel/Oceli-valcovane-za-tepla/Povetrnostnimipodminkam-odolny-COR-TEN>
<http://stesys.cz/corten.htm>
http://www.rema-pv.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=12&Itemid=11&lang=cs
http://praha.idnes.cz/promena-vltavskych-naplavek-v-praze-d7x-/praha-zpravy.aspx?c=A121030_1847695_praha-zpravy_ab
<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/305905-vedle-anezskeho-klastera-ma-vyrust-novostavba-pamatkari-souhlasil/>
<http://www.openstreetmap.org/>
<http://www.pout.eu/2013/08/the-jerusalem-way-jeruzalemska-cesta.html>
<http://www.cykloserver.cz/cykloatlas/?d=45235&akey=8c55f7f37bc32801315400c3da855fe4#pos=50.04482P14.44344P11>
http://www.ultreia.cz/svatojabuska_cesta/camino-santiago/trasy-v-cechach/svatojakubskacesta-v-praze/
http://www.jakubskacesta.cz/jakubske_cesty/v_cesku
http://www.ultreia.cz/svatojabuska_cesta/camino-santiago/trasy-v-cechach/
<http://www.spolek-praha-cachy.cz/cesti-poutnici-v-risi-v-pozdnim-stredoveku.html>
http://www.ultreia.cz/svatojabuska_cesta/
<http://www.ckrumlov.info/docs/cz/atr222.xml>
http://cs.wikipedia.org/wiki/Svatojakubsk%C3%A1_cesta
<http://www.ctenarska-gramotnost.cz/wp-content/uploads/2012/01/mapa.jpg>
http://static9.depositphotos.com/1506094/1106/i/950/depositphotos_11060256-Pilgrims-shell-Venera-in-the-way-of-Santiago-de-Compostela.jpg
<http://reseau-saint-laurent.org/local/cache-vignettes/L259xH253/coquille-4c19b.jpg>
<http://www.eyeonspain.com/userfiles/El-camino-de-santiago-calle-mayor-de-europa.jpg>
<http://cherubinblack.deviantart.com/art/Santiago-de-Compostela-98567747>
<http://buonamici.photoshelter.com/gallery/Barcelonas-hidden-gardens/G0000pVi0QHLg4Qw/>
<http://www.praha1.cz/cps/cistota-a-zivotni-prostredi-parky-a-zelen.html>
<http://www.praguecityline.cz/tipy-na-vylety-praha-a-okoli/tip-na-vylet-prazske-nabrezi>
http://www.praguecityline.cz/wp-content/files/Trasa_Prazske_nabrezi.pdf
<http://www.waterfrontcenter.org/Awards/Awards2011/2011Awards.html>

<http://www.waterfrontcenter.org/Awards/Awards2011/Room%20for%20the%20river.pdf>
<https://www.youtube.com/watch?v=pPqF8jdjF5w>
<http://www.nuts2severozapad.cz/v-usti-nad-labem-se-otevrel-aktivnypark-za-82-milionu-korun>
<http://www.usti-nad-labem.cz/cz/zivot-mesta/integrovanypolan-rozvojemesta/iprm-centrum/mestske-sady-aktivnypark.html>
http://ustecky.denik.cz/zpravy_region/20110504_klm_mestske_sady_fontany.html
<http://www.havirov-city.cz/stromy/000seznamstromu.htm>
http://www.praha.eu/jnp/cz/doprava/cyklisticka/aktuality/cyklostezkapodel_ulice_lannova.html
http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/zivot_v_praze/mapa_detskychrhist/praha_1/lannova_ulice_nabrezi_ludvika_svobody.html
<http://www.mestoprodeti.cz/tipy-na-akce-pro-deti/praha/prazska-hriste/1366.html>
<http://www.nabrezimaxipsafika.cz/podsekce/198/prvky-nabrezi>
http://www.metro.cz/galerie-alsovo-nabrezi-se-zmeni-park-prokoukne-a-pribude-palachuv-pomnik-1qc-/co-se-deje.aspx?c=A150116_135034_co-se-deje_row
<http://www.michaela-ulrychova.cz/studie-verejnych-prostor-plzen-nove-centrum/>
<http://www.bydleni-iq.cz/architektura-a-design/souteze/mestsky-rodinny-dum/>
<http://www.aprt.fi/projects/rotuaari-stage/>
<http://inhabitat.com/finlands-lilja-chapel-provides-a-prefab-refuge-for-those-seeking-peace/housing-fair-in-oulu-2005lilja-meditative-chapel/?extend=1>
<http://domaci.ihned.cz/c1-56096560-praha-0-podivejte-se-jak-architekti-navrhujiplne-novou-ctvrt-na-vltave>
<http://www.bydleni-iq.cz/architektura-a-design/souteze/bytovy-dum-na-frantisku/>
<https://www.fa.cvut.cz/Cz/ArchivPraci/510d5ff05016534d2c0967cb>
<http://www.konstrukce.cz/clanek/vitezny-navrh-sportovni-hala-na-frantisku/>
<https://www.fa.cvut.cz/Cz/ArchivPraci/51c2f6da50165379da08b17e>
<http://www.ngprague.cz/objekt-detail/klaster-sv-anezky-ceske/>
http://www.lidovky.cz/narodni-galerie-uzavre-stalou-expozici-v-palackinskych-pzx-/kultura.aspx?c=A130130_125923_In_kultura_btt

ZÁVĚR

Závěrem bych chtěl poděkovat za intenzivní zážitky v průběhu práce na diplomním projektu. Děkuji především paní architektce Šestákové a jejímu týmu špičkových konzultantů za to, že jsem mohl sdílet jejich letité zkušenosti z praxe, velmi si vážím jejich individuálního přístupu k mé osobě, i k mé práci. Zároveň děkuji všem kantorům a profesorům na fakultě architektury ČVUT, za jejich vedení a vstřícnost pomoci a ochotu dovést mě na své cestě až do této chvíle, kdy nastává příležitost vděčně svou pouť životem zhodnotit. Děkuji své matce a svým blízkým a prarodičům, a svému Otci, který mě neustále vede. Pax et Bonum